

Πτυχιακή Εργασία

Θέμα: «Κινήματα αμφισβήτησης στην Αμερική της δεκαετίας του 1960. Η επίδρασή τους στο αμερικανικό πολιτικό σύστημα»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Πέγιου Σμαρώ , Α.Μ.: 933

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Βερναρδάκης Χριστόφορος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή στη μορφολογία του έθνους των ΗΠΑ.....	5
Προλογίζοντας.....	9

Κεφάλαιο Πρώτο:

<i>Το Φυλετικό Κίνημα</i>	10
1.1 Η δολοφονία του Emmett Till.....	10
1.2 Το Μπουϊκοτάζ των λεωφορείων στο Montgomery-Alabama.....	11
1.3 Η κατάργηση του φυλετικού διαχωρισμού στα σχολεία του Νότου.....	12
1.4 Ειρηνικές-Μη Βίαιες διαδηλώσεις.....	13
1.5 Οι «freedom riders».....	15
1.6 Τα όρια της μη-βίας.....	16
1.7 Πρόγραμμα «C» στο Μπέρμινχαμ.....	17
1.8 Η πορεία προς την Ουάσιγκτον.....	18
1.9 Το Καλοκαίρι της Ελευθερίας.....	20
1.10 Η Πορεία από τη Σέλμα στο Μοντγκόμερυ, Αλαμπάμα.....	22
1.11 Το Έθνος του Ισλάμ και ο Malcolm X.....	23
1.12 Το κίνημα ελευθερίας του Σικάγο.....	26
1.13 Ταραχές στο Ντιτρόιτ.....	27
1.14 Power to the People.....	29
1.15 Κινητοποιήσεις των Φτωχών.....	30
1.16 Το Βιετνάμ και το Κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων.....	32
1.17 Το κόμμα των Μαύρων Πανθήρων.....	33
1.18 Το Πρόγραμμα των 10 σημείων των Μαύρων Πανθήρων.....	35
1.19 Οι εξεγέρσεις στη φυλακή Attica.....	36
1.20 Οι μαύροι αυτοπροσδιορίζονται.....	37
1.21 National Black Political Convention.....	38

1.22	Ο πρώτος δήμαρχος στο Νότο.....	40
1.23	Η κατάργηση του φυλετικού διαχωρισμού στα σχολεία στη Βοστώνη.....	41
1.24	Η υπόθεση Bakke και η θετική δράση.....	42
1.25	Ταραχές στη Φλόριντα.....	43
1.26	Συγκρούσεις στο Σικάγο.....	44
1.27	Επιχείρηση PUSH.....	45
1.28	Τα πολιτικά δικαιώματα σήμερα.....	46

Κεφάλαιο δεύτερο:

	<i>Το Φοιτητικό Κίνημα.....</i>	<i>48</i>
2.1	Ο ξεσηκωμός των Πανεπιστημίων.....	48
2.2	Η σημασία της οργάνωσης SDS.....	50
2.3	Οι Χίπις, η Ψυχεδέλεια των Ναρκωτικών και οι Γίπες.....	51

Κεφάλαιο τρίτο:

	<i>Το Γυναικείο Κίνημα.....</i>	<i>54</i>
3.1	Ο αγώνας για την απελευθέρωση των γυναικών.....	54
3.2	Φεμινιστικές οργανώσεις με την ευρύτερη απήχηση.....	55

Κεφάλαιο τέταρτο:

	<i>Το Ομοφυλοφιλικό Κίνημα.....</i>	<i>58</i>
--	-------------------------------------	-----------

Κεφάλαιο πέμπτο

	<i>Ο Αμερικάνικος Πόλεμος στο Βιετνάμ.....</i>	<i>59</i>
5.1	Το Βιετνάμ.....	59
5.2	Οι λόγοι ανάμειξη των ΗΠΑ.....	62
5.3	Αμερικάνικη Επέμβαση.....	65
5.4	Μέσα στον πόλεμο.....	67
5.5	Το αντιπολεμικό κίνημα.....	68

Κεφάλαιο έκτο

<i>Τέχνες</i>	73
6.1 Η επίδραση των κινημάτων στις τέχνες.....	73
6.2 Ζωγραφική- η γέννηση της Ποπ Αρτ.....	74
6.3 Μουσική.....	75
6.4 Κινηματογραφικές ταινίες.....	77
Επίλογος.....	81
Βιβλιογραφία-Διαδικτυακές πηγές-Φιλμογραφία.....	84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μορφολογία των Ηνωμένων Πολιτειών

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι ομοσπονδιακή δημοκρατία που αποτελείται από 50 Πολιτείες. Οι 48 Πολιτείες που περιβάλλονται από τα ίδια όρια και καταλαμβάνουν το 1/3 της Βόρειας Αμερικής βρέχονται στα δυτικά από τον Ειρηνικό Ωκεανό, στα ανατολικά από τον Ατλαντικό Ωκεανό και συνορεύουν βόρεια με τον Καναδά και νότια με το Μεξικό. Σημαντικό τμήμα των νότιων ΗΠΑ βρέχεται από τον Κόλπο του Μεξικού. Οι 2 νεότερες Πολιτείες, που δεν περιλαμβάνονται στα παραπάνω όρια, είναι η Αλάσκα και η Χαβάη, οι οποίες βρίσκονται στο βορειοδυτικό άκρο της ηπείρου και στο μέσο του Ειρηνικού, αντίστοιχα. Η συνολική έκταση της χώρας είναι 9.522.057 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Διάφορες κτήσεις, κυρίως στον Ειρηνικό και στην Καραϊβική Θάλασσα προσθέτουν άλλα 11.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Εθνική πρωτεύουσα είναι η Ουάσινγκτον.

Το κυριότερο ίσως χαρακτηριστικό των ΗΠΑ είναι η ποικιλομορφία τους. Το φυσικό τους περιβάλλον ποικίλλει από αρκτικό ως υποτροπικό, από τις δασώδεις εκτάσεις με τις πολλές βροχοπτώσεις ως την άνυδρη έρημο και από τις γυμνές κορυφές των βουνών ως τους εύφορους κάμπους. Ο πληθυσμός της χώρας παρουσιάζει επίσης τη μεγαλύτερη ποικιλία φυλετικών, εθνικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών από οποιαδήποτε άλλη χώρα στον κόσμο. Εκτός από την παρουσία των απογόνων των Ινδιάνων και των σκλάβων που μεταφέρθηκαν από την Αφρική, οι ΗΠΑ κατοικούνται σήμερα από τους απογόνους 35.000.000 ανθρώπων από όλο τον κόσμο, που μετανάστευσαν στο έδαφος τους μεταξύ 1776 . Οι φυσικοί πόροι τους αν και εξαντλημένοι σε μερικές περιοχές σήμερα, διασφάλισαν ένα πεδίο διαφοροποιημένης οικονομικής δραστηριότητας, εξασφαλίζοντας έτσι στους κατοίκους ένα πολύ υψηλό βιοτικό επίπεδο.

Αν και οι ΗΠΑ εξακολουθούν να παρέχουν πολλές ευκαιρίες και δυνατότητες στους κατοίκους τους για προσωπική πρόοδο και πλούτο, περιλαμβάνουν επίσης θυλάκους φτώχειας και εξαθλίωσης, που αποτελούν μια αυξανόμενη απειλή για την κοινωνικοπολιτική ισορροπία της χώρας. Το 2005 ο πληθυσμός των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής υπολογιζόταν σε 296.748.000.

Η εθνική κυβέρνηση

Το Σύνταγμα των ΗΠΑ καθορίζει ένα ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης, σύμφωνα με το οποίο ορισμένες εξουσίες ασκούνται από την εθνική κυβέρνηση, ενώ άλλες εξουσίες τις αναλαμβάνουν οι Πολιτείες. Η εξουσία διακρίνεται σε εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική. Αυτές είναι έτσι οργανωμένες ώστε να αλληλοελέγχονται. Μετά την ψήφιση του συντάγματος, το 1788, υπήρξαν 27 αναθεωρήσεις. Οι πρώτες 10, γνωστές ως Διακήρυξη των Δικαιωμάτων, καθόρισαν μια σειρά από ατομικές ελευθερίες. Σημαντικές ανάμεσα στις άλλες αναθεωρήσεις είναι η 13^η, η 14^η και η 15^η που κατάργησαν τη δουλεία και παραχώρησαν στους πρώην δούλους το δικαίωμα της ψήφου, η 17^η που καθόρισε την άμεση εκλογή των γερουσιαστών και η 19^η για την ψήφο των γυναικών. Για να γίνει αναθεώρηση του Συντάγματος απαιτείται πρόταση από τα 2/3 των μελών του Κογκρέσου και επικύρωση από τα 3/4 των νομοθετικών σωμάτων των Πολιτειών.

Επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας είναι ο Πρόεδρος, ο οποίος πρέπει να είναι από τη γέννησή του πολίτης των ΗΠΑ, πάνω από 35 ετών και μόνιμος κάτοικος της χώρας για τουλάχιστον 14 χρόνια. Στις βασικές αρμοδιότητες του προέδρου συγκαταλέγονται αυτές του επικεφαλής της κυβέρνησης, της αρχηγίας των ενόπλων δυνάμεων και του αρχηγίας του κράτους. Ο πρόεδρος προτείνει νόμους, ρυθμίζει την εξωτερική πολιτική και τις διπλωματικές σχέσεις και ηγείται του κυβερνώντος κόμματος. Τα μέλη του υπουργικού συμβουλίου – οι υπουργοί Εξωτερικών, Οικονομικών, Άμυνας, Εσωτερικών, Εμπορίου, Γεωργίας, Εργασίας, Υγείας και Κοινωνικών Υπηρεσιών, Στέγασης και Αστικής Ανάπτυξης, Συγκοινωνιών, Παιδείας, Ενέργειας και Δικαιοσύνης – καθορίστηκαν στην 25^η αναθεώρηση ως οι «κύριοι αξιωματούχοι της εκτελεστικής εξουσίας», αλλά η μεγαλύτερη επιρροή ασκείται από τους συμβούλους του προέδρου, οι οποίοι ανήκουν στην κυβέρνηση. Έτσι το Εκτελεστικό Γραφείο του προέδρου περιλαμβάνει το Γραφείο Διοίκησης και Προϋπολογισμού, την Επιτροπή Οικονομικών Συμβούλων και την Επιτροπή Εθνικής Ασφάλειας. Τη νομοθετική εξουσία της χώρας ασκεί το Κογκρέσο που αποτελείται από τη Γερουσία και την Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι αρμοδιότητες του Κογκρέσου, σύμφωνα με το Σύνταγμα, περιλαμβάνουν την επιβολή φόρων, τον δανεισμό, τη ρύθμιση του διαπολιτειακού εμπορίου, την κήρυξη πολέμου, την πειθαρχηση των μελών κ.α. Η Βουλή των Αντιπροσώπων εκλέγεται με άμεση

ψηφοφορία σε κάθε Πολιτεία που εκλέγει έναν αριθμό αντιπροσώπων ανάλογα με τον πληθυσμό της · ο συνολικός αριθμός των μελών του Κογκρέσου δεν πρέπει να ξεπερνά τα 435. Τα μέλη πρέπει να είναι τουλάχιστον 25 ετών, μόνιμοι κάτοικοι των Πολιτειών στις οποίες εκλέγονται και Αμερικανοί πολίτες επί επτά τουλάχιστον χρόνια. Η θητεία τους είναι διετής. Κάθε Πολιτεία εκλέγει δύο γερουσιαστές. Οι γερουσιαστές πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 ετών, μόνιμοι κάτοικοι των Πολιτειών στις οποίες εκλέγονται και πολίτες των ΗΠΑ επί εννέα χρόνια. Η θητεία τους διαρκεί έξι χρόνια και οι εκλογές είναι έτσι καθορισμένες ώστε το 1/3 των μελών να ανανεώνεται κάθε δύο χρόνια. Το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ, η δικαστική εξουσία της χώρας, ερμηνεύει το Σύνταγμα και τους ομοσπονδιακούς νόμους. Αποτελείται από εννέα δικαστές, που ορίζονται ισόβια από τον πρόεδρο με την έγκριση της Γερουσίας.

Οι κυβερνήσεις των 50 Πολιτειών έχουν δομές παρόμοιες με αυτές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Καθεμιά έχει έναν κυβερνήτη, ένα νομοθετικό και ένα δικαστικό σώμα. Κάθε Πολιτεία έχει το δικό της Σύνταγμα.

Πολιτικά κόμματα

Υπάρχουν δύο κύρια πολιτικά κόμματα, το Δημοκρατικό και το Ρεπουμπλικανικό. Κατά καιρούς διάφορα άλλα κόμματα προσπάθησαν να επιβληθούν, αλλά με πρόσκαιρη μόνο επιτυχία. Ένας λόγος για την αποτυχία τους είναι το ότι ένα κόμμα για να κερδίσει τις εθνικές εκλογές, πρέπει να απευθύνεται σε μια ευρεία βάση ψηφοφόρων και σε μεγάλο φάσμα συμφερόντων. Τα δύο κύρια κόμματα έχουν την τάση να είναι μετριοπαθή στα προγράμματα τους και συνήθως υπάρχει μικρή διαφορά μεταξύ τους. Το καθένα έχει μια συντηρητική πτέρυγα και μια πιο φιλελεύθερη. Στις προεδρικές εκλογές, οι εκλογείς επιλέγουν τους εκλέκτορες που υποστηρίζουν κάποιον συγκεκριμένο υποψήφιο. Σε κάθε Πολιτεία αναλογεί μια ψήφος εκλέκτορα για κάθε γερουσιαστή και αντιπρόσωπο στο Κογκρέσο. Σε πολιτειακό επίπεδο τα κόμματα αντικατοπτρίζουν τη σύνθεση του πληθυσμού. Τα μεγάλα αστικά κέντρα υποστηρίζουν συνήθως τους Δημοκρατικούς, ενώ οι αγροτικές περιοχές, οι μικρές πόλεις και τα μικρότερα αστικά κέντρα τους Ρεπουμπλικάνους. Σε πολλές Πολιτείες οι αγροτικές περιοχές και οι μικρές πόλεις ελέγχουν τα νομοθετικά σώματα, αν και τα μεγάλα αστικά κέντρα συνεισφέρουν το μεγαλύτερο ποσοστό των φόρων. Καθώς η κοινωνία γίνεται όλο και πιο αστικοποιημένη, η

πολιτική ζωή και η διακυβέρνηση γίνονται όλο και πιο περίπλοκες. Πολλά προβλήματα των πόλεων, όπως αυτό της συγκοινωνίας, της στέγασης, της υγείας, της παιδείας και των κοινωνικών υπηρεσιών δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν πια σε τοπικό επίπεδο. Καθώς και οι ίδιες οι Πολιτείες δεν έχουν τους απαραίτητους πόρους, οι πόλεις είναι αναγκασμένες να στραφούν για βοήθεια στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Προλογίζοντας

Είναι δύσκολο να διαχωριστούν σε κεφάλαια τα «ξεχωριστά» κινήματα που αναπτύχθηκαν στην δεκαετία του 1960 στην Αμερική, το γυναικείο, το φυλετικό, το αντιπολεμικό (Βιετνάμ), το φοιτητικό κ.λπ., γιατί μπορεί η δομή και η σύσταση τους να ήταν διαφορετική αλλά όλα κινούνταν στον άξονα μιας ενιαίας αμφισβήτησης του αμερικάνικου κατεστημένου. Είναι δύσκολο να διαχωρίσει κανείς το φοιτητικό από το αντιπολεμικό και το φυλετικό από όλα τα άλλα κινήματα. Το φυλετικό μπορεί να είχε ως κυρίαρχο πυρήνα συγκρότησης το αίτημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων αλλά παράλληλα οι μαύρες γυναίκες αιτούσαν ίση αντιμετώπιση με αυτή των μαύρων ανδρών, κάτι που ενσωματώνεται στη λογική των αιτημάτων του φεμινιστικού κινήματος.

Παρόλα αυτά, είναι δυνατόν να αναλυθεί το καθένα σχετικά αποκομμένο από τα άλλα έχοντας πάντα υπόψη μας τις κοινωνικές συνθήκες κατά τις οποίες εξελισσόταν και γνωρίζοντας ότι όλα ενσωματώνονταν σε μια ενιαία αντίδραση στην καταπιεσμένη κοινωνική τους ύπαρξη και σχεδόν όλα χαρακτηρίζονταν από ένα έντονο αντιπολεμικό πνεύμα. Άλλα είχαν αποκλειστικά έντονη αντιπολεμική δράση, όπως το φοιτητικό και οι οργανώσεις «Βετεράνοι του Βιετνάμ ενάντια στον πόλεμο», «Φαντάροι ενάντια στον πόλεμο», και άλλα εντάσσανε το αντιπολεμικό τους πνεύμα στο ειδικότερο οργανωτικό τους πλαίσιο.

Θα ακολουθήσει ανάλυση όλου του πολύπλευρου κινήματος της αμφισβήτησης αλλά εκτενέστερα θα αναλυθεί το Κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων και το αντιπολεμικό κίνημα στα πλαίσια της ανάλυσης του πολέμου στο Βιετνάμ. Αυτό γίνεται γιατί πιστεύουμε ότι αυτά τα δύο κινήματα αποτέλεσαν τον βασικότερο άξονα όλου του κινήματος της αμφισβήτησης. Ήταν πρωτοπόρα και παρέσυραν όλα τα υπόλοιπα. Ειδικά το φυλετικό κίνημα ήταν το πλέον ριζοσπαστικό γιατί είχε να αντιμετωπίσει και να ξεριζώσει μια άτυπη θεμελιωμένη ρατσιστική νοοτροπία και συμπεριφορά. Με τον τεράστιο επίμονο και χρονοβόρο αγώνα του έδωσε κουράγιο και ελπίδα και στα άλλα κινήματα. Το αντιπολεμικό κίνημα πήρε ούτως ή άλλως τεράστιες διαστάσεις σε όλο τον κόσμο και γι' αυτό κρίναμε πως έπρεπε να αναλυθεί μαζί με τις αιτίες και το υπόβαθρο του πολέμου που διεξήγαγε η Αμερική στο Βιετνάμ.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΦΥΛΕΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ- The Civil Rights Movement

- Η δολοφονία του Emmett Till
Αύγουστος 1955

Ένας αфро-αμερικάνος έφηβος από το Σικάγο καθώς πηγαίνει να επισκεφτεί τους συγγενείς του στο Μισσισιππή κάνει ένα μοιραίο λάθος. Σφυρίζοντας σε μια λευκή γυναίκα σ' ένα παντοπωλείο, ο Emmett Till «σπάει» τους άγραφους νόμους του Jim Crow στο Νότο. Τρεις μέρες αργότερα, δύο λευκοί άντρες τον τραβούν από το κρεβάτι του ,και τον δολοφονούν άγρια. Στο Σικάγο η μητέρα του Till παίρνει τη καθοριστική απόφαση να κάνει ανοιχτή κηδεία στον γιο της με ανοιχτό φέρετρο έτσι ώστε να δουν όλοι τι είχε συμβεί. Χιλιάδες άνθρωποι είδαν την φρικτή αγριότητα της κακοποίησης του Emmett, και δημοσιεύθηκαν και διαδόθηκαν φωτογραφίες ευρέως μέσω του περιοδικού Jet. Παρά την εθνική κατακραυγή όμως και τις μαρτυρίες αυτών που παρευρίσκονταν στην ανοιχτή κηδεία, οι δύο κατηγορούμενοι δολοφόνοι αθωώθηκαν στην δίκη στην πολιτεία του Μισσισιππή. Μόνο λίγο καιρό αργότερα, αφού είχαν περάσει από δύο δίκες και είχαν αθωωθεί και στις δύο και αισθάνονταν πια ασφαλείς, οι δύο δολοφόνοι ομολόγησαν την ενοχή τους και περιέγραψαν το λυντσάρισμα του νεαρού Emmett στο περιοδικό Look.

Το λυντσάρισμα (lynching) υπήρχε κατά μήκος των συνόρων σε όλες τις κοινωνίες και οι λευκοί εφάρμοζαν την τακτική ελέγχου στους «ξένους» καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας των νοτίων πολιτειών. Η Mamie Till Mobley, μητέρα του άτυχου Emmett, φοβόταν μήπως οι δολοφόνοι του παιδιού της είχαν ακρωτηριάσει τα γεννητικά του όργανα επειδή ήταν σύνηθες φαινόμενο στο λυντσάρισμα από τους λευκούς. Αισθάνθηκε ανακούφιση όταν είδε ότι κάτι τέτοιο δεν είχε συμβεί.

Ωστόσο, μετά τη χειραφέτηση των μαύρων, το λυντσάρισμα και άλλες μορφές ρατσιστικής βίας παρείχαν τα μέσα στους λευκούς για να ρυθμίζουν και να ελέγχουν τους Αφρο-Αμερικανούς. Με την κατάργηση των νομικών

δεσμών της δουλείας, οι λευκοί χρησιμοποίησαν τη ρατσιστική βία ως ένα πρακτικό μέσο για να ελέγχουν τους μαύρους και ως ένα τρόπο για να τους κρατούν φοβισμένους και περιθωριοποιημένους εις το διηνεκές στην κοινωνία των Νοτίων. Η απειλή της λευκής βίας, σε συνδυασμό με τους κοινωνικούς και οικονομικούς ελέγχους, διατήρησαν την συνέχεια της «δουλείας» στην μετά-χειραφέτηση εποχή.

Ο φρικτός θάνατος του Emmett και η αθώωση των δολοφόνων του βοήθησαν κατά κάποιον τρόπο να πυροδοτηθεί το Κίνημα για τα Πολιτικά Δικαιώματα (civil rights movement).

- *Το Μπουϊκοτάζ των λεωφορείων στο Montgomery-Alabama
Δεκέμβριος 1955 - Δεκέμβριος 1956*

Μόνο μερικούς μήνες μετά τη δολοφονία του Emmett Till, μια 43χρονη ακτιβίστρια των πολιτικών δικαιωμάτων, η Rosa Parks, αρνείται να παραχωρήσει τη θέση της σ' ένα διαχωριστικό για τους έγχρωμους και τους λευκούς λεωφορείο, στο Μοντγκόμερυ, στην Αλαμπάμα, και γι' αυτό συλλαμβάνεται. Η σύλληψη της Parks εμπνέει τους μαύρους ηγέτες να διοργανώσουν ένα μπουϊκοτάζ στα διαχωριστικά λεωφορεία για μια ημέρα. Με την βοήθεια της Jo Ann Robinson του Πολιτικού Συμβουλίου Γυναικών, 40.000 άνθρωποι οργανώθηκαν μέσα σε μόλις δύο μέρες.

Στις 5 Δεκεμβρίου 1955 τη νύχτα, οι μπουϊκοτέρς, κατενθουσιασμένοι από την πρώτη επιτυχία της απουσίας των μαύρων στα λεωφορεία, συγκεντρώθηκαν στη Holt Street Baptist Church και ψήφισαν για τη διατήρηση της διαμαρτυρίας. Ο κεντρικός ομιλητής ήταν ένας νέος πάστορας στην πόλη, ο 26χρονος Αιδ. Martin Luther King. Επειδή όμως δεν είχε προηγούμενο ιστορικό με τους ηγέτες της πόλης αυτής, κάποιοι άλλοι πάστορες, συμπεριλαμβανομένων και των Ralph Abernathy και Fred Shuttlesworth, τον έπεισαν να οδηγήσει την Montgomery Improvement Association και το μπουϊκοτάζ των λεωφορείων. Ο King βγάζει έναν δυνατό

λόγο που ενέπνευσε πολλούς, λέγοντας ότι : «Αν εμείς κάνουμε λάθος, τότε είναι λανθασμένο και το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών».

Το μπούκοτάζ διήρκεσε έως τον Δεκέμβριο του 1956. Οι μπούκοτέρς περπατούσαν και βασίζονταν σε εθελοντές οδηγούς για να μεταφερθούν στο μέρος όπου ήθελαν, και ενδυνάμωναν το στόχο τους με τις βραδινές μαζικές τους συναντήσεις. Η εταιρεία των λεωφορείων άρχισε να αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα, ξέσπασαν κύματα βίας, εκρήξεις βομβών από λευκούς στα σπίτια των διοργανωτών και το Συμβούλιο των Λευκών Πολιτών και η Ku Klux Klan οργανώνουν κινητοποιήσεις. Τελικά, το Ανώτατο Δικαστήριο εκδίδει απόφαση σύμφωνα με την οποία δεν ισχύει ο διαχωρισμός λευκών και μαύρων στα λεωφορεία και σύντομα χιλιάδες μαύροι αρχίζουν να χρησιμοποιούν πάλι τα λεωφορεία και πλέον κάθονται όπου θέλουν.

- Η κατάργηση του φυλετικού διαχωρισμού στα σχολεία του Νότου

1957-1962

Οι λευκοί του Νότου αντιστέκονται στην απόφαση που πήρε το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο το 1954 (Brown v.Board of Education), η οποία δήλωνε ότι τα χωριστά σχολεία δημιουργούν από τη φύση τους ανισότητες και επιβάλλει την ενοποίηση τους. Αρκετοί κυβερνήτες του Νότου πρωτοστατούν στην παρεμπόδιση της ενοποίησης ισχυριζόμενοι ότι η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση παρεμβαίνει σε θέματα Πολιτείας, και υπόσχονται να διατηρήσουν τις παραδόσεις και την πολιτιστική κληρονομιά του Νότου. Η νομική ομάδα της οργάνωσης NAACP ¹ κάνει αγωγή ζητώντας να ανοίξουν οι πόρτες των δημοσίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στους Αφρο-Αμερικανούς.

Στην Αλαμπάμα, αυτόκλητος όχλος λευκών επιχειρεί με βία να εμποδίσει την Autherine Lucy να εγγραφεί στο Πανεπιστήμιο στις αρχές του 1956, παρόλο που υπήρχε δικαστική απόφαση η οποία στήριζε τις προσπάθειες της. Στο Αρκάνσας, μία ομάδα Αφρο-Αμερικανών μαθητών, η Little Rock Nine, περνάει μέσα από αγριεμένα

¹ National Association for the Advancement of Colored People

πλήθη για να ενταχθεί στο Κεντρικό Γυμνάσιο το φθινόπωρο του 1957. Τους προστατεύουν οι ομάδες καταδρομών που στέλνει ο πρόεδρος Eisenhower και συμβουλευονται από επίσημα μέλη της NAACP. Στη Βιρτζίνια, ο κυβερνήτης επιλέγει να κλείσει τα σχολεία παρά να τα ενοποιήσει. Στη Νέα Ορλεάνη το 1960 λευκοί κάτοικοι δημιουργούν επεισόδια επειδή τέσσερα μαύρα κορίτσια μπήκαν σε ενοποιημένη τάξη πρώτης δημοτικού. Στο Μισισιπή το 1963, ο κυβερνήτης Ross Barnett εμποδίζει τον James Meredith να εγγραφεί στο Πανεπιστήμιο του Μισισιπή. Καθώς, υπέρμαχοι των χωριστών σχολείων (segregationists), συγκεντρώνονται στην Πανεπιστημιούπολη οπλισμένοι με όπλα και αυτοσχέδια εκρηκτικά, ο Πρόεδρος John Kennedy ξεκινάει άκαρπες διαπραγματεύσεις. Σ' αυτή τη φάση ο Kennedy πρέπει να αποφασίσει εάν θα πάρει το πολιτικό ρίσκο να στηρίξει ενεργά τα πολιτικά δικαιώματα των μαύρων, παρά την κλιμάκωση των εντάσεων. Όταν στέλνει αντιπροσώπους των ομοσπονδιακών δικαστηρίων για να επιβάλλουν το νόμο στην Πανεπιστημιούπολη, ξεσπούν βίαια επεισόδια με αποτέλεσμα δύο νεκρούς και πολλούς άλλους τραυματίες. Έτσι ο Πρόεδρος στέλνει στρατό για να επαναφέρει την τάξη. Τελικά, ο Meredith θα εγγραφεί και θα καταφέρει να αποφοιτήσει από το Πανεπιστήμιο.

- Ειρηνικές-Μη Βίαιες διαδηλώσεις

1960

Αρκετές νότιες Πολιτείες διατηρούν τον φυλετικό διαχωρισμό σε κοινόχρηστους χώρους όπως σε κινηματογράφους, σε ξενοδοχεία και σε χώρους εστίασης καταστημάτων στο κέντρο της πόλης. Στο Γκρήνσμπορο, στη Β.Καρολίνα, τέσσερις μαύροι φοιτητές οργανώνουν την πρώτη κατάληψη σε χώρο εστίασης λευκών. Ο ακτιβιστής Jim Lawson οργανώνει εργαστήρια στο Πανεπιστήμιο Fisk του Νάσβιλ για την εκπαίδευση στην ειρηνική διαδήλωση. Προσελκύει ανθρώπους όπως η φοιτήτρια Diane Nash και οι φοιτητές θεολογίας John Lewis και η C.T.Vivian, και

διδάσκει τακτικές μη-βίαιης άμεσης δράσης και ειρηνικής αντίστασης που υιοθέτησε από τον Mahatma Gandhi.

Οι διαδηλωτές ντυμένοι με τα καλύτερα τους ρούχα, βάζουν στόχο τους χώρους εστίασης του Νάσβιλ, όπου κάθονται και περιμένουν να εξυπηρετηθούν. Τα καταστήματα ανταποκρίνονται κλείνοντας στους χώρους ενώ οι φοιτητές συνεχίζουν να κάθονται ήσυχα διαβάζοντας τα μαθήματα τους. Μετά από αρκετές εβδομάδες, η διαμαρτυρία τους προσελκύει ομάδες σκληρών λευκών και την αστυνομία η οποία συλλαμβάνει τους ακτιβιστές για ανάρμοστη συμπεριφορά. Περισσότεροι όμως φοιτητές ακολουθούν το παράδειγμα τους με συνέπεια να γεμίζουν τα κρατητήρια επειδή όλοι αυτοί που συλλαμβάνονταν αρνούσαν να πληρώσουν το πρόστιμο για να αφεθούν ελεύθεροι. Όταν τους επιτίθενται και τους γρονθοκοπούν οι υπέρμαχοι του φυλετικού διαχωρισμού, οι διαμαρτυρόμενοι δεν ανταποδίδουν αλλά απλώς αλληλοπροστατεύονται.

Η κίνηση των καταλήψεων εξαπλώνεται σε 69 πόλεις σε όλο το Νότο, οι μαύρες κοινότητες διοργανώνουν οικονομικά μπουϊκοτάζ και οι συμπαθούντες βόρειοι κάνουν πικετοφορίες στα τοπικά υποκαταστήματα των πολυκαταστημάτων. Στο Νάσβιλ, το κλίμα φόβου κορυφώνεται με μια βομβιστική επίθεση που καταστρέφει το σπίτι του Alexander Looby, μαύρου δικηγόρου ο οποίος συνεργαζόταν με τους ακτιβιστές. Χιλιάδες διαδηλωτές κάνουν πορεία προς το Δημαρχείο και έρχονται αντιμέτωποι με το δήμαρχο Ben West. Όταν πια παραδέχεται ο δήμαρχος ότι ο διαχωρισμός των χώρων εστίασης είναι λάθος, οι επιχειρήσεις υιοθετούν την πολιτική της ενοποίησης.

Με ανεβασμένο το ηθικό ύστερα από αυτή την επιτυχία, οι φοιτητές ιδρύουν την Φοιτητική Συντονιστική Επιτροπή Μη-Βίας (SNCC)² και συνεργάζονται με διοργανωτές όπως η Ella Baker της οργάνωσης SCLC³, η οποία συμβουλεύει τους φοιτητές να την διατηρήσουν αυτόνομη και ξεχωριστή. Στην κρίσιμη κούρσα για την προεδρία του 1960, ο John Kennedy κερδίζει την υποστήριξη των μαύρων και κερδίζει οριακά τις εκλογές.

² Student Non-Violent Coordinating Committee

³ Southern Christian Leadership Conference

- Οι «freedom riders»

Μετά τις προεδρικές εκλογές του 1960, οι ακτιβιστές των πολιτικών δικαιωμάτων πιέζουνε την κυβέρνηση Kennedy να στηρίξει το σκοπό τους και τους υπάρχοντες νόμους. Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει εκδώσει δύο φορές διαταγή που απαγορεύει τον διαχωρισμό λευκών-μαύρων σε ταξίδια από τη μια Πολιτεία στην άλλη, αλλά οι νότιες πολιτείες κατά κόρον αγνοούν τις αποφάσεις του. Το Μάιο του 1961, το Συμβούλιο για Φυλετική Ισότητα CORE⁴ στέλνει μικτές ομάδες μη βίαιων εθελοντών γνωστών ως επιβατών της ελευθερίας (freedom riders) με λεωφορεία στο Ντίξι, οι οποίοι συναντούν μικρή αντίσταση στον Άνω Νότο, αλλά όταν φτάνουν στην Αλαμπάμα ξεσπούν έντονες φασαρίες. Οι υπέρμαχοι του διαχωρισμού των φυλών ρίχνουν βόμβα σε ένα λεωφορείο στο Άνιστον της Αλαμπάμα, και μέλη της Ku Klux Klan επιτίθενται στους επιβάτες καθώς αποβιβάζονται στο Μπέρμινγχαμ.

Ο γενικός εισαγγελέας Robert Kennedy προσπαθεί να προστατέψει τους επιβάτες αυτών των λεωφορείων λέγοντας στον κυβερνήτη John Patterson, ότι θα στείλει ομοσπονδιακά στρατεύματα εάν η πολιτεία δεν διατηρήσει τον νόμο και την τάξη. Στο επόμενο σκέλος του ταξιδιού, από το Μπέρμινγχαμ στο Μοντγκόμερμ η αστυνομία που υποτίθεται ότι θα συνόδευε τους επιβάτες είναι ανύπαρκτη. Όταν φτάνουν στην γενέτειρα πόλη του Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ οι επιβάτες δέχονται επιθέσεις και το κίνημα τους βιάφεται με αίμα. Καθώς η βία γίνεται ανεξέλεγκτη, ο Robert Kennedy καλεί ομοσπονδιακά στρατεύματα, και τελικά ο Patterson αναγκάζεται να δώσει εντολή στην Εθνοφρουρά της Αλαμπάμα για την καταστολή των επεισοδίων.

Όταν οι επιβάτες συνεχίζουνε την πορεία στο Μισισσιπή υπό προστασία πια, έρχονται αντιμέτωποι με έντονη παρουσία αστυνομικών και καθόλου βία... αλλά συλλαμβάνονται στην Τζάκσον, καταδικάζονται και στέλνονται στη μεγίστης ασφαλείας φυλακή Parchman για παράνομη είσοδο. Το CORE στέλνει περισσότερους επιβάτες ελευθερίας στο Νότο για να συνεχίσουν την διαμαρτυρία. Στους επόμενους μήνες 300 επιβάτες συλλαμβάνονται και καταδικάζονται στο Μισισσιπή. Οι ακτιβιστές βρίσκουν συντροφικότητα στις

⁴ Congress of Racial Equality

φυλακές Parchman τραγουδώντας τραγούδια για την ελευθερία και στηρίζοντας ο ένας τον άλλον. Τελικά οι freedom riders κερδίζουν την μάχη όταν ο Robert Kennedy βάζει την Διαπολιτειακή Επιτροπή Εμπορίου να απαγορεύσει το διαχωρισμό λευκών-μαύρων σε ταξίδια από τη μια πολιτεία στην άλλη.

- Τα όρια της μη-βίας
1962

Στο Ώλμπανυ της Τζόρτζια, το κίνημα των επιβατών της ελευθερίας αντιμετωπίζει αυτό που θα ονομάσει αργότερα ως την μεγαλύτερη του ήττα παρόλο που οι μαύροι πολίτες του Ώλμπανυ δεν θα το δουν έτσι. Οι νεαροί διοργανωτές από το SNCC φτάνουν το 1961 για να βοηθήσουν τους μαύρους πολίτες στον αγώνα κατά του διαχωρισμού λευκών-μαύρων. Ο δρ William Anderson, πρόεδρος του τοπικού τμήματος του Κινήματος Ώλμπανυ που συντονίζει τις διαμαρτυρίες, καλεί τον Αιδ. Martin Luther King στο τέλος του έτους αφού πάνω από 500 ακτιβιστές έχουν φυλακιστεί και το κίνημα του Ώλμπανυ χρειάζεται υποστήριξη.

Αν και η μαύρη κοινότητα αντλεί τρομερή δύναμη από τις μαζικές συναντήσεις και τα τραγούδια και οι διαμαρτυρίες συνεχίζονται, αναδύονται συγκρούσεις μεταξύ του SNCC και του SCLC του King πάνω σε θέματα ηγεσίας. Ο αρχηγός της αστυνομίας του Ώλμπανυ, , έχει μελετήσει τις τακτικές της μη-βίας και σχεδιάζει να εξουδετερώσει τον αντίκτυπο των διαμαρτυριών. Αποφεύγει να αντιμετωπίσει τους διαδηλωτές και να δημιουργήσει σκηνές αστυνομικής βαναυσότητας, ιδιαίτερα όταν παρευρίσκονται δημοσιογράφοι. Απαλλάσσεται από τους συλληφθέντες διαδηλωτές στέλνοντας τους σε φυλακές 60 χιλιόμετρα μακριά από το Ώλμπανυ, κρατώντας τη φυλακή του Ώλμπανυ άδεια. Επιπλέον, κανονίζει να πληρώσει κάποιος την εγγύηση για τον Αιδ. King και τον Αιδ. Ralph

Abernathy ώστε οι ηγέτες να μην αποτελούν μαγνήτη προσέλκυσης για τη μαύρη κοινότητα.

Τον Ιούλιο του 1962, ένας ομοσπονδιακός δικαστής εκδίδει διαταγή περιοριστικών όρων για τους διαδηλωτές. Απασχολημένος όπως ήταν με εξωτερικές υποθέσεις ο πρόεδρος J.F.Kennedy, παραμένει απόμακρος ως προς τα τεκταινόμενα. Στο Ώλμπανυ συνεχίζει να ισχύει ο φυλετικός διαχωρισμός τον Αύγουστο, όταν ο King και το SCLC φεύγουν από την πόλη. Αλλά οι ακτιβιστές έχουν πάρει σημαντικά μαθήματα για την επόμενη τους εκστρατεία και η μαύρη κοινότητα του Ώλμπανυ συνεχίζει να αγωνίζεται κατά του φυλετικού διαχωρισμού.

- Πρόγραμμα «C» στο Μπέρμινχαμ
1963

«Τα γεγονότα στο Μπέρμινχαμ έχουν αυξήσει σε τέτοιο βαθμό τις φωνές για ισότητα ώστε καμία πόλη ή Πολιτεία ή νομοθετικό σώμα που σκέφτονται σώφρονα δεν μπορούν να επιλέγουν να τις αγνοούν»

- Πρόεδρος J.F.Kennedy, Ιούνιος 1963

Το Μπέρμινχαμ, η μεγαλύτερη πόλη της Αλαμπάμα, είναι περιβόητο για το διαχωρισμό λευκών-μαύρων νομοθετικά και για το φυλετικό μίσος και κερδίζει επάξια το παρατσούκλι «Μπόμπινχαμ» εξαιτίας των πολλών βίαιων πράξεων εναντίων μαύρων πολιτών. Ο κυβερνήτης George Wallace δηλώνει τον Ιανουάριο του 1963 : «*διαχωρισμός τώρα, διαχωρισμός αύριο, διαχωρισμός για πάντα*». Οι ακτιβιστές στο Μπέρμινχαμ βάζουν σε εφαρμογή το πρόγραμμα «C» όπου C σημαίνει confrontation=αντιμετώπιση. Αν και η διοίκηση της πόλης βρίσκεται σε κατάσταση σύγχυσης μετά από μια αμφισβητούμενη εκλογή, ο υπέρμαχος του διαχωρισμού Επίτροπος Δημοσίας Ασφαλείας, Bull Connor, αναλαμβάνει την υπόθεση. Όταν ο Αιδ. Martin Luther King συλλαμβάνεται, γράφει το περίφημο «Γράμμα από τη φυλακή του Μπέρμινχαμ», το οποίο δικαιολογεί τα έργα του κινήματος. Στις αρχές

του Μάη, οι ακτιβιστές αρχίζουν να στρατολογούν παιδιά για να συμμετέχουν στις πορείες. Μέχρι το τέλος της πρώτης ημέρας, 700 παιδιά συλλαμβάνονται. Στις 3 Μαΐου άλλα 1000 παιδιά εμφανίζονται για να διαδηλώσουν ειρηνικά και ο Connor στρέφει εναντίον τους υψηλής πίεσης μάνικες της πυροσβεστικής και αστυνομικά σκυλιά δημιουργώντας μερικές από τις πλέον ανεξίτηλα βίαιες εικόνες μέχρι σήμερα. Σοκαρισμένοι οι αμερικανοί παρακολουθούν τα γεγονότα αυτά στις ειδήσεις. Μετά από 5 ημέρες, οι φυλακές γεμίζουν με δύομισι χιλιάδες διαδηλωτές, οι δυο χιλιάδες από τους οποίους είναι παιδιά.

Οι εκπρόσωποι των επιχειρηματιών του Μπέρμινχαμ κάνουν μια συμφωνία με τους διαδηλωτές μετά από 38 μέρες αντιπαράθεσης. Η πόλη υπόσχεται να καταργήσει το διαχωρισμό σε δημόσιους χώρους και ξεκινά ένα πρόγραμμα πρόσληψης μαύρων σε θέσεις εργασίας στο κέντρο της πόλης. Ο George Wallace απαντάει σε αυτή την κίνηση λέγοντας ότι η συμφωνία δεν έγινε από τους νόμιμους εκπροσώπους του Μπέρμινχαμ και η Klan βομβαρδίζει το ξενοδοχείο στο οποίο διαμένει ο King. Παρόλο που ο King έχει ήδη φύγει από την πόλη, συγκεντρώνεται ένα πλήθος το οποίο όμως δέχεται βία από την πολιτειακή αστυνομία με γκλοπς και καραμπίνες. Ακολουθούν έκτροπα, και οι μαύροι διαδηλωτές εξαπλώνονται σε άλλες πόλεις δείχνοντας έτσι ότι η στάση της μη-βίας έχει όρια.

- *Η πορεία προς την Ουάσιγκτον*
1963

«Αυτοί που παροτρύνουν για υπομονή στο όνομα μιας ψεύτικης ειρήνης, στην πραγματικότητα στηρίζουν το φυλετικό διαχωρισμό και την εκμετάλλευση. Θα έχουν κοινωνική ειρήνη εις βάρος της κοινωνικής και φυλετικής δικαιοσύνης»
-A.Philip Randolph, διοργανωτής της πορείας

Λίγο μετά τα γεγονότα στο Μπέρμινχαμ, οι ηγέτες των πολιτικών δικαιωμάτων ανακοινώνουν σχέδια για μια μαζική πορεία προς την πόλη Ουάσιγκτον για να διαδηλώσουν για εργασία και ελευθερία. Ο γενικός εισαγγελέας Robert Kennedy φοβούμενος συνέχιση της βίας αντιτίθεται στο σχέδιο. Αλλά ο επί πολλά χρόνια εργάτης και ηγέτης των πολιτικών δικαιωμάτων, A.Philip Randolph, ο οποίος ήταν ο πρώτος που πρότεινε μια τέτοια πορεία το 1941 κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης του Franklin Roosevelt, και ο Bayard Rustin, διοργανωτής των σύνθετων λογιστικών της πορείας, πιέζουν να προχωρήσει το θέμα της πορείας.

Στις 28 Αυγούστου περισσότεροι από 200.000 άνθρωποι συγκεντρώνονται ειρηνικά και ενωμένοι στο Εθνικό Πάρκο της Ουάσιγκτον. Στα παρασκήνια όμως, δημιουργείται σύγκρουση εξαιτίας του σκληρού λόγου του αρχηγού του SNCC, John Lewis, εναντίον της διακυβέρνησης Kennedy και της ολιγωρίας του έθνους να διορθώσει τις αδικίες. Τελικά ο Lewis πείθεται από τον 75χρονο Randolph να κατεβάσει τον τόνο της ρητορικής του και διορθώνει το κείμενο του εκφωνώντας ένα ελαφρώς αναθεωρημένο λόγο. Λίγοι πάντως αντιλήφθηκαν αυτή τη διαφωνία. Ο λόγος όμως που θα μείνει στα βιβλία της ιστορίας είναι αυτός που εκφωνήθηκε από τον Martin Luther King μπροστά από το μνημείο Λίνκολν. «Έχω ένα όνειρο», δηλώνει, «ότι τα τέσσερα μικρά παιδιά μου θα ζήσουν μια μέρα σε ένα έθνος όπου δεν θα κρίνονται από το χρώμα του δέρματος τους αλλά από το περιεχόμενο του χαρακτήρα τους...».

Παρόλο που η πορεία προς την Ουάσιγκτον είναι θρίαμβος, συνδέεται με ένα τραγικό γεγονός που ακολούθησε. Λιγότερο από τρεις εβδομάδες αργότερα, στο Μπέρμινχαμ, η Ku Klux Klan μια Κυριακή πρωί, βάζει βόμβα στην εκκλησία βαπτιστών της 16^{ης} οδού. Δεκαπέντε άτομα τραυματίζονται και τέσσερα νεαρά κορίτσια, γεγονός που γέμισε με οργή πολλούς του κινήματος των πολιτικών δικαιωμάτων. Πέρασαν 14 χρόνια μέχρι ο πρώτος από τους τρεις άντρες που έβαλαν τη βόμβα, ο Robert Chambliss, να λογοδοτήσει στη δικαιοσύνη το 1977. Οι σύντροφοι του, Thomas Blanton Jr. και Bobby Lee Cherry δεν θα καταδικαστούν μέχρι το 2001 και 2002 αντιστοίχως.

- Το Καλοκαίρι της Ελευθερίας

1964

«Άνθρωποι απειλήθηκαν, κόσμος μπήκε στη φυλακή μόνο και μόνο επειδή ήθελαν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους για να ψηφίσουν»

-Unita Blackwell, μέλος επιτροπής για την εγγραφή μαύρων στους εκλογικούς καταλόγους

Στο Μισισιπή, οι ακτιβιστές των πολιτικών δικαιωμάτων διοργανώνουν αυτό που οι ντόπιοι αποκαλούν «εισβολή». Το πρόγραμμα τους, προσελκύει εθελοντές, συμπεριλαμβανομένων και πολλών λευκών φοιτητών από το Βορρά, οι οποίοι συμμετέχουν στην προσπάθεια που γίνεται στην περιοχή για εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους και για την επιμόρφωση των εκλογέων. Η ψήφος ήταν απαγορευμένη στους μαύρους, τους οποίους τρομοκρατούσαν με πολλούς τρόπους. Η πολιτική ηγεσία της πολιτείας η οποία ελεγχόταν από το υπέρμαχο του φυλετικού διαχωρισμού Συμβούλιο Πολιτών, είχε μέχρι τότε εμποδίσει τους μαύρους να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους. Η πολιτεία είχε ψηφίσει νέους εκλογικούς νόμους που έκαναν την εγγραφή ακόμα πιο δύσκολη καθώς οι τοπικοί αξιωματούχοι αποφάσιζαν ποιους θα εγγράψουν, ενέγραφαν τους λευκούς και απέρριπταν τους μαύρους. Στην πρωτεύουσα της πολιτείας, στην Τζάκσον, ο γραμματέας της τοπικής NAACP, Medgar Evers, είχε οργανώσει μποϊκοτάζ εναντίον των καταστημάτων του κέντρου της πόλης. Εκατοντάδες διαδηλωτές, προς τους οποίους ο δήμαρχος κράτησε σκληρή στάση, συνελήφθησαν τον Ιούνιο του 1963. Αργά το βράδυ της 11^{ης} Ιουνίου 1963, μετά από την τηλεοπτική έκκληση του προέδρου J.F.Kennedy προς τους Αμερικανούς να στηρίξουν το νομοσχέδιο του για τα πολιτικά δικαιώματα, δολοφονείται ο Evers την ώρα που πάρκαρε το αυτοκίνητο του στο σπίτι του. Το όπλο με το οποίο δολοφονήθηκε ο Evers, ανήκε στο μέλος του Συμβουλίου Πολιτών, Byron de la Beckwith, ο οποίος δικάστηκε δύο φορές και απαλλάχτηκε των κατηγοριών από σώμα ενόρκων οι οποίοι ήταν όλοι λευκοί. (Το 1994, όταν εμφανίστηκαν

ενδείξεις για παρατυπίες στις δίκες, ξαναδικάστηκε ο Beckwith.

Καταδικάστηκε σε ισόβια από φυλετικά μεικτό σώμα ενόρκων και πέθανε στη φυλακή το 2001)

Οι εθελοντές που στρατολογήθηκαν το Καλοκαίρι της Ελευθερίας εκπαιδεύονται στην Οξφόρδη του Οχάιο και φεύγουν για τον Μισισσιπή στις 20 Ιουνίου 1964. Στις 21, τρεις διοργανωτές, όλοι κάτω από 25 ετών, εξαφανίζονται ενώ ερευνούν τον εμπρησμό μιας εκκλησίας. Τα σώματα, του James Chaney, μαύρου από τον Μισισσιπή, και των Andrew Goodman και Michael Schwerner, δύο λευκών βορείων, θα βρεθούν θαμμένα μαζί στις 4 Αυγούστου.

Εντωμεταξύ οι εθελοντές εγγράφουν στους εκλογικούς καταλόγους ψηφοφόρους για ένα καινούριο πολιτικό κόμμα, το Δημοκρατικό Κόμμα Ελευθερίας του Μισισσιπή(MFDP⁵). Παρά το κλίμα έντασης εγγράφονται πάνω από εξήντα χιλιάδες άνθρωποι. Τη χρονιά εκλογής προέδρου το MFDP στέλνει την αποκλειστικά μαύρη αντιπροσωπεία στο εθνικό συνέδριο του Δημοκρατικού κόμματος αμφισβητώντας την λευκή αντιπροσωπεία που έστειλαν οι Δημοκρατικοί του Μισισσιπή. Στις 22 Αυγούστου, το έθνος παρακολουθεί την τηλεοπτική μετάδοση της διαδικασίας για να καθοριστεί ποια από τις αντιπροσωπείες θα αντιπροσωπεύσει την πολιτεία. Η Fannie Lou Hamer του MFDP, προκαλεί την προσοχή με ένα παθιασμένο λόγο υπέρ της συμμετοχής της αντιπροσωπείας τους στο συνέδριο.

«Αν δεν δοθεί στο Δημοκρατικό Κόμμα της Ελευθερίας θέση μέλους τώρα, αμφισβητώ την Αμερική, Είναι αυτή η Αμερική; Η χώρα της ελευθερίας και η πατρίδα των γενναίων; Όπου αναγκαζόμαστε να κοιμόμαστε με τα τηλέφωνα κατεβασμένα επειδή οι ζωές μας απειλούνται καθημερινά» Η Hamer συνεχίζοντας, αναφέρθηκε στην κακομεταχείριση που υπέστη ως αντίποινα για τη συμμετοχή της σε συνεδρίαση για τα πολιτικά δικαιώματα. «Με χτυπούσαν και με ξαναχτυπούσαν μ' ένα μακρύ μαύρο σίδερο. Ούρλιαζα από πόνο». Ως μέτρο συμβιβασμού η ηγεσία του δημοκρατικού κόμματος προσέφερε στην αντιπροσωπεία του MFDP δύο θέσεις μέλους, τις οποίες η αντιπροσωπεία αρνήθηκε. Η Hamer είπε : «Δεν ήρθαμε μόνο για δυο καρέκλες όταν όλοι είμαστε κουρασμένοι»⁶. Εν τέλει, κανένα μέλος του MFDP δεν έγινε ενεργό μέλος του συνεδρίου.

Ο πρόεδρος Lyndon Johnson διακόπτει την τηλεοπτική κάλυψη για να σταματήσει τη διχαστική μαρτυρία της Hamer και για να παραμείνουν οι

⁵ The Mississippi Freedom Democratic Party

⁶ “If the Freedom Democratic Party is not seated now, I questioned America,[...] Is this America? The land of the free and the home of the brave? Where we have to sleep with our telephones off the hook, because our lives be threatened daily.[...] They beat me and they beat me with the long, flat black jack. I screamed to God in pain...[...] We didn't come for no two seats when all of us is tired”, Fannie Lou Hamer (1917-1977)

λευκοί νότιοι στο κόμμα. Τελικά δεν τους δίνεται θέση μέλους στο συνέδριο αλλά η παρουσία τους και ηθική δύναμη του επιχειρήματός τους, έχουν αντίκτυπο στα εθνικά πολιτικά τεκταινόμενα.

- *Η Πορεία από τη Σέλμα στο Μοντγκόμερυ, Αλαμπάμα*
1965

Στις 7 Μαρτίου διαδηλωτές ξεκινούν πορεία 54 μιλίων σε απάντηση της δολοφονίας ενός ακτιβιστή. Διαμαρτύρονται για το θάνατο του και τους άδικους πολιτειακούς νόμους και την βία που επικρατεί στην περιοχή και η οποία εμποδίζει τους αфро-αμερικανούς να ψηφίσουν.

Ο John Lewis και η Hosea Williams, ακτιβιστές του SNCC, ηγούνται ειρηνικής πορείας 525 διαδηλωτών στη διάρκεια της οποίας δέχονται επίθεση από την πολιτειακή αστυνομία κοντά στη γέφυρα Edmund Pettus έξω από τη Σέλμα. Τα τηλεοπτικά δίκτυα μεταδίδουν τις επιθέσεις της «Ματωμένης Κυριακής» σε όλη την επικράτεια προκαλώντας αισθήματα οργής απέναντι στην αστυνομία και συμπάθεια για τους διαδηλωτές. Η αστυνομία της Αλαμπάμα εμποδίζει μια δεύτερη πορεία στην οποία ηγούνταν ο Martin Luther King και άλλοι θρησκευτικοί ηγέτες στις 9 Μαρτίου. Μετά από αναθεώρηση της απόφασης από ομοσπονδιακό δικαστήριο, δίνεται άδεια για να συνεχιστεί η πορεία συνοδευόμενη όμως από την Εθνοφρουρά. Στις 25 Μαρτίου, 25.000 διαδηλωτές φτάνουν στο κτίριο του Διοικητηρίου στο Μοντγκόμερυ. Στη συνέχεια η αμερικάνικη κυβέρνηση ψηφίζει το 1965 τον νόμο για το δικαίωμα ψήφου⁷ αναγκάζοντας τις Πολιτείες να τερματίσουν τη διαφορετική μεταχείριση των μαύρων ως προς το δικαίωμα ψήφου.

⁷ Voting Rights Act of 1965

- Το Έθνος του Ισλάμ και ο Malcolm X
1964-1966

«Εάν ζεις σε μια κοινωνία... και δεν μπορεί να επιβάλλει τον νόμο της εξαιτίας του χρώματος του δέρματος ενός ανθρώπου... τότε... οι άνθρωποι δικαιολογούνται να καταφεύγουν σε οποιοδήποτε μέσο απαραίτητο για να επιβάλλουν δικαιοσύνη...»

-Malcolm X, εκπρόσωπος τύπου του Έθνους του Ισλάμ

Η πρώτη επιρροή του Malcolm X προήλθε από τους γονείς του, Earl και Louise Little , οι οποίοι ήταν θερμοί υποστηρικτές του Marcus Garvey και μέλη της οργάνωσης «Παγκόσμια Ένωση Βελτίωσης των Νέγρων»⁸ του Garvey. Ο Garvey δίδασκε στους μαύρους αμερικανούς να υψώσουν το ανάστημά τους και να αποφασίζουν αυτοί για τους εαυτούς τους. Ο Malcolm X θα δήλωνε πολύ αργότερα ότι : «Η εικόνα του πατέρα μου που με έκανε ακόμα πιο περήφανο ήταν η μαχητική εκστρατεία του με τα λόγια του Marcus Garvey ». Όμως ο Earl Little δολοφονείται από λευκούς ρατσιστές όταν ο Malcolm είναι έξι χρονών και η φροντίδα αυτού και των έξι αδερφών του αποδείχτηκε πολύ βαρύ φορτίο για την μητέρα του. Αυτή κλείνεται σε ψυχιατρική κλινική και τα παιδιά τα αναλαμβάνει η κοινωνική πρόνοια. Μετά την εφηβεία του ο Malcolm μετακομίζει στη Βοστώνη το 1941. Εκεί γίνεται εύκολη λεία στις επιρροές του δρόμου κάνοντας διάφορες δουλειές του ποδαριού ενώ συγχρόνως όλο και στρέφεται στα ναρκωτικά και στα μικροαδικήματα. Εκείνη την εποχή ο Malcolm δεν είχε προκαταλήψεις εναντίον των λευκών, μάλιστα τρεις λευκές γυναίκες ήταν συνεργάτες του και παρτενέρ του στις εγκληματικές δραστηριότητες του. Αλλά όταν συλλαμβάνεται η παρέα μετά από μια ληστεία το 1946, ο Malcolm X και ο μαύρος συνεργός του καταδικάζονται αυστηρά με ποινές φυλάκισης ενώ στις λευκές γυναίκες ούτε καν απαγγέλλονται κατηγορίες. Αποπροσανατολισμένος και χαμένος στη φυλακή, ο Malcolm ανταποκρίνεται

⁸ Universal Negro Improvement Association

πρόθυμα όταν ένας συγκρατούμενος του τον φέρνει σε επαφή με το Έθνος του Ισλάμ και με τα διδάγματα του Elijah Muhammad. Σύμφωνα με τον Muhammad, ο μαύρος ήταν «ο πραγματικός άνθρωπος», προορισμένος να κυβερνήσει τον κόσμο, ενώ οι λευκοί ήταν η φυλή του διαβόλου που τους δημιούργησε ένας τρελός επιστήμονας του οποίου η εξουσία θα τέλειωνε σύντομα. Ο Elijah Muhammad δίδασκε στους μαύρους να είναι περήφανοι για την ταυτότητα τους και τους παρότρυνε να ζουν ακολουθώντας αυστηρούς κανόνες συμπεριφοράς με σκοπό να στηρίξει την εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Ο στόχος του μαύρου μουσουλμάνου δεν ήταν η ενσωμάτωση στην λευκή κοινωνία αλλά ο διαχωρισμός από αυτήν. Όπως εξηγούσε ο αδερφός του Malcolm X, ο Abdul Aziz Omar : «Επίστρεψε στους λευκούς ότι σου έδωσαν, όπως το ουίσκι, το κρασί, τη μπύρα και μάθε πώς να φροντίζεις το σπίτι σου και την οικογένεια σου». Ο Malcolm ανταποκρίνεται πρόθυμα σε αυτή την προσέγγιση η οποία είχε κάτι από τον απόηχο των διδαγμάτων του Marcus Garvey, και με την αποφυλάκιση του επιχειρεί να φέρει όσους περισσότερους πιστούς γίνεται στο Έθνος του Ισλάμ.

Όταν ο Malcolm X προσχώρησε στο Έθνος του Ισλάμ, αυτό ήταν μια περιθωριακή κοινότητα που απαριθμούσε λίγα μέλη. Μετά όμως από κάποια χρόνια όπου η κοινότητα αναπτύχθηκε σημαντικά, οι μαύροι μουσουλμάνοι άρχισαν να προκαλούν την προσοχή της λευκής Αμερικής. Το 1963, ο Malcolm X γίνεται ο εκπρόσωπος τύπου της ομάδας σε όλη την επικράτεια. Το μήνυμά του για μαύρη υπερηφάνεια, αυτάρκεια και αυτοάμυνα, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη μη-βία του Κινήματος για τα Πολιτικά Δικαιώματα και απειλεί λευκούς. «Μην αγαπάτε τον εχθρό σας, αγαπήστε τον εαυτό σας» κηρύττει ο Malcolm, ο οποίος είναι κατά της τακτικής της μη-βίας του Martin Luther King για την οποία πιστεύει ότι ενθαρρύνει τους λευκούς να επιτίθενται στους μαύρους και παρόλα αυτά να παραμένουν ατιμώρητοι. Δημοσίως ο Malcolm X αρνούνταν να αποκηρύξει τη βία και αυτή του η τακτική καθορίζονταν από δύο σημαντικούς παράγοντες. Ο πρώτος ήταν ο ίδιος ο Elijah Muhammad, ο οποίος γνώριζε ότι το να αρχίσει έναν κυριολεκτικό πόλεμο με τη λευκή Αμερική θα ήταν αυτοκαταστροφικό, και ότι ο Αλλάχ θα ανταπέδιδε τα ίσα στους καταπιεστές και έτσι θα γλύτωνε τους Μουσουλμάνους από το να εμπλακούν οι ίδιοι. Ο δεύτερος παράγοντας

ήταν η ίδια η προσωπικότητα του Malcolm X. Παρά τη σκληρή ρητορική του, σε προσωπικό επίπεδο ο Malcolm ήταν πάντα ευγενικός απέναντι στους λευκούς «διαβόλους» στους οποίους όμως έκανε αυστηρή κριτική δημοσίως. Και η βία η οποία ισχυριζόταν ο Malcolm ότι ήταν δικαίωμα του, ήταν αμυντική (συγκεκριμένα αυτό-αμυντική). Ο ίδιος ποτέ δεν υπερασπίστηκε την πρωτοβουλία στη βία και πολλές φορές εκτόνωνε τις καταστάσεις όταν έβλεπε ότι απειλούνταν ο έλεγχος της κατάστασης εξαιτίας του πλήθους. Φόρτιζε τα πλήθη του με τους πύρινους λόγους του και μετά τα ηρεμούσε πάλι έτσι ώστε να μην πάθει κανείς τίποτα. Όσο ο Malcolm X γίνεται γνωστός σε όλη την επικράτεια εμπνέοντας πολλούς μαύρους και όσο αποκτά δύναμη και ισχύ, τόσο η σχέση του με το έθνος του Ισλάμ χειροτερεύει. Προς το τέλος της ζωής του ο Malcolm άλλαξε. Το ταξίδι του στη Μέκκα τον έκανε να αναθεωρήσει την άποψη ότι όλοι οι λευκοί είναι διάβολοι. «Στο παρελθόν», είπε «κατηγορούσα όλους τους λευκούς αδιακρίτως. Δεν θα κουβαλάω πια το βάρος αυτής της άποψης καθώς ξέρω ότι κάποιοι λευκοί είναι ειλικρινείς και μπορούν να νιώθουν αδελφικότητα προς τους μαύρους». Το Φεβρουάριο του 1965, δολοφονείται στο Χάρλεμ από μέλη του Έθνους του Ισλάμ.

Η φιλοσοφία του Malcolm X επιβιώνει ιδιαίτερα στους νεαρότερους εργάτες των πολιτικών δικαιωμάτων. Το 1965 ο Stokely Carmichael και το SNCC ξεκινούν μια εκστρατεία στην επαρχία Λόουντς της Αλαμπάμα για την εγγραφή μαύρων στους εκλογικούς καταλόγους. Η ομάδα ιδρύει καινούριο κόμμα την «Οργάνωση Ελευθερίας της επαρχίας Λόουντς»⁹ και υιοθετεί ως σύμβολο της έναν μαύρο πάνθηρα. Στις 3 Μαΐου του 1966, οι μαύροι κάτοικοι της επαρχίας ψηφίζουν για πρώτη φορά από την Εποικοδόμηση¹⁰. Σύντομα μετά από αυτό, ο Stokely Carmichael αναλαμβάνει από τον John Lewis την προεδρία του SNCC σε όλη την επικράτεια. Τον επόμενο μήνα ο James Meredith, ο οποίος απέκτησε πολλούς εχθρούς όταν δέχτηκε μαύρους στο Πανεπιστήμιο του Μισισιπή το 1963, ξεκινά μόνος του την Πορεία Ενάντια στο Φόβο όπου σκόπευε να διασχίσει τον Τέννεση και τον Μισισιπή. Τη δεύτερη μέρα τον πυροβολούν και τον τραυματίζουν. Οι αρχηγοί των πολιτικών δικαιωμάτων αναλαμβάνουν την πορεία και δημιουργείται

⁹ The Lowndes County Freedom Organization

¹⁰ Reconstruction

σύγκρουση μεταξύ του Martin Luther King, ο οποίος σκόπευε να συνεχίσει ειρηνικά, και του Stokely Carmichael, ο οποίος προτιμούσε να αντισταθεί στα εχθρικά πολιτειακά στρατεύματα. Σε κάποιο σημείο κατά τη διάρκεια της πορείας και προς μεγάλη απογοήτευση του King και πολλών άλλων, το SNCC οργανώνει πλήθη με ένα καινούριο σλόγκαν το οποίο γίνεται σύντομα το κεντρικό σύνθημα : «Black Power!»¹¹

- Το κίνημα ελευθερίας του Σικάγο
1966

«Λεγόταν ότι δεν θα μπορούσες να εκθέσεις(να αποδείξεις) τις φυλετικές διακρίσεις στο Βορρά γιατί ήταν δυσδιάκριτες. Στην πραγματικότητα κάθε άλλο παρά δυσδιάκριτες ήταν. Ήταν αληθινές, ξεδιάντροπες άσχημες και βίαιες»

-Jesse Jackson, διοργανωτή του SCLC

Οι ταραχές στο Γουότς το καλοκαίρι του 1965 δείχνουν ότι το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων έχει ακόμα πολύ δουλειά και εκτός του Νότου. Ο Martin Luther King και το SCLC πηγαίνουν στο Σικάγο να προσπαθήσουν να βελτιώσουν τις συνθήκες στέγασης, εργασίας και των σχολείων για τους μαύρους κατοίκους της πόλης χρησιμοποιώντας μη-βίαιες μεθόδους. Τον Ιανουάριο του 1966, καταπιάνονται με το θέμα της βελτίωσης των συνθηκών στέγασης. Πολλοί από τους μαύρους κατοίκους της πόλης οι οποίοι αποτελούν το ¼ του πληθυσμού, ζουν σε ερείπια, σε γειτονιές αποκλειστικά μαύρων όπου οι υπηρεσίες του δήμου και των ιδιοκτητών των κατοικιών εξαφανίζονται μόλις φύγει από την περιοχή και ο τελευταίος λευκός. Ο δήμαρχος Richard J. Daley χρησιμοποιεί τον κρατικό μηχανισμό για να παρεμποδίσει τους διαδηλωτές να αποκτήσουν δύναμη στην πόλη. Επειδή είχε γίνει λίγη πρόοδος μέσα σε έξι μήνες, οι ακτιβιστές μεταφέρουν τη

¹¹ Μαύρη Δύναμη

διαμαρτυρία τους εκτός των μαύρων συνοικιών, σε περιοχές λευκών από όπου αποκλείονται οι μαύροι. Διαμαρτύρονται εναντίον των συμφερόντων των κτηματομεσιτών που κρατούν την πόλη χωρισμένη σε λευκούς και μαύρους. Ο King αποδεικνύει ότι οι κτηματομεσίτες συστηματικά αρνούνται στους μαύρους την πρόσβαση σε γειτονίες λευκών. Σύντομα θυμωμένα πλήθη λευκών επιτίθενται στους διαδηλωτές.

Ενεργώντας μόνος του, ο Jesse Jackson αναγγέλλει πορεία προς το Σίσερο στο Ιλινόις, ένα προάστιο γνωστό για το φυλετικό μίσος του. Ανήσυχοι για πιθανές ταραχές, οι αρχηγοί και από τις δύο πλευρές οργανώνουν συνάντηση και στις 26 Αυγούστου υπογράφουν συμφωνία δέκα σημείων, η οποία απαιτούσε την ισχύ των νόμων που όριζαν την πρόσβαση στις εργατικές κατοικίες ανεξαρτήτου φυλής. Ο δρ. King αναγγέλλει ότι δεν θα γίνουν πλέον πορείες. Ομάδες ντόπιων σκεπτικιστών αναγγέλλουν την δική τους πορεία ως απάντηση στην αναγγελία του King. Όταν φτάνουν στο Σίσερο 250 διαδηλωτές αντιμετωπίζουν 3000 αστυνομικούς που παραβρίσκονται εκεί για την εφαρμογή του νόμου και ένα μεγάλο πλήθος λευκών οι οποίοι φωνάζουν με βρισιές και πετάνε τούβλα. Επειδή όμως, δεν παραβρίσκεται εκεί ο King και το SCLC να τους ελέγξει, οι 250 απαντούν με βία. Σύντομα ο King αναχωρεί από το Σικάγο έχοντας καταφέρει λίγα πράγματα.

- Ταραχές στο Ντιτρόιτ
Ιούλιος 1967

«Αυτό είναι ένα φυλετικό περιστατικό... αντιπροσωπεύει ένα μοναδικό πράγμα: οι μαύροι θέλουνε τον έλεγχο των μαύρων κοινοτήτων»
-αιδεσιμότητας Albert Cleage, θρησκευτικός ηγέτης του Ντιτρόιτ

Οι ταραχές του Γουότς θα καταγραφούν στη μνήμη ως το ξεσήκωμα των μαύρων στις πόλεις στη δεκαετία του '60. Αλλά, το καλοκαίρι του 1967

φέρει μια έκρηξη των εντάσεων σε όλη τη χώρα. Για πέντε μέρες τον Ιούλιο, στο Ντιτρόιτ του Μίσιγκαν επικρατεί χάος. Μια οικονομική άνθηση έχει δημιουργήσει θέσεις εργασίας και προγράμματα αστικής ανανέωσης έχουν χτίσει καινούρια υποδομή αλλά οι μαύροι μένουν πίσω. Η αστυνομική δύναμη, η οποία είναι λευκή κατά 95% και περιβόητη για βάνουση και αυθαίρετη μεταχείριση των μαύρων πολιτών, κάνει επιδρομή σε ένα παράνομο νυχτερινό κέντρο και επισύρει το θυμό του απογοητευμένου πλήθους που γρήγορα μετατρέπεται σε εχθρικό.

Καθώς ξημερώνει Κυριακή 23 Ιουλίου το αυξανόμενο πλήθος πλατισκολογεί και καίει την πόλη. Μετά από δώδεκα ώρες αυτής της φρενήρους κατάστασης, ο κυβερνήτης George Romney καλεί την Εθνοφρουρά του Μίσιγκαν. Απροετοίμαστα τα στρατεύματα κάνουν λάθη πυροβολώντας τα φώτα των δρόμων. Περίπου 4.000 συλλαμβάνονται τις δύο πρώτες μέρες και πάνω από 7.000 την τρίτη. Οι πιο πολλοί είναι μαύροι. Αστυνομικοί και εθνοφρουροί πυροβολούν κατά βούληση, ισχυριζόμενοι αργότερα ότι τα θύματα τους ήταν οπλισμένα.

Ο Romney ζητάει από τον πρόεδρο Lyndon Johnson ομοσπονδιακή βοήθεια και μέχρι την Δευτέρα το απόγευμα 4.700 καταδρομείς του αμερικάνικου στρατού με διαταγή να μη χρησιμοποιήσουν αληθινά πυρά. Συνολικά 17.000 στρατεύματα επιβολής του νόμου καταπνίγουν τις ταραχές. Μετά από πέντε μέρες αναρχίας, περισσότεροι από 40 είναι νεκροί, εκατοντάδες είναι τραυματίες και οι ζημιές υπολογίστηκε ότι έφτασαν τα \$ 50 εκ.

Ο πρόεδρος Johnson διορίζει επιτροπή για να ερευνήσει τις αιτίες των ταραχών. Όταν δημοσιεύεται η αναφορά της επιτροπής Kerner το Μάρτιο του 1968 η Αμερική περιγράφεται σαν δύο κοινωνίες, μαύρη και λευκή, χωρισμένη και άνηση και συστήνει να γίνουν καινούρια κυβερνητικά προγράμματα για να σπάσουν τα φυλετικά φράγματα, να αυξήσουν τις ευκαιρίες. Παρόλα αυτά, αντιμέτωπος με το αυξανόμενο κόστος του πολέμου στο Βιετνάμ, δεν ενεργεί.

- *Power to the People*¹²
1966-1968

«Πολύς κόσμος φώναζε: 'Black Power' ... εμένα μου άρεσε το : 'Power to the people' ...Χρειαζόμασταν πραγματικά όπως το διοικητικό συμβούλιο του σχολείου, να έχουμε δύναμη»

-*Dolores Torres, του διοικητικού συμβουλίου της κοινότητας του Όσεαν Χιλ Μπράουνσβιλ*

Οι αфро-αμερικανοί καταλαβαίνουν ότι οι κοινότητες τους θα αποκτήσουν δύναμη όταν θα συμμετέχουν πιο ενεργά σε πολιτικούς και εκπαιδευτικούς θεσμούς. Το 1967 καμία μεγάλη αμερικάνικη πόλη δεν έχει εκλέξει μαύρο δήμαρχο. Στο Κλήβελαντ του Οχάιο ο Carl Stokes, μέλος του νομοθετικού σώματος, βάζει υποψηφιότητα για δήμαρχος και στηρίζεται από την εκστρατεία για εγγραφή του απλού λαού στους εκλογικούς καταλόγους. Ο πληθυσμός της πόλης είναι 35% μαύροι και 65% λευκοί και έτσι ο Stokes προσπαθεί πάρα πολύ να αποφύγει κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας να εστιάσει στα πολιτικά δικαιώματα. Απορρίπτει ακόμα και την ευκαιρία να εμφανιστεί μαζί με τον «ήρωα» του τον Αιδ. Martin Luther King. Από σπίτι σε σπίτι οι ομάδες εγγραφής προσθέτουν 30.000 μαύρους ψηφοφόρους στους εκλογικούς καταλόγους και η προσπάθεια αποδίδει. Ο Stokes κερδίζει στις προκριματικές των Δημοκρατικών με 52% των ψήφων όλης της πόλης και σχεδόν την ομόφωνη υποστήριξη της μαύρης κοινότητας. Παρόλο που 80% του Κλήβελαντ είναι Δημοκρατικοί, μερικοί λευκοί ψηφοφόροι στρέφονται στον Ρεπουμπλικάνο υποψήφιο, Seth Taft. Μετά από μια κρίσιμη αναμέτρηση ο Stokes κερδίζει τις εκλογές οριακά. Δύο μήνες αργότερα το Gary της Indiana εγκαινιάζει τον πρώτο μαύρο δήμαρχο του τον Richard Hatcher.

Οι μαύροι θέλουν να συμμετέχουν ενεργά στην λήψη των αποφάσεων για την εκπαίδευση, άλλο ένα σημείο διαμάχης που επηρεάζει τις κοινότητες

¹² Δύναμη στο λαό

τους. Οι γονείς στην περιοχή του Ocean Hill-Brownsville του Brooklyn ανησυχούν για την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται στα παιδιά τους και θέλουν να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή και έλεγχο στα σχολεία. Το 1967 ο Rhody Mc Coy γίνεται ο πρώτος μαύρος σχολικός επιθεωρητής στο New York city, ο οποίος επιβλέπει ένα πείραμα στην περιοχή αυτή. Οι προσπάθειες του, όπως η τοποθέτηση περισσότερων μειονοτικών δασκάλων, η μετάθεση λευκών δασκάλων όπως επίσης και η διεύρυνση του εκπαιδευτικού προγράμματος για να συμπεριληφθεί η διδασκαλία της μαύρης κουλτούρας, απέδωσαν. Αλλά οι αλλαγές προκαλούν αντιπαραθέσεις όταν το συνδικάτο των δασκάλων κατεβαίνει σε απεργία. Τον Οκτώβριο του 1968, το Διοικητικό Συμβούλιο της Εκπαίδευσης βάζει τέλος στο πείραμα του Mc Coy και αποσύρει την υποστήριξη του για έλεγχο των σχολείων από την κοινότητα.

- Κινητοποιήσεις των Φτωχών

1968

«Έχουμε να κάνουμε με θέματα που δεν μπορούν να λυθούν χωρίς να ξοδέψει το έθνος δισεκατομμύρια δολάρια και χωρίς να γίνει ριζική ανακατανομή οικονομικής ισχύος»

-Αιδ. Martin Luther King, Jr.

Το 1967 ένας στους επτά αμερικανούς ζει σε φτώχεια. Το SCLC ξεκινάει μια φιλόδοξη εκστρατεία των φτωχών (Poor People's Campaign), για να τραβήξουν την προσοχή του έθνους στους έχοντες ανάγκη. Σε απάντηση των εξεγέρσεων των μαύρων σε 180 πόλεις στην διάρκεια του καλοκαιριού του 1967, ο Martin Luther King λέει, «Οι ταραχές είναι η γλώσσα αυτών που δεν ακούγεται η φωνή τους... Η Αμερική δεν κατάφερε να ακούσει... ότι οι υποσχέσεις για ελευθερία και δικαιοσύνη δεν πραγματοποιήθηκαν».

Οικονομικές ανισότητες είναι ο επόμενος στόχος του κινήματος. Η ακτιβίστρια Marian Wright προτείνει στον King το κίνημα να οργανώσει μια

πορεία των φτωχών στην Washington D.C. και το SCLC αρχίζει να εργάζεται με στόχο να τραβήξει την προσοχή του έθνους σε ένα «μη-βίαιο στρατό των φτωχών». Σ' αυτήν την διοργάνωση συμμετέχει και η Εθνική Οργάνωση Δικαιωμάτων Πρόνοιας¹³.

Στη διάρκεια της διοργάνωσης ο King φεύγει για να υποστηρίξει τους απεργούς υπαλλήλους καθαριότητας στο Memphis όπου και δολοφονείται στις 4 Απριλίου 1968. Ξεσπούν ταραχές σε όλη τη χώρα καθώς ο κόσμος θρηνεί την απώλεια. Το SCLC πιέζει με την Εκστρατεία των Φτωχών μόλις λίγες εβδομάδες αργότερα, στέλνοντας τον κόσμο να κατασκηνώσει σε ένα σημείο του Εθνικού Πάρκου το οποίο αποκαλούν «Πόλη της Ανάστασης». Ο Jesse Jackson ηγείται των διαδηλωτών στις καθημερινές διαμαρτυρίες σε όλη την πόλη με συνθήματα όπως «Είμαι Κάποιος». Παρόλα αυτά οι διαμαρτυρίες αποτυγχάνουν εξαιτίας δυνατών βροχών και η έλλειψη ξεκάθਾਰου προγραμματισμού αποθαρρύνει τους διαδηλωτές. Στη μέση αυτών των προσπαθειών τους έρχεται η είδηση ότι ο υποψήφιος για την προεδρία Robert Kennedy, πρωταθλητής των πολιτικών δικαιωμάτων, δολοφονείται στην California. Εις αναγνώριση της διαμαρτυρίας των φτωχών, η νεκροφόρα που φέρει το σώμα του Kennedy διασχίζει την κατασκήνωση τους στην Washington. Οι άνθρωποι χάνουν το κουράγιο και τη διάθεση να συνεχίσουν αυτόν τον αγώνα και σύντομα η «Πόλη της Ανάστασης» εγκαταλείπεται.

¹³ National Welfare Rights Organization

- *Το Βιετνάμ και το Κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων*
1967-1968

«Έρχεται κάποια στιγμή που η σιωπή είναι προδοσία, και αυτή η στιγμή έχει έρθει για μας σε σχέση με το Βιετνάμ»

-Αιδ. Martin Luther King, Jr

Μέχρι το 1967 οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν εμπλακεί για τα καλά στον πόλεμο του Βιετνάμ. Ο Martin Luther King, στον οποίο είχε ήδη απονεμηθεί το Νόμπελ Ειρήνης, επισύρει κριτική επειδή μίλησε δημοσίως εναντίον του πολέμου. Βγάζει έναν δυναμικό λόγο στην εκκλησία Riverside στην Νέα Υόρκη στις 4 Απριλίου. Ο King συνδέει τις ακριβές και καταστροφικές προσπάθειες του έθνους στην νοτιοανατολική Ασία με τον θλιβερά υποχρηματοδοτούμενο πόλεμο κατά της φτώχειας στην Αμερική. «Οι υποσχέσεις της μεγάλης κοινωνίας έχουν σκοτωθεί στα πεδία των μαχών στο Βιετνάμ», λέει ο King, «κάνοντας τους φτωχούς λευκούς και νέγρους να κουβαλάνε το βαρύ φορτίο και στο μέτωπο και στην πατρίδα».

Η στάση του King δημιουργεί ρήγμα μεταξύ αυτού και του προέδρου Lyndon Johnson. Το FBI ήδη παρακολουθεί τον King και αναζητά τρόπους να τον απαξιώσει ιδιαίτερα συνδέοντας τον με τους κομμουνιστές. Αν και οι απόψεις του King επηρεάζουν τη δημόσια εικόνα του και επιφέρουν την απότομη μείωση των εσόδων από τις δωρεές στο SCLC, το ρεύμα αντιστρέφεται. Μέχρι τα μέσα του 1968 οι αμερικανοί παρακολουθούν έκπληκτοι την στρατιωτική αντίσταση των βιετκόνγκ μετά την επίθεση τους στη διάρκεια της ανακωχής λόγω Πρωτοχρονιάς¹⁴ και αρχίζουν να κουράζονται από τη σταθερή ροή των νεκρών που φτάνουν σε πλαστικές σακούλες στην πατρίδα. Ο παρουσιαστής των ειδήσεων του Κατεστημένου, Walter Cronkite, αναρωτιέται εάν η Αμερική μπορεί να κερδίσει τον πόλεμο. Η εκστρατεία για την προεδρία του 1968 γίνεται δημοψήφισμα για τον πόλεμο. Ο πρόεδρος Johnson ρίχνει τη βόμβα ότι δεν θα επιδιώξει

¹⁴ “Tet offensive”

επανεκλογή, και οι Δημοκρατικοί υποψήφιοι Eugene McCarty και Robert F. Kennedy διεκδικούν την υποψηφιότητα με αντιπολεμικά προεκλογικά προγράμματα.

- *Το κόμμα των Μαύρων Πανθήρων*
1969

«...αυτά τα ρατσιστικά γκεσταπίτικα γουρούνια (η αστυνομία) πρέπει να σταματήσουν να κακοποιούν την κοινότητα μας αλλιώς θα πάρουμε τα όπλα και θα τους κυνηγήσουμε»

-Eldridge Cleaver, εκπρόσωπος των Μαύρων Πανθήρων

Στα τέλη της δεκαετίας του '60 οι μαύροι διαδηλωτές δείχνουν νέα αγωνιστικότητα, διαφορετική από την μη-βία που είχαν υιοθετήσει αρχικά οι ακτιβιστές. Το 1966 σχηματίζεται το κόμμα των Μαύρων Πανθήρων στο Όκλαντ της Καλιφόρνια. Οπλισμένη με νομικά βιβλία, προγράμματα για συσσώτια πρωινού και όπλα, η ομάδα παρακολουθεί εντατικά τις κινήσεις της αστυνομίας στη μαύρη κοινότητα, υπηρετεί τους φτωχούς και αδυνάτους, εκδίδει εφημερίδα και κερδίζει οπαδούς. Οι ιδρυτές των Μαύρων Πανθήρων, ο Bobby Seale και ο Huey Newton, παρουσιάζουν ένα πρόγραμμα δέκα σημείων για τη βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών για τους αфро-Αμερικανούς. Σύντομα το κίνημα τους εξαπλώνεται σε 25 πόλεις σε όλο το έθνος.

Καθώς οι Πάνθηρες αμφισβητούν και παρακολουθούν τις κινήσεις της αστυνομίας, η τόλμη και η μαχητικότητα τους προκαλεί εκνευρισμό σε πολλά μέλη της λευκής κοινότητας και των αστυνομικών αρχών. Ενώ στην Καλιφόρνια την περίοδο αυτή, στη διάρκεια της θητείας του κυβερνήτη Ronald Reagan, είναι νόμιμο να κουβαλάει κανείς όπλο δημοσίως το οποίο είναι οπλισμένο, η δημόσια εμφάνιση των Μαύρων Πανθήρων με όπλα κάνει τους νομοθέτες να αποφασίσουν την απαγόρευση της δημόσιας οπλοφορίας

εσπευσμένα. Το 1969 το FBI ονομάζει την ομάδα των Μαύρων Πανθήρων την νούμερο ένα απειλή για την εσωτερική ασφάλεια του έθνους. Μερικοί αξιωματούχοι της αστυνομίας θεωρούν ότι αυτό τους δικαιολογεί για να παραβιάζουν τον νόμο και να διαλύσουν την οργάνωση των Πανθήρων. Οι κατηγοροι τους όμως παραβλέπουν το γεγονός ότι οι Πάνθηρες ασχολούνται με πολλές μη αντιφατικές δραστηριότητες όπως η διοργάνωση κλινικών, δωρεάν προγραμμάτων πρωινού για τους φτωχούς.

Στο Σικάγο το Δεκέμβριο του 1969, η αστυνομία βασισμένη στις πληροφορίες που της δόθηκαν από έναν πληροφοριοδότη του FBI, William O'Neal, κάνει επιδρομή πριν τα ξημερώματα και σκοτώνει δύο αρχηγούς της ομάδας των Μαύρων Πανθήρων. Οι δύο άνδρες, ο Fred Hampton και ο Mark Clark, εκτελούνται και τέσσερις από τους επτά άλλους στο διαμέρισμα τραυματίζονται. Σε όλους τους επιζήσαντες Πάνθηρες απαγγέλλεται η κατηγορία επίθεσης και πρόθεσης για δολοφονία. Παρόλο που η αστυνομία επιμένει ότι πυροβόλησε ενώ βρισκόταν σε άμυνα, δημιουργείται αντιπαράθεση όταν οι ακτιβιστές παρουσιάζουν στοιχεία που δείχνουν ότι οι Πάνθηρες κοιμόντουσαν την ώρα που δολοφονήθηκαν. Αν και η αστυνομία δεν δικάζεται ποτέ, οι κατηγορίες εναντίον των Πανθήρων αποσύρονται και αργότερα οι οικογένειες των νεκρών αποζημιώνονται με \$1,8 εκατομ. από την κυβέρνηση. Το μέγεθος του προγράμματος αντικατασκοπείας του FBI, COINTELPRO, αποκαλύπτεται το 1971 από τους ακτιβιστές.

Το Πρόγραμμα των 10 σημείων των Μαύρων Πανθήρων

Η ομάδα των Μαύρων Πανθήρων εξέδωσε το πρόγραμμα της τον Οκτώβριο του 1966, απαριθμώντας τους πολιτικούς στόχους της, αναφερόμενη σε σημεία του Νομοσχεδίου των Δικαιωμάτων και της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας.

Οκτώβριος 1966 Πλατφόρμα και Πρόγραμμα των Μαύρων Πανθήρων

Τι θέλουμε

Τι πιστεύουμε

1. *Θέλουμε ελευθερία. Θέλουμε δύναμη να ορίζουμε τη μοίρα της μαύρης κοινότητας*
2. *Θέλουμε πλήρη απασχόληση για όλους τους ανθρώπους μας*
3. *Θέλουμε να σταματήσει ο λευκός να ληστεύει τη μαύρη κοινότητα*
4. *Θέλουμε αξιοπρεπή κατοικία κατάλληλη να στεγάσει ανθρώπινα όντα*
5. *Θέλουμε παιδεία για τους ανθρώπους μας η οποία να εκθέτει τον πραγματικό χαρακτήρα της παρηκμασμένης αμερικάνικης κοινωνία. Θέλουμε παιδεία να μας διδάξει την αληθινή μας ιστορία και το ρόλο μας στην κοινωνία του σήμερα*
6. *Θέλουμε όλοι οι μαύροι να απαλλαγούν από την στρατιωτική θητεία*
7. *Θέλουμε να σταματήσει άμεσα η βαναυσότητα της αστυνομίας και οι δολοφονίες μαύρων*
8. *Θέλουμε ελευθερία για όλους τους μαύρους που κρατούνται σε ομοσπονδιακές, πολιτειακές φυλακές και κρατητήρια των πόλεων*
9. *Θέλουμε όλοι οι μαύροι όταν δικάζονται να δικάζονται σε δικαστήρια από ενόρκους της σειράς τους ή από ανθρώπους των δικών τους μαύρων κοινοτήτων όπως ορίζεται από το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών*
10. *Θέλουμε γη, ψωμί, κατοικία, παιδεία, ρουχισμό, δικαιοσύνη και ειρήνη. Και έχουμε σαν μέγιστο πολιτικό στόχο τη διενέργεια δημοψηφίσματος*

υπό την επίβλεψη των Ηνωμένων Εθνών σε όλη την μαύρη αποικία στην οποία μόνο μαύροι άποικοι επιτρέπεται να συμμετέχουν με σκοπό να καθορίζουν τη θέληση των μαύρων ως προς την εθνική τους μοίρα.

- *Οι εξεγέρσεις στη φυλακή Attica*

1971

«Ολόκληρο το σύστημα απονομής δικαιοσύνης... είναι στενά συνδεδεμένο με την οικονομική καταπίεση των μαύρων»

-Angela Davis, καθηγήτρια, ακτιβίστρια των δικαιωμάτων των φυλακισμένων

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, βρίσκεται στις φυλακές ένας δυσανάλογα μεγάλος αριθμός μαύρων και Λατίνων από φτωχές, αστικές γειτονιές. Οι ακτιβιστές όπως ο ποιητής Amiri Baraka και η Angela Davis βλέπουν τους φυλακισμένους ως υποστηρικτές της επαναστατικής αλλαγής. Όταν ο George Jackson, φυλακισμένος στην φυλακή San Quentin της Καλιφόρνια, πολύ γνωστός για τα γράμματα του από τη φυλακή, σκοτώνεται από τους φύλακες, η είδηση είναι βαθιά ανησυχητική για τους άλλους μαύρους φυλακισμένους σε όλη τη χώρα.

Στο Attica σωφρονιστικό ίδρυμα στην Νέα Υόρκη, οι τρόφιμοι ζουν κάτω από άσχημες συνθήκες. Ένας καβγάς πυροδοτεί ξεσήκωμα κατά το οποίο 1200 τρόφιμοι καταλαμβάνουν τη φυλακή. Κρατώντας 39 ομήρους οι φυλακισμένοι, συμπεριλαμβανομένου και του αρχηγού Frank “Big Black” Smith, απαιτούν βελτιωμένες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης και της λιγότερης λογοκρισίας στην αλληλογραφία, καλύτερες συνθήκες υγιεινής, περισσότερους μειονοτικούς φρουρούς και υπόσχεση για αμνηστία για να ξεπεραστεί το αδιέξοδο. Ο κυβερνήτης Rockefeller αρνείται να συζητήσει το θέμα της αμνηστίας και πέντε μέρες αργότερα στέλνει πολιτειακά στρατεύματα να ανακαταλάβουν τη φυλακή. Σε μια αιματηρή συμπλοκή, 29

τρόφιμοι και 10 όμηροι σκοτώνονται όλοι από σφαίρες που προήλθαν από όπλα των αστυνομικών. Οι φυλακισμένοι ξεγυμνώνονται δια της βίας, βασανίζονται και ταπεινώνονται. Σχεδόν 30 χρόνια αργότερα, οι φυλακισμένοι θα κερδίσουν τη νομική μάχη εναντίον της πολιτείας για κακομεταχείριση.

- Οι μαύροι αυτοπροσδιορίζονται
1964-1972

«Μας έχει γίνει πλύση εγκεφάλου. Οτιδήποτε καλό υποτίθεται ότι είναι λευκό... Ο Ταρζάν, ο βασιλιάς της ζούγκλας στη μαύρη Αφρική, είναι λευκός... Το κέικ για τους αγέλους είναι άσπρο κέικ, ενώ για τους διαβόλους είναι σοκολατί»
-Muhammad Ali, πυγμάχος

Οι αфро-Αμερικανοί όλο και περισσότερο απορρίπτουν την εξουσία και τα πολιτιστικές συνήθειες των λευκών και προασπίζονται τη δική τους κουλτούρα και συνειδητότητα. Το άφρο χτένισμα γίνεται το μαύρο χαρακτηριστικό ομορφιάς και ισχυρό σύμβολο. Η φράση “black power”, είναι τώρα μέρος της αфро-αμερικάνικης κουλτούρας και δηλώνει αυξανόμενο ενδιαφέρον και περηφάνια στην αφρικάνικη κληρονομιά. Δημιουργείται ένα κίνημα μαύρων τεχνών του οποίου ο ποιητής Amiri Baraka είναι πρωτεργάτης.

Ο δημοφιλής πυγμάχος Cassius Clay ασπάζεται το Ισλάμ και αλλάζει το όνομα του σε Muhammad Ali. Το 1966, ο Ali δέχεται κριτική όταν καλείται να υπηρετήσει στο Βιετνάμ και αρνείται. Όταν του απαγορεύεται να συμμετέχει σε αγώνες πυγμαχίας και του αφαιρείται ο τίτλος, ο Ali παραμένει στα φώτα της δημοσιότητας μιλώντας εναντίον του πολέμου.

Εντωμεταξύ οι ακτιβιστές αναζητούν την αλλαγή στην εκπαίδευση και στην πολιτική. Στο Πανεπιστήμιο Howard οι φοιτητές απαιτούν τη δημιουργία τμημάτων μαύρων σπουδών και κουλτούρας. Και το 1972, στο

Gary της Ιντιάνα συναντώνται 8.000 άνθρωποι από 45 Πολιτείες για το Εθνικό Πολιτικό Συνέδριο των Μαύρων. Η συνέλευση συζητάει την ανεργία, τη φτώχεια και άλλα θέματα δημοσιεύοντας μια εθνική ατζέντα. Στα επόμενα δέκα χρόνια ο αριθμός των μαύρων που εκλέγονται σε δημόσιες θέσεις θα υπερδιπλασιαστεί.

National Black Political Convention

Αποσπάσματα από την εβδομαδιαία εφημερίδα The Black Panther, vol.8, no.6

Το 1972 συνήρθε στο Gary της Ιντιάνα το Εθνικό Πολιτικό Συνέδριο των Μαύρων και επεξεργάστηκε την Μαύρη Εθνική Πολιτική Ατζέντα. Η Ατζέντα αυτή, η οποία όριζε την μελλοντική πορεία των πολιτικών προσπαθειών των μαύρων, απαιτούσε να έχουν πολιτική και οικονομική δύναμη σε αποφάσεις που αφορούσαν στην αγροτική ανάπτυξη, στην εξωτερική πολιτική, στον προγραμματισμό και στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη της κοινότητας, στις επικοινωνίες και στον αυτοπροσδιορισμό για την περιοχή της Κολούμπια. Στην εισαγωγή της Ατζέντας εξηγείται το σκεπτικό για την δημιουργία της συμπεριλαμβάνοντας τη πεποίθηση ότι οι πολιτικοί θεσμοί των λευκών δεν είχαν εξυπηρετήσει ποτέ τους μαύρους Αμερικανούς:

«Η Μαύρη Ατζέντα απευθύνεται κυρίως στους μαύρους της Αμερικής. Η προσπάθειά μας είναι να ορίσουμε μερικές από τις βασικές αλλαγές οι οποίες πρέπει να γίνουν σε αυτή τη χώρα καθώς εμείς και τα παιδιά μας προχωράμε προς τον αυτό-καθορισμό και την αληθινή ανεξαρτησία. Θεωρούμε δεδομένο ότι καμιά αληθινή βασική αλλαγή προς όφελος μας δεν γίνεται στη μαύρη ή λευκή Αμερική εκτός αν εμείς οι μαύροι πάρουμε την πρωτοβουλία για αυτήν την αλλαγή. Θεωρούμε δεδομένο ότι πρέπει να έχουμε κάποια βασική συμφωνία στους γενικούς στόχους μας έστω κι αν μπορεί να διαφέρουμε σε πολλές επιμέρους στρατηγικές. Συνεπώς αυτή η Ατζέντα είναι η αρχική ,ας δήλωση των στόχων και κατευθύνσεων, ο πρώτος ορισμός κάποιων σημαντικών θεμάτων

για τα οποία οι μαύροι πρέπει να συσπειρωθούν και να δράσουν μέσα στο 1972 και μετά. Οποιοσδήποτε ισχυρίζεται ότι σκέφτεται σοβαρά την επιβίωση και την απελευθέρωση των μαύρων πρέπει να αντιμετωπίζει σοβαρά και την πραγματοποίηση της μαύρης Ατζέντας.»

Οι Πραγματικότητες των Λευκών, η Επιλογή των Μαύρων

Το Πολιτικό Συνέδριο των Μαύρων, το οποίο είναι πράγματι πολιτική των μαύρων πρέπει να αρχίσει από αυτή την αλήθεια: Το αμερικάνικο σύστημα δεν λειτουργεί για τις μάζες του λαού μας και δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ριζοσπαστική, θεμελιώδη αλλαγή. (Για την ακρίβεια αυτό το σύστημα δεν είναι υπέρ κανενός στην Αμερική)...

Και τα δύο κόμματα μας έχουν προδώσει

Εδώ στο Gary, ας μην ξεχνάμε ποτέ ότι ενώ οι θητείες και τα ονόματα των κομμάτων συνεχώς αλλάζουν, είμαστε αντιμετώπι με μια αλήθεια που δεν αλλάζει ποτέ: Και τα δύο κόμματα μας έχουν προδώσει όποτε τα συμφέροντα τους συγκρούονταν με τα δικά μας (πράγμα που ήταν το πιο συνηθισμένο), και όποτε οι δυνάμεις μας δεν ήταν οργανωμένες αλλά εξαρτώμενες, υποχωρητικές και δουλοπρεπείς. Ούτε θα έπρεπε αυτό να μας εκπλήσσει διότι μέχρι τώρα γνωρίζουμε ότι το αμερικάνικο πολιτικό σύστημα, όπως και όλοι οι θεσμοί των λευκών στην Αμερική, σχεδιάστηκε για να λειτουργεί προς όφελος της λευκής φυλής: Ποτέ δεν είχε πρόθεση να κάνει οτιδήποτε άλλο[...]

[...]εδώ στο Gary παραμένουμε πιστοί στις προσδοκίες των πατεράδων μας και του λαού μας. Πρέπει να στοχεύουμε σε μια πολιτική η οποία θέτει την κοινότητα πριν τον ατομισμό, την αγάπη πριν από την σεξουαλική εκμετάλλευση, το περιβάλλον πριν από τα κέρδη, την ειρήνη πριν από τον πόλεμο, τη δικαιοσύνη πριν την άδικη «διαταγή» και την ηθική πριν από το βόλεμα.

Αυτή είναι η κοινωνία που έχουμε ανάγκη και αυταπατόμαστε εδώ στο Gary εάν πιστεύουμε ότι η αλλαγή μπορεί να γίνει χωρίς να οργανώσουμε την δύναμη μας, την αποφασισμένη εθνική μαύρη δύναμη, η οποία είναι απαραίτητη για να

επιμείνουμε σε μια τέτοια αλλαγή, για να δημιουργήσουμε τέτοια αλλαγή, για να αρπάξουμε τέτοια αλλαγή.

- *Ο πρώτος δήμαρχος στο Νότο*
1973

«Είχαμε εμπλακεί σε μια επανάσταση για όλους τους πρακτικούς λόγους»
-Emma Darnell, επίτροπος θετικής δράσης στην Ατλάντα

Στην Ατλάντα, όπου οι αφρο-αμερικανοί πολίτες αποτελούν πλειονότητα, ο αγώνας για ισότητα των μαύρων εστιάζεται στην οικονομική πρόοδο. Το 1973, ο Maynard Jackson, μετά την εκλογή του ως πρώτου μαύρου δημάρχου της πόλης - και μάλιστα του πρώτου μαύρου δημάρχου μιας κύριας πόλης του Νότου – θέτει την θετική δράση ως πρώτη προτεραιότητα της πόλης. Προσλαμβάνει περισσότερους μειονοτικούς και γυναίκες, αναθέτει την εκτέλεση δημοσίων έργων σε επιχειρήσεις που ανήκουν σε μειονοτικούς και έτσι βάζει τέλος σε πρακτικές φυλετικών διακρίσεων.

Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου είναι το μεγαλύτερο προσωπικό στοίχημα του Jackson. Διορίζει μια μαύρη γυναίκα, την Emma Darnell, για να επιβλέπει ότι εφαρμόζεται η θετική δράση σε σχέση με το έργο κατασκευής του νέου αεροδρομίου. Αν και εφαρμόζει ομοσπονδιακό νόμο, η λευκή κοινότητα επιχειρηματιών βλέπει τις αλλαγές στις προσλήψεις και στις επιχειρηματικές πρακτικές ως αντίστροφη φυλετική διάκριση. Παρά τις διαφωνίες που δημιουργούνται, ο Jackson κερδίζει τις εκλογές για δεύτερη φορά. Στις 21 Σεπτεμβρίου του 1980, το Hartsfield Διεθνές Αεροδρόμιο καλωσορίζει την πρώτη πτήση στο μεγαλύτερο επιβατηγό αεροδρόμιο του κόσμου. Το έργο τελειώνει εγκαίρως, εντός του προϋπολογισμού και με την μικρότερη απαιτούμενη 20% συμμετοχή μειονοτικών σε όλες τις φάσεις κατασκευής του έργου. Κατατροπώνοντας τις κριτικές, η θετική δράση αποδεικνύεται επιτυχής στη διαχείριση των κοινωνικών ανισοτήτων.

- Η κατάργηση του φυλετικού διαχωρισμού στα σχολεία στη Βοστώνη
1974

«...αριθμητικά φυλετική ανισότητα στο σχολείο δεν είναι εκπαιδευτικά επιζήμια»

-*Louise Day Hicks, Σχολικό Συμβούλιο Βοστώνης*

Το 1965, μια δεκαετία μετά τη φυλετική συνένωση των σχολείων του Νότου, ο φυλετικός διαχωρισμός στα σχολεία της Βοστώνης είναι το φυσικό υποπροϊόν των φυλετικά διαχωρισμένων συνοικιών. Τα σχολεία όπου η πλειοψηφία των μαθητών είναι αфро-αμερικανοί, έχουν μόνιμη έλλειψη δασκάλων, βασικών επίπλων και άλλων εφοδίων ακόμα και βιβλίων. Το NAACP βοηθάει τους μαύρους γονείς να παρουσιάσουν τα παράπονα τους στο Σχολικό Συμβούλιο της Βοστώνης, του οποίου η πρόεδρος, Louise Day Hicks, ισχυρίζεται ότι τα σχολεία δεν είναι κατώτερα. Μετά από αγώνα ετών, όταν οι στρατηγικές της κοινότητας για τη βελτίωση της εκπαίδευσης των παιδιών τους αποτυγχάνουν, οι μαύροι γονείς καταφεύγουν στο δικαστήριο εναντίον του Σχολικού Συμβουλίου. Στις 21 Ιουνίου του 1974, ο δικαστής, W.Arthur Garrity, του ομοσπονδιακού δικαστηρίου της περιοχής εκδίδει απόφαση υπέρ των γονέων, λέγοντας ότι το Σχολικό Συμβούλιο συνειδητά διατήρησε δύο ξεχωριστά σχολικά συστήματα. Ο Garrity δίνει εντολή οι μαθητές να μεταφέρονται με λεωφορεία από όλα τα μέρη της πόλης για να παρακολουθούν φυλετικά μεικτά σχολεία.

Οι κάτοικοι της Βοστώνης περιμένουν ταραχές. Απέχοντας λιγότερο από ένα μίλι, η μαύρη κοινότητα του Roxbury και η λευκή κοινότητα της Νότιας Βοστώνης (το προπύργιο της Louise Day Hicks) υποχρεώνονται να στείλουν τα παιδιά τους σε φυλετικά μεικτά σχολεία. Οι πολιτικοί της Βοστώνης χειροτερεύουν την κατάσταση υποσχόμενοι στους λευκούς κατοίκους ότι θα

επιδιώξουν την ανατροπή της απόφασης. Ο γερουσιαστής Eduard Kennedy, κάποτε το αγαπημένο παιδί της ιρλανδικής κοινότητας της πόλης, απειλείται από ένα πλήθος στη διάρκεια διαδήλωσης στο ομοσπονδιακό κτίριο. Το Σεπτέμβριο λεωφορεία που μεταφέρουν μαύρους μαθητές έρχονται αντιμέτωπα με πλήθη λευκών στη Νότια Βοστώνη, φωνάζοντας βρισιές και απειλώντας να ασκήσουν βία. Οι λευκοί γονείς οργανώνουν μποϊκοτάζ αποσύροντας τα παιδιά τους από τα σχολεία. Η βία συνεχίζει μέσα και έξω από τα σχολεία και η λευκή αντίσταση συνεχίζει για χρόνια. Μόνο όταν φεύγει από την προεδρία η Louise Day Hicks, εκλέγεται μαύρο μέλος στο Σχολικό Συμβούλιο το 1977 και η κατάσταση αρχίζει να σταθεροποιείται.

- *Η υπόθεση Bakke και η θετική δράση*
1978

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1970, ομοσπονδιακά προγράμματα θετικής δράσης δέχονται επίθεση στην ανώτερη εκπαίδευση. Μετά από μια δεκαετία ισχύος των προγραμμάτων, οι πολιτικές έχουν διπλασιάσει τον αριθμό των μαύρων φοιτητών που παρακολουθούν κολλέγια και πανεπιστήμια. Εντούτοις, μερικοί λευκοί υποψήφιοι φοιτητές των οποίων η αίτηση απορρίπτεται κατηγορούν τη θετική δράση για τα προβλήματα τους. Το 1978 το Ανώτατο Δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση του Allan Bakke, του οποίου η αίτηση για φοίτηση στην ιατρική σχολή του Davis στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια απορρίφθηκε δύο φορές. Ισχυρίζεται ότι οι πολιτικές της θετικής δράσης εμπόδισαν την εισαγωγή του στο Πανεπιστήμιο, παραβιάζοντας τα δικαιώματα του. Η υπόθεση τράβηξε την προσοχή όλης της χώρας.

Η απόφαση του δικαστηρίου δεν είναι ξεκάθαρη. Η απόφαση ορίζει ότι ο Bakke θα έπρεπε να γίνει δεκτός στο Davis και δηλώνει ότι η θετική δράση είναι επιτρεπτή αλλά όχι υποχρεωτική. Για μερικούς Αμερικανούς, η υπόθεση αποτελεί

απόδειξη ότι το κόστος της επανόρθωσης των φυλετικών διακρίσεων και ανισοτήτων μέσω της θετικής δράσης παραείναι μεγάλο. Αλλά για άλλους, όπως την Δρ. Toni Johnson-Chavis, μια αфро-αμερικανίδα η οποία έγινε δεκτή να φοιτήσει στο Davis και στη συνέχεια ασκεί το επάγγελμα της ιατρικής σε μια μειονοτική κοινότητα, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι πολιτικές της θετικής δράσης έχουν θετική επίδραση όχι μόνο στους φοιτητές αλλά και στη μαύρη κοινότητα.

- Ταραχές στη Φλόριντα

1980

«Το παιδί μου είναι νεκρό, τον έδειραν μέχρι θανάτου σαν σκυλί»

-Eula McDuffie, μητέρα του δολοφονηθέντος θύματος

Τα φυλετικά προβλήματα στο Μαϊάμι σιγοβράζουν για δεκαετίες και τελικά πυροδοτούν έκρηξη. Μια ιστορικά μαύρη συνοικία, το Overtown, είναι ένα ζωντανό κέντρο αфро-αμερικάνικης ζωής και κουλτούρας. Οι στενά συνδεδεμένοι κάτοικοι αισθάνονται συντετριμμένοι όταν στα τέλη της δεκαετίας του 1960, το πρόγραμμα αστικής ανανέωσης του Μαϊάμι ορίζει την κατασκευή ενός διαπολιτειακού αυτοκινητόδρομου ο οποίος θα περνάει από το Overtown. Οι κάτοικοι δεν έχουν την πολιτική δύναμη να αντιταχθούν στο πρόγραμμα. Τελικά, η κατασκευή εκτοπίζει τη μισή συνοικία, 20.000 ανθρώπους συνολικά και καταστρέφει την κοινότητα.

Παρότι το Μαϊάμι απολαμβάνει μια οικονομική άνθηση στα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι μαύροι κάτοικοι δεν συμπεριλαμβάνονται στους τυχερούς · έχουν δύο φορές πιθανότητες να είναι άνεργοι. Οι καινούριοι μετανάστες από την

Κούβα και την Αϊτή αυξάνουν υπερβολικά τον πληθυσμό της πόλης αναζητώντας ευκαιρίες – τις οποίες συχνά αφαιρούν από τους αфро-αμερικανούς.

Το Δεκέμβριο του 1979, η αστυνομία σκοτώνει τον αфро-αμερικανό βετεράνο πεζοναύτη και πετυχημένο πωλητή, τον Arthur McDuffie, μετά από άγριο κυνηγητό. Αν και οι αστυνομικοί ισχυρίζονται ότι ο McDuffie πέθανε από τα τραύματα που υπέστη κατά τη σύγκρουση της μηχανής του, σύντομα αποκαλύπτεται συγκάλυψη: Στην πραγματικότητα οι αστυνομικοί έδειραν τον McDuffie μέχρι θανάτου. Παρά τα στοιχεία εναντίον των αστυνομικών, η δίκη, η οποία μεταφέρθηκε σε πιο φιλικό για τους αστυνομικούς χώρο, στην Tampa, απαλλάσσει τους αστυνομικούς από τις κατηγορίες. Όλοι οι ένορκοι είναι λευκοί.

Οι αфро-αμερικανοί στο Μαϊάμι, σοκαρισμένοι και εξοργισμένοι από το αποτέλεσμα, ξεκινούν ταραχές στις 17 Μαΐου του 1980 καίγοντας αυτοκίνητα και κάνοντας επιθέσεις σε λευκούς. Όταν ηρεμούν τα πράγματα τρεις μέρες αργότερα, υπάρχουν 17 νεκροί και πάνω από 100 άτομα έχουν συλληφθεί. Ο πρόεδρος Jimmy Carter επισκέπτεται το Μαϊάμι σύντομα μετά τα γεγονότα και ζητάει από την κοινότητα να δράσει πρώτη πριν παρασχεθούν κονδύλια για την αναδόμηση από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Είναι έτος εκλογών και ο Carter αντιμετωπίζει έναν εχθρό τον Ronald Reagan ο οποίος επιδιώκει να συρρικνώσει το ρόλο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Οι απογοητευμένοι μαύροι κάτοικοι του Μαϊάμι και η οικογένεια του McDuffie ποτέ δεν δικαιώνονται και οι συνοικίες τους επιβαρύνονται με σχεδόν \$100 εκατ. Για τις ζημιές από τις ταραχές.

- Συγκρούσεις στο Σικάγο
1981

Μετά την εκλογή του Ronald Reagan στην προεδρία το 1980, οι πολιτικές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης γίνονται συντηρητικές. Ο πρόεδρος Reagan υπόσχεται να μειώσει το μέγεθος της κεντρικής κυβέρνησης και να δώσει περισσότερη εξουσία στις πολιτείες. Οι περικοπές των προγραμμάτων

αναστατώνουν τους ακτιβιστές που εργάζονται στις πρώτες γραμμές καταπολέμησης της φτώχειας και της έλλειψης ευκαιριών.

Στο Σικάγο οι μαύροι ψηφοφόροι επειδή αισθάνονται δυσαρεστημένοι και ότι δεν αντιπροσωπεύονται επαρκώς, βοηθούν στην εκλογή της Jane Byrne η οποία είναι η πρώτη γυναίκα της πόλης. Παρόλα αυτά η Byrne τους απογοητεύει. Το περιβόητο συγκρότημα πολυωρόφων κατοικιών, το Cabrini Green, όπου ζουν 14.000 άνθρωποι σε 6 πολυκατοικίες, μαστίζεται από ανεργία, εγκληματικότητα και συμμορίες. Την διαχείριση του συγκροτήματος την έχει η Οικιστική Αρχή του Σικάγο (CHA), η οποία παρέχει πολύ λίγες υπηρεσίες και καμία ευκαιρία για τους νομοταγείς πολίτες να εκφράσουν τις ανησυχίες τους. Σαν κίνηση υποστήριξης η Byrne μετακομίζει στο Cabrini Green για τρεις εβδομάδες απογοητεύοντας τους κατοίκους οι οποίοι αναζητούν κάτι πιο συγκεκριμένο: Μαύρη αντιπροσώπευση στην CHA. Όταν η Byrne διορίζει τρεις λευκούς στο διοικητικό συμβούλιο του CHA και οι πολιτειακοί νομοθέτες δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τα θέματα των μαύρων, η μαύρη κοινότητα θυμώνει περισσότερο. Για να αποκτήσουν καλύτερη πολιτική αντιπροσώπευση, παίρνουν την πρωτοβουλία να εγγράψουν ψηφοφόρους, πράγμα το οποίο οδηγεί στην εκλογή του Harold Washington ως δημάρχου.

- Επιχείρηση PUSH

1983

Κουρασμένοι από τις συγκρούσεις με τους εκλεγμένους δημόσιους αξιωματούχους του Σικάγο, οι αфро-αμερικανοί ακτιβιστές αποφασίζουν να εκλέξουν τον πρώτο μαύρο δήμαρχο της πόλης. Εστιάζοντας σε θέματα τα οποία ενδιαφέρουν περισσότερο την κοινότητα τους, ξεκινούν του απλού λαού. Δελεάζουν τον αμερικανό βουλευτή Harold Washington να βάλει υποψηφιότητα στις εκλογές και θέτουν ως στόχο την εγγραφή 50.000 νέων ψηφοφόρων. Επιτυγχάνουν τον διπλάσιο αριθμό μέχρι την προθεσμία χάρη στη τοπική

διοργάνωση και στις πειστικές ομιλίες από ηγέτες όπως ο Jesse Jackson, του οποίου η οργάνωση ‘Operation PUSH’ (People United to Serve Humanity) με έδρα το Σικάγο, αγωνιζόταν περισσότερο από δέκα χρόνια υπέρ της κοινωνικής δικαιοσύνης. Παρά το ότι η Byrne ακολουθεί στενά στις σφυγμομετρήσεις, ο Washington κερδίζει τις προκριματικές των Δημοκρατικών – και αργότερα τις γενικές εκλογές – υποστηριζόμενος από τη μεγάλη προσέλευση των μαύρων ψηφοφόρων.

Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας απογοητεύεται όταν διακεκριμένοι σε ολόκληρη τη χώρα Δημοκρατικοί, Edward Kennedy και Walter Mondale, στηρίζουν τους αντιπάλους του Washington. Ο Jackson καταλήγει στο ότι ο μόνος τρόπος να αλλάξει η αδιαφορία των μεγάλων πολιτικών κομμάτων για τα προβλήματα των μαύρων ψηφοφόρων, είναι να υπάρχουν αфро-αμερικανοί υποψήφιοι για θέση στην κεντρική εξουσία. Αυτή η συνειδητοποίηση οδηγεί τον Jackson να υποβάλλει υποψηφιότητα στις εκλογές για την προεδρία το 1984 και το 1988. Παρόλο που αποτυγχάνει, η υποψηφιότητά του έχει περισσότερο αντίκτυπο στις εκλογές από ότι μπορούσε να περιμένει: Πρώτον, βγάζοντας δύο αξέχαστους λόγους στο συνέδριο εκείνων των ετών και δεύτερον, σύμφωνα με τα λόγια του δημοσιογράφου και καθηγητή Roger Wilkins, και περνώντας την «ιδέα στο μυαλό και στο πνεύμα των αμερικανών για το ποιος μπορούσε να φιλοδοξεί να γίνει πρόεδρος»

- *Τα πολιτικά δικαιώματα σήμερα*

«Είμαστε μια κοινωνία που έχει δομηθεί ολοκληρωτικά με βάση τη φυλή. Δεν μπορούμε να προχωρήσουμε αποφασίζοντας να μην μιλήσουμε γι’ αυτό πια.»

-Kimberly Williams Crenshaw, καθηγήτρια νομικής και ακτιβίστρια των πολιτικών δικαιωμάτων

Μετά τη δεκαετία του 1980 ο αγώνας για ισότητα συνεχίζεται. Μια αξιοσημείωτη και αμφιλεγόμενη συνάντηση αфро-αμερικανών ήταν η πορεία 1.000.000 ανθρώπων που οργανώθηκε από τον ηγέτη του Έθνους του Ισλάμ, Louis Farrakhan, για να ενθαρρύνει την εγγραφή ψηφοφόρων, την ενασχόληση των μαύρων με τις μαύρες κοινότητες και για να διαμαρτυρηθεί εναντίον των συντηρητικών προσπαθειών του Κογκρέσου να απαλείψει το «δίκτυ ασφαλείας» των ομοσπονδιακών προγραμμάτων για τη βοήθεια των φτωχών.

Το κίνημα των αфро-αμερικανών ενέπνευσε και άλλες μειονοτικές κοινωνικές ομάδες, όπως οι αγροτικοί εργάτες, οι Λατίνοι, οι ομοφυλόφιλοι άντρες και γυναίκες και οι μετανάστες ώστε να αναζητήσουν κοινωνική δικαιοσύνη υιοθετώντας τις τακτικές του κινήματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο. Παραδείγματος χάριν, στην Ινδία οι ανέγγιχτοι οργανώθηκαν για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους στην ινδική κοινωνία. Ο Martin Luther King είχε εμπνευστεί από τον Ινδό ηγέτη Mahatma Gandhi και οι εξελίξεις στο κίνημα των μαύρων της Αμερικής ενέπνευσαν με τη σειρά τους ακτιβιστές στην Ινδία για την κατάκτηση δικαιωμάτων στην ινδική κοινωνία. Ασφαλώς υπάρχουν και πολλά άλλα παραδείγματα σε όλο τον κόσμο.

Είναι γεγονός ότι έγινε σημαντική πρόοδος στο ζήτημα των φυλετικών διακρίσεων στην αμερικάνικη κοινωνία, όπως η αύξηση του αριθμού αфро-αμερικανών - ιδιαίτερα των γυναικών – στα πανεπιστήμια. Επίσης είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στην τελευταία απογραφή πληθυσμού του 2000, επιτράπηκε στους αμερικανούς να αυτοπροσδιοριστούν ως ανήκοντες σε περισσότερες από μια φυλές. Παρόλα αυτά σε άλλους τομείς υπάρχει ακόμα μεγάλο πρόβλημα. Οι έρευνες δείχνουν ότι οι αфро-αμερικανοί εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν το ρατσισμό στους τομείς εργασίας και εύρεσης κατοικίας.

ΤΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ο Ξεσηκωμός των Πανεπιστημίων

Την δεκαετία του 1960 οι νέοι Αμερικανοί και ιδιαίτερα οι φοιτητές πίστευαν ότι μπορούν να αλλάξουν πράγματα στην κοινωνία και στην διακυβέρνηση της χώρας. Πίστευαν ότι μπορούσαν να αναμορφώσουν την αμερικάνικη κοινωνία για να γίνει πιο δίκαιη και πιο ελεύθερη. Φαινόταν ότι τη δεκαετία αυτή είχαν ωριμάσει οι συνθήκες για το ξέσπασμα της φοιτητικής αμφισβήτησης. Ήδη από τη δεκαετία του 1950 υπήρχαν οι προκλήσεις αλλά οι Αμερικανοί νέοι και φοιτητές δεν τολμούσαν να αμφισβητήσουν την αμερικάνικη κυβέρνηση και κοινωνία από φόβο μήπως θεωρούνταν κομμουνιστές και συνεπώς αντι-αμερικανοί. Το 1960 οι φοιτητές οδηγούμενοι από την επιθυμία για αλλαγή οργανώθηκαν για να δώσουν τέλος στην φυλετική ανισότητα, να απαλείψουν την φτώχεια, να προστατέψουν τον περιβάλλον, να καθαρίσουν τις αμερικάνικες πόλεις, να αμφισβητήσουν τον πόλεμο στο Βιετνάμ και να κάνουν την Αμερική μια πιο δημοκρατική κοινωνία.

Ο ξεσηκωμός των πανεπιστημίων συνδέεται άμεσα και πρωτίστως με το κίνημα για τα Πολιτικά Δικαιώματα και αποτέλεσε τα θεμέλια του ειρηνιστικού κινήματος. Σ' αυτό το πλαίσιο διάφορες φοιτητικές οργανώσεις ιδρύονται ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1950, όπως η SLATE στο Μπέρκλεϋ το 1958. Η Student Peace Union (SPU)¹⁵ μέσα σε τρία χρόνια υπερτριπλασιάζεται ο αριθμός των μελών και εκδίδει δελτίο σε 8.000 αντίτυπα. Συνεργαζόμενο με άλλες ειρηνιστικές οργανώσεις πραγματοποιεί πορείες, διαδηλώσεις και συγκεντρώσεις. Μια πορεία 8.000 διαδηλωτών πραγματοποιείται στην Ουάσιγκτον το 1962 για τις πυρηνικές δοκιμές που ήταν ένα από τα θέματα αιχμής της εποχής. Δημιουργούνται πολλές φοιτητικές οργανώσεις όπως, η VOICE στο Μίσιγκαν, η TOCSIN στο Χάρβαρντ, η POLIT στο Ουισκόνσιν, η SCOPE στο Όμπερλάν, η ACTION στο Κολούμπια και συνεργάζονται μεταξύ τους για κοινούς σκοπούς. Εκδίδουν έντυπα όπως, το «New University Thought» το 1960 στο Σικάγο, το

¹⁵ Μτφ. Ένωση Σπουδαστών για την Ειρήνη

«The Activist» στο Όμπερλάν, το «Root and Branch» το 1962 το οποίο σύντομα αντικαταστήθηκε από το «Ramparts» στο Μπέρκλεϋ.¹⁶

Το 1959, ένα καταπιεστικό μέτρο στο πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϋ από τον πρόεδρο του, Clark Kerr, ήταν αρκετό για να προκαλέσει την έντονη αντίδραση των φοιτητών. Το μέτρο απαγόρευε στους φοιτητές να συζητούν οτιδήποτε έξω-πανεπιστημιακό στους χώρους του πανεπιστημίου και αυτή η αντιπαράθεση κράτησε τρία χρόνια. Τα έξω-πανεπιστημιακά θέματα που απασχολούσαν αρχικά τους φοιτητές αφορούσαν στην καμπάνια υπεράσπισης ενός θανατοποινίτη, του Caryl Chessman, που ποτέ δεν αποδέχτηκε την ενοχή του και στη λειτουργία της Επιτροπής Αντι-αμερικανικών Ενεργειών. Στη συνέχεια, το κίνημα απασχολούν κι άλλα θέματα όπως, η κατάργηση της υποχρεωτικής στρατιωτικής εκπαίδευσης στα πανεπιστήμια, η πολιτική του Kennedy απέναντι στην Κούβα, οι φυλετικές διακρίσεις, το Κίνημα για την Ελευθερία του Λόγου (Free Speech Movement) κ.α.

Οι φοιτητές διαδηλώνουν, κάνουν καταλήψεις, συλλαμβάνονται, κακοποιούνται από την αστυνομία και τελικά και οι καθηγητές υποστηρίζουν το Κίνημα για την Ελευθερία του Λόγου και έπειτα από σχετική ψηφοφορία, η διοίκηση αναγκάζεται να αναστείλει το απαγορευτικό μέτρο για την ενασχόληση με οτιδήποτε έξω-πανεπιστημιακό. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η φοιτητική δράση στο πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϋ αποτέλεσε τον πυρήνα του φοιτητικού κινήματος αλλά και το έρεισμα άλλων οργανώσεων καθώς ήταν αυτή που επηρέασε την υπόλοιπη φοιτητική δράση σε άλλα πανεπιστήμια. Από τις σημαντικές φοιτητικές πολυμελείς οργανώσεις ήταν η Student Peace Union (SPU)¹⁷, η Student Non-Violent Coordinating Committee (SNCC)¹⁸ η οποία αποτελούνταν κυρίως από μαύρους φοιτητές και λιγότερους λευκούς, και η Student for a Democratic Society (SDS)¹⁹. Η τελευταία ήταν και η πιο μαζική καθώς αριθμούσε μέχρι και 7.000 μέλη το 1968 αλλά τα μη ταμειακώς τακτοποιημένα μέλη ξεπερνούσαν τις 40.000. Με το περιοδικό της SDS, «New Left Notes», το θεωρητικό της έντυπο «Praxis», όλα τα άλλα έντυπα τα οποία επηρέαζε («Radical America», «The Activist», «Ramparts», κ.α.), πέτυχε να καθορίσει και να επηρεάζει εκατομμύρια νέους με τις πολιτικοκοινωνικές

¹⁶ «The movement, Το αμερικάνικο '68», Εκδόσεις Κομμούνα, σελ.69

¹⁷ Μτφ. Ένωση Φοιτητών για την Ειρήνη

¹⁸ Μτφ. Συντονιστική Επιτροπή των Μη-Βίαιων φοιτητών

¹⁹ Μτφ. Φοιτητές για μια Δημοκρατική Κοινωνία

κατευθύνσεις του κινήματος. Η SDS στο ξεκίνημα της επηρεάστηκε από την League for Industrial Democracy(LID) αλλά κατάφερε να αποκτήσει τόση μεγάλη επιρροή και ανταπόκριση που έφτασε το 1968 να σκέφτεται σοβαρά τον ένοπλο αγώνα.

Η σημασία της οργάνωσης SDS

Η SDS ήταν μια οργάνωση η οποία ιδεολογικά κινούνταν στο πλαίσιο του αμερικάνικου ηθικού ριζοσπαστισμού. Έχοντας μαρξιστικές αναφορές (όπως άλλωστε οι περισσότερες φοιτητικές οργανώσεις), λειτούργησε εστιάζοντας στα γενικότερα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα της χώρας. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι η ιδεολογία της προκύπτει συνεχώς από τις τρέχουσες κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις και με σταθερή αξία της τη δράση και όχι τόσο την επίκληση στη θεωρία, προσανατολίζεται σταδιακά στην συνολική κοινωνική αλλαγή και όχι μόνο στα θέματα του Πανεπιστημίου. Καταγγέλλει τον πόλεμο του Βιετνάμ, τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, την στρατολόγηση φοιτητών για τον πόλεμο του Βιετνάμ, την εκμετάλλευση του Τρίτου Κόσμου από την άρχουσα βιομηχανική τάξη και γενικότερα εναντιώνεται στο καπιταλιστικό σύστημα. Ινδάλματα της αποτελούν ο Φιντέλ Κάστρο, ο Μάο τσε Τούνγκ και ο Τσε Γκεβάρα. Μέχρι το 1968 που ήταν και η κορύφωση της, έχει σχεδόν διαγράψει την πορεία της και από τότε και έπειτα ξεκινάει ο κατακερματισμός της οργάνωσης, με τα μέλη να διαφοροποιούνται ως προς τις κατευθύνσεις και τους στόχους. Έτσι, ενώ είχαν εμπλακεί στα γενικότερα κοινωνικοπολιτικά προβλήματα της χώρας, από το 1968 παρατηρείται μια μετατόπιση του χώρου δράσης τους και οι φοιτητές δεν αποτελούν πια τη «νέα εργατική τάξη» αλλά ένα νεολαιίστικο κίνημα ενάντια στο ρατσισμό και με στόχο να αποτελέσουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προσβάσιμους χώρους στα παιδιά της εργατικής τάξης.

Μέσα σε όλη αυτή την γενικότερη αμφισβήτηση απέναντι στο πολιτικοκοινωνικό κατεστημένο ήταν αναμενόμενο να υπάρξει και μια αμφισβήτηση και ανατροπή των πολιτιστικών προτύπων. Ήταν προφανές ότι η πολιτική αντίδραση και αγανάκτηση των νέων θα επέφερε αλλαγή και στη γενικότερη στάση και φιλοσοφία ζωής. Κάτι τέτοιο ερμηνεύεται με την αλλαγή των ενδυματολογικών προτύπων, την υιοθέτηση νέων μορφών σεξουαλικότητας και συντροφικότητας, και νέα είδη μουσικής. Απορρίπτονται οι ενδυματολογικές επιλογές των γονιών της νεολαίας, κοστούμι – γραβάτα – ταγιέρ για τις γυναίκες, δηλαδή το χαρακτηριστικό ντύσιμο των ανθρώπων καριέρας της μεσαίας τάξης. Ο τρόπος ένδυσης που παίρνει τη θέση τους είναι τζιν και μπότες (χαρακτηριστικό των μπήτνικς²⁰ από τα προηγούμενα χρόνια), χαλαρά και πολύχρωμα ρούχα ως σύμβολα της ελευθερίας και της απελευθέρωσης που επικαλούνταν οι νέοι. Τα μακριά μαλλιά και για τις γυναίκες και για τους άνδρες και τα γένια για τους άντρες είναι το βασικότερο χαρακτηριστικό εμφάνισης το οποίο ενσωματώνεται στην γενικότερη έκφραση των νέων. Απελευθερώνονται σεξουαλικά και ξεπερνούν τον πουριτανισμό που διακατείχε τους γονείς τους με το να ενστερνίζονται την ιδέα του ελεύθερου έρωτα και καταργώντας έτσι τις οποιεσδήποτε ηθικές τους αναστολές. Δημιουργούνται κοινόβια που αποτελούν πόλο έλξης για πολλούς νέους που θέλουν να βιώσουν την μποέμικη ζωή και ενστερνίζονται τη φιλοσοφία των χίπις. Για την κοσμοθεωρία των χίπις η φύση παίζει σημαντικό ρόλο και αποκτά μια «αγιότητα», όπως και οτιδήποτε φυσικό που είναι μέρος μιας παγανιστικής πίστης του συστήματος που πολλοί υιοθετούν. Οργανώνουν εκδηλώσεις οι οποίες θυμίζουν παγανιστικές τελετές· ακούνε μουσική, χορεύουν, πίνουν, τραγουδούν, παίρνουν ναρκωτικά και καταλήγουν να

²⁰ Beatniks ή beats : κίνημα στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1950. Οι beatniks είναι νέοι μοναχικοί μποέμ οι οποίοι μαζεύονται σε μερικές συνοικίες των μεγάλων πόλεων (Γκρήνουιτς Βίλλατζ στη Νέα Υόρκη, Χέιτ Ασπερν στο Σαν Φρανσίσκο και Βένις Γουέστ στο Λος Άντζελες). Ιδεολογικά απορρίπτουν τον τρόπο ζωής της αστικής τάξης από την οποία προέρχονται και αρνούνται να συμβιβαστούν με τους ισχύοντες κοινωνικούς κανόνες. Αρνούνται τον ρατσισμό, τον καταναλωτισμό και οποιαδήποτε συγκεκριμένη εργασία. Με το αντισυμβατικό ντύσιμο(κυρίως μαύρα ρούχα) τους και με τις ιδέες τους αποτέλεσαν τον προάγγελο για τον ερχομό των χίπις. Η διαφορά τους έγκειται στο ότι οι beats είναι ιδιαίτερα ατομικιστές χωρίς να τους απασχολεί η συλλογική δράση γιατί την βλέπουν σαν εμπόδιο στην ελεύθερη διάθεση του «εγώ» τους. Αντίθετα, οι χίπις πίστευαν στην οργανωμένη συλλογική δράση και όχι στο μεμονωμένο άτομο και γι' αυτό είχαν πολύ ευρύτερη απήχηση απ' ότι οι beatniks παλαιότερα.

κάνουν σεξ ελεύθερα χωρίς συγκεκριμένη επιλογή συντρόφου.

Προσανατολίζονται στις αρχαίες ανατολικές θρησκείες και θεωρούν το σεξ ένα μέσο προς την κοσμική ένωση. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, η σεξουαλική αυτή απελευθέρωση των χίπις οδήγησε στα κινήματα της απελευθέρωσης των ομοφυλοφίλων και των γυναικών, ακριβώς διότι οι χίπις μιλούσαν για το σεξ ανοιχτά χωρίς να αποτελεί ταμπού, όχι τόσο συνειδητά όσο τα δύο αυτά κινήματα, αλλά αυτόματα εξαιτίας της εμπειρίας τους στον ελεύθερο έρωτα. Τα αφροδίσια νοσήματα βέβαια, ήταν συχνό πρόβλημα στους σεξουαλικά ενεργούς.

Έτσι χιλιάδες νέοι που έχουν φύγει από τα σπίτια τους και από τα πανεπιστήμια συγκεντρώνονται στην περιοχή του Σαν Φραντσίσκο για να ζήσουν ως χίπις μέσα σε αυτό το κλίμα γιορτής. Πραγματοποιούνται μεγάλα φεστιβάλ- γιορτές στο γκαζόν του Golden Gate Park στο Σαν Φραντσίσκο όπως, η Love-in στις 6 Οκτωβρίου 1966, η Be-in στις 14 Ιανουαρίου 1967 και η Love-in στις 27 Αυγούστου 1967 . Η Be-in ήταν ουσιαστικά ένα προελούδιο της μεγάλης γιορτής του επονομαζόμενου «Summer of Love» του Αυγούστου. Στα πλαίσια αυτών των φεστιβάλ γίνονται βασικά ροκ συναυλίες με συγκροτήματα όπως οι Jefferson Airplane, Quicksilver κ.α. Μια άλλη μεγάλη γιορτή στην οποία συγκεντρώθηκαν 500.000 άτομα, ήταν το τριήμερο φεστιβάλ του Woodstock το 1969 στο Μπέτελ της Νέας Υόρκης όπου έπαιξαν μουσικοί όπως ο Jimi Hendrix, η Joan Baez, οι Jefferson Airplane, η Janis Joplin, οι Who, ο Joe Cocker, ο John Sebastian και πολλοί άλλοι. Μέσα σε αυτά τα φεστιβάλ οι χίπις έκαναν χρήση της μαριχουάνα και του LSD , πετούσαν λουλούδια, χόρευαν , έκαναν επίκληση σε ανατολικούς θεούς, κυλιόντουσαν γυμνοί κ.α . Γύρω από το Σαν Φραντσίσκο στήθηκαν και τα πρώτα χίπικα αγροτικά κοινόβια όπως το Morningstar to 1966 και το Wheel Ranch to 1967 και στη συνέχεια δημιουργήθηκαν κι άλλα σε άλλες περιοχές όπως στο Κολοράντο, στη Νότια Καλιφόρνια και στο Νέο Μεξικό. Στο Σαν Φραντσίσκο είχε εγκατασταθεί και μια ριζοσπαστική ομάδα οι Diggers, οι οποίοι παρείχαν δωρεάν φαγητό και ρούχα, περίθαλψη και μια στέγη για όποιον είχε ανάγκη. Με βασικά μότο «Make love, not war» και «Turn on, tune in, drop out» οι χίπις διακήρυτταν τα πιστεύω τους και προσπαθούσαν μέσω της χρήσης της μαριχουάνας και του LSD να αποτινάξουν τα δεσμά που τους είχε επιβάλλει η κοινωνία και να διευρύνουν τη συνείδηση τους.

Το κίνημα των χίπηδων ως ένα κίνημα «αντί - κουλτούρας», ήταν η μετεξέλιξη ενός άλλου κινήματος, αυτού της ψυχεδέλειας. Βασικό στοιχείο του οποίου ήταν

η χρήση παραισθησιογόνων όπως το LSD. Δημιουργείται έτσι ένα μικρό ιδιόμορφο κίνημα μέσα στον κύκλο των φοιτητών αρχικά. Ένα μέλος του διδακτικού προσωπικού του πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, ο Timothy Leary, πειραματίζεται με τους φοιτητές του και με τον φίλο και συνάδελφο του, Richard Alpert, πάνω στο LSD. Ο Leary είναι ο πρώτος που ιδρύει αυτό το ιδιόμορφο κίνημα, παροτρύνοντας τους φοιτητές να πειραματιστούνε γιατί θεωρεί ότι η εμπειρία του με το LSD ήταν ουσιώδης για την αντιμετώπιση των κυρίαρχων προβλημάτων της ζωής. Συμβούλευε τους φοιτητές να εγκαταλείψουν το πανεπιστήμιο γιατί θεωρούσε ότι οι εκπαιδευτικοί μηχανισμοί του τους αναισθητοποιούσε και κατασκεύαζε ρομπότ που θα γίνονταν υποχείρια του συστήματος. Το πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ το 1963 διώχνει τον Leary και τον Alpert με κάποια δικαιολογία, αλλά στην πραγματικότητα επειδή το κίνημα του αυτό βρίσκει όλο και περισσότερο έδαφος στους φοιτητές. Στη συνέχεια οι δυο τους ιδρύουν το «International Foundation for Internal Freedom»²¹ στο Μίλλμπρουκ κοντά στη Νέα Υόρκη. Ανάμεσα στους οπαδούς της ψυχεδέλειας είναι οι συνεργάτες του περιοδικού «Psychedelic Review» των Leary και Alpert, οι Gregory Corso (beat ποιητής), Allen Ginsberg (beat ποιητής), Ken Kasey (συγγραφέας του βιβλίου «Η φωλιά του κούκου»), Tom Wolf, Aldus Huxley και ο Alan Watts (οπαδός των ανατολικών θρησκειών).

Από το 1968 όμως η έντονη πολιτικοποίηση στους κύκλους των χίπις οδηγεί στην δημιουργία μιας άλλης ομάδας, αυτή των γίπις. Οι γίπις, (YIP - από το Youth International Party²²), είναι το κομμάτι των χίπις που αρνείται τα ναρκωτικά, τον Timothy Leary και την αφηρημένη θεωρία των χίπις και περνάει σε μια πιο πολιτικοποιημένη δράση. Ο Jerry Rubin και ο Abby Hoffman, φοιτητές στο πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϋ, είναι οι ιδρυτές του YIP. Οι yippies σε σύγκριση με τους hippies είναι πολύ πιο δραστικοί, πολύ πιο πολιτικοποιημένοι, συχνά ακραίοι θέλοντας να δώσουν μια γροθιά στο αμερικάνικο κατεστημένο. Ένα παράδειγμα της στάσης τους και της αντιμετώπισης καταστάσεων ανάμεσα σε πάρα πολλές δράσεις τους, ήταν όταν ο Rubin εμφανίστηκε εξοπλισμένος με όπλα και φυσεκλίκια στην Επιτροπή Αντί-αμερικανικών Ενεργειών και ξεφεύγοντας από το παθητικό μότο των χίπηδων «Κάντε έρωτα, όχι πόλεμο»,

²¹ Μτφ. Διεθνές Ίδρυμα για την Εσωτερική Ελευθερία

²² Μτφ. Διεθνές Κόμμα Νεολαίας

δηλώνει «Όσο πιο πολύ κάνω έρωτα, τόσο πιο πολύ θέλω να κάνω επανάσταση».²³

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ο αγώνας για την απελευθέρωση των γυναικών

Είναι προφανές ότι το γυναικείο κίνημα είναι μέρος της γενικότερης αμφισβήτησης, συνδέεται με τα άλλα μαζικά κινήματα της εποχής του '60 από τα οποία και εμπνέεται. Το γυναικείο κίνημα της δεκαετίας του 1960 και 1970 ήταν από μια άποψη μια ιστορική συνέχεια προηγούμενων κινήματων φεμινισμού που ξεκίνησαν με τον αγώνα για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών στις Ηνωμένες Πολιτείες και στη Μ. Βρετανία τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Στα μέσα του 20^{ου} αιώνα παρά τους αγώνες δύο αιώνων, εξακολουθούσαν να υπάρχουν μείζονα ζητήματα που απασχολούσαν τις γυναίκες της εποχής. Τέτοια ζητήματα ήταν η ίση αμοιβή για ίση εργασία, το δικαίωμα στην έκτρωση και γενικότερα αλλαγή του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία. Η καινοτομία του γυναικείου κινήματος της δεκαετίας του 1960 ήταν το γεγονός ότι ξεπερνούσε τους συγκεκριμένους στόχους και απαιτούσε έντονα ένα γενικότερο αίτημα: «Liberation!»²⁴

Ο αγώνας για την απελευθέρωση των γυναικών τη δεκαετία του 1960, δεν ξεκίνησε από μια συγκεκριμένη ομάδα ή κοινωνικό και επαγγελματικό χώρο αλλά ούτε και σε ένα συγκεκριμένο τόπο. Οι ομάδες, που συγκροτήθηκαν με στόχο την επίλυση διαφόρων γυναικείων θεμάτων που αφορούν στην γενικότερη απελευθέρωση των γυναικών, ήταν τόσες πολλές που είναι δύσκολο και να καταγραφούν. Μόνο στη Νέα Υόρκη υπήρχαν τουλάχιστον 50 ομάδες, στο Σικάγο 30, στην Βοστώνη 25, στην περιοχή του Σαν Φραντσίσκο 35, και πολλές άλλες από το Νότο των Ηνωμένων Πολιτειών μέχρι τον Βορρά. Σχηματιζόνταν ομάδες γυναικών μέσα σε εργατικά συνδικάτα, σε επαγγελματικές ομάδες (όπως οι γυναίκες των μίντια), ή

²³ «the movement», σελ.80

²⁴ Μτφ. «Απελευθέρωση!»

πολυάριθμες ομάδες καθηγητριών και αποφοίτων κολλεγίων και πανεπιστημίων. Άλλες ομάδες δεν ήταν κατά κύριο λόγο φεμινιστικές όπως για παράδειγμα η YSA Women, η The Women's Rights Caucus of the New Democratic Coalition και η SDS Women. Από την άλλη, υπήρχαν ομάδες των οποίων η οργάνωση και η πολιτική ήταν κατά κύριο λόγο φεμινιστικές, ανεξάρτητες και οι οποίες λειτουργούσαν σε ένα ευρύτερο πεδίο από ότι οι ανεπίσημες ομάδες ενημέρωσης. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του γυναικείου κινήματος αυτού, το οποίο κατάφερε να διεισδύσει σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και φυλετικές ομάδες, είναι η ρευστότητα και η πολιτική πολυπλοκότητά του. Σχηματίζονταν συνεχώς καινούριες ομάδες ή μικρότερες ομάδες μέσα σε άλλες μεγαλύτερες. Οι ήδη υπάρχουσες ομάδες διαιρούνται και πολλαπλασιάζονται σε καινούριες ή υπόκεινται σε ριζικούς μετασχηματισμούς κι αυτό γιατί οι γυναίκες επιθυμούν διακαώς να βρουν ένα νέο και πιο πραγματικό ορισμό όχι μόνο του εαυτού τους αλλά και της πολιτικής.

Φεμινιστικές οργανώσεις με την ευρύτερη απήχηση

- *NOW*²⁵

Ιδρύθηκε το 1966 από την Betty Friedan, συγγραφέα του «Feminine Mystique». Η οργάνωση αυτή αριθμούσε περισσότερα από 5.000 μέλη από τα οποία περίπου τα 100 ήταν άντρες και τη δεκαετία του 1980 έφτασε να έχει 220.000 μέλη. Είναι από τις πλέον μετριοπαθείς πολιτικά και επιδιώκει νομοθετικές ρυθμίσεις για πλήρη ισότητα των γυναικών, δουλεύοντας μέσα στο σύστημα. Είναι η μοναδική η οποία δεν προήλθε από ριζοσπαστικές πολιτικές της Νέας Αριστεράς. Βασικά αιτήματα της είναι η ανάκληση όλων των απαγορευτικών νόμων που αφορούν στην έκτρωση, η ίδρυση δωρεάν κρατικών κέντρων φροντίδας για το παιδί, η αναθεώρηση φορολογικών

²⁵ «National Organization for Women»

νόμων ώστε να εκπίπτουν από την φορολογία οι δαπάνες οικιακής βοήθειας και φροντίδας παιδιών για τους εργαζόμενους γονείς.

- *Redstockings*

Ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1968. Επιμένει στην ανάγκη για μια εντελώς καινούρια πολιτική ανάλυση βασισμένη στην εμπειρία αποκλειστικά των γυναικών. Τα μέλη του συμμετείχαν σε διαδηλώσεις από την αρχή του κινήματος της δεκαετίας αυτής και επιμένουν να παραμένουν προσκολλημένα στο βασικό μότο τους «Δεν μας ενδιαφέρει τι είναι ‘επαναστατικό’ ή ‘ρεφορμιστικό’ μόνο οτιδήποτε είναι καλό για τις γυναίκες». Οι Redstockings κατηγορούν ευθέως τους άντρες για την καταπίεση των γυναικών και όπως δηλώνουν στο μανιφέστο τους όλες οι άλλες μορφές εκμετάλλευσης και καταπίεσης (ρατσισμός, κεφαλαιοκρατία, ιμπεριαλισμός κτλ.) είναι επεκτάσεις της αντρικής υπεροχής. Αμφισβητούν τις γενικεύσεις, αρνούνται τις ιδεολογίες των αντρών και επιμένουν να έχουν μια ιδεολογία που να επιβεβαιώνεται από τις προσωπικές τους εμπειρίες. Ταυτίζουν τον εαυτό τους με την γυναίκα η οποία γίνεται αντικείμενο βάνανυσης εκμετάλλευσης.

- *Feminists*

Ιδρύεται στις 17 Οκτωβρίου του 1968 ως ομάδα που αποσχίστηκε από την NOW για την οποία πίστευαν ότι ήταν υπερβολικά υπέρ της ιεραρχίας και επιφανειακή στην προσέγγιση της απελευθέρωσης των γυναικών. Είναι μια ιδιαίτερα πειθαρχημένη οργάνωση η οποία επιβάλλει ακόμα και τιμωρία στα μέλη που δεν παρακολουθούν τις συνεδριάσεις τακτικά ή μπορεί και να τα αποβάλλει. Ζητούν να μην είναι παντρεμένες ή και να ζουν με άντρα οι γυναίκες-μέλη πάνω από το 1/3 του συνόλου των μελών, γιατί πιστεύουν ότι μια τέτοια κατάσταση είναι από τη φύση της ασυμβίβαστη με το ύφος της οργάνωσης. Ένα από τα αιτήματά τους είναι η κατάργηση του γάμου και της

οικογένειας και η κοινωνία να αναλαμβάνει εξ' ολοκλήρου τη φροντίδα των παιδιών. Απαιτούν να αναπτυχθούν τρόποι εξωμήτριας αναπαραγωγής και όχι μέσω της φυσιολογικής κυοφορίας. Οι feminists είναι τελείως αντίθετες στην σεξουαλική πράξη και προτείνουν την διερεύνηση άλλων μέσων σεξουαλικής ικανοποίησης.

- *WITCH*²⁶

Ιδρύεται το Φεβρουάριο του 1968 έπειτα από τη διάσπαση της NYRW²⁷. Η WITCH περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη οργάνωση, δηλώνει με τις κινήσεις της ότι η απελευθέρωση των γυναικών μπορεί να είναι διασκέδαση. Στις 7 Σεπτεμβρίου του 1968 οι WITCH και NYRW εισβάλλουν στα καλλιστεία του Ατλάντικ Σίτυ όπου γινόταν η εκλογή της Μις Αμέρικα. Μοιράζουν προκηρύξεις και στεφανώνουν ένα πρόβατο! Την ίδια χρονιά την ημέρα του Halloween μέλη της οργάνωσης WITCH ντυμένες μάγισσες δημιουργούν τέτοια αναστάτωση στους δρόμους της Γουόλστριτ ώστε ο δείκτης DOW JONES πέφτει κατά 12 μονάδες! Η οργάνωση δεν έχει επίσημους αρχηγούς και λειτουργεί με τη γενική συναίνεση των μελών της. Αντιτίθεται στο γάμο και την πυρηνική οικογένεια αλλά το ότι ξεχωρίζει από τις άλλες οργανώσεις οφείλεται λιγότερο στην ιδεολογία της και περισσότερο στο στυλ της το οποίο είναι άλλοτε διαχυτικό, άλλοτε αστείο, άλλοτε προσβλητικό και άλλοτε υπερβολικό.

- *Citywide* (ως ένας συνασπισμός μικρών ομάδων)

Ξεκίνησε την άνοιξη του 1969 ως συνασπισμός επαναστατικών γυναικών, μερικές από τις οποίες προέρχονται από φεμινιστικές ομάδες, πολλές

²⁶ «Women's International Terrorist Conspiracy from Hell»- μτφ.:Διεθνής Γυναικεία Τρομοκρατική Συνωμοσία από την Κόλαση ή και μάγισσα από τη λέξη witch

²⁷ «New York Radical Women»

προέρχονται από μη-φεμινιστικές ριζοσπαστικές οργανώσεις (πχ. SDS, Newsreel, Leviathan και η μετέπειτα RYM 11). Τα μέλη της Citywide πιστεύουν ότι ενώ ο κεφαλαιοκρατία/επεκτατισμός και ανδρικός σωβινισμός αλληλοσυντηρούνται, η μεγαλύτερη δύναμη και ως εκ τούτου η εστία της επίθεσης βρίσκεται στο σύστημα και όχι στον ανδρικό σωβινισμό. Ξεχωρίζουν από τις περισσότερες οργανώσεις απελευθέρωσης γυναικών με το να αναγνωρίζουν την δυνατότητα στρατηγικών συμμαχιών με ανδροκρατούμενες ριζοσπαστικές ομάδες. Βλέπουν την απελευθέρωση γυναικών ως ένα βασικό στοιχείο για οποιαδήποτε αληθινή επανάσταση αλλά δεν δίνουν πάντα κυρίαρχη έμφαση σ' αυτό.

ΤΟ ΟΜΟΦΥΛΟΦΥΛΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Μέσα σε αυτή τη γενική αμφισβήτηση, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 μια άλλη κοινωνική ομάδα προσπάθησε να διεκδικήσει τα δικαιώματά της, δοκιμάζοντας έτσι να καταρρίψει τα ταμπού της πουριτανικής αμερικάνικης κοινωνίας. Αφετηρία του κινήματος της απελευθέρωσης των ομοφυλόφιλων αποτελεί μια διαδήλωση των ομοφυλόφιλων ενάντια στην αστυνομική βία, την άνοιξη του 1969 στο Γκρίνουιτς Βίλλατζ της Νέας Υόρκης.

Ύστερα από λίγους μήνες, διάφοροι αγωνιστές και εκπρόσωποι της νέας αριστεράς αλλά και της αντικουλτούρας δημιουργούν τον Ιούλιο του 1969 το GLF²⁸. Μέσα σε λίγο διάστημα στον GLF εμφανίζονται τρεις τάσεις. Η πρώτη τάση εστιάζει στην γενικότερη αντίδραση απέναντι στο κατεστημένο σύστημα και με επαναστατική διάθεση απορρίπτει και αρνείται όλους θεσμούς. Η δεύτερη ασχολείται περισσότερο με την σεξουαλική

²⁸ «Gay Liberation Front»-μτφ.: Μέτωπο για την Απελευθέρωση των Ομοφυλόφιλων

απελευθέρωση των ομοφυλόφιλων και με την διεκδίκηση των σεξουαλικών τους ρόλων. Η τρίτη τάση προβάλλει το αίτημα της αυτόνομης πολιτικής ισχύος των ομοφυλόφιλων γιατί θεωρεί ότι μόνο μέσω της άσκησης της πολιτικής θα μπορέσει αυτό το κίνημα να διεκδικήσει τα δικαιώματά του.

Την επόμενη δεκαετία, χάρη στις διεκδικήσεις και τους αγώνες της δεκαετίας του 1960, το κίνημα των ομοφυλόφιλων πέτυχε πολλές νομικές και πολιτικές διεκδικήσεις. Ένα τέτοιο παράδειγμα ήταν αυτό του Harvey Milk. Ο Milk ήταν ο πρώτος ανοιχτά ομοφυλόφιλος Αμερικανός που πέτυχε το 1977 να εκλεγεί δημοτικός σύμβουλος του Σαν Φραντσίσκο, να αποκτήσει δηλαδή ένα σημαντικό πολιτικό πόστο εν γνώσει των πολιτών της ομοφυλοφιλικής του ταυτότητας.

Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΒΙΕΤΝΑΜ

Το Βιετνάμ

Ο πόλεμος αυτός ονομάζεται διαφορετικά από τους αμερικανούς και διαφορετικά από τους βιετναμέζους. «Ο πόλεμος του Βιετνάμ» για τους πρώτους και «ο Αμερικάνικος πόλεμος» για τους δεύτερους. Το Βιετνάμ υπήρξε μια γαλλική αποικία από το 1883 μέχρι το 1945, όπου τότε ξέσπασε ο εννεαετής ανταρτοπόλεμος των χωρικών κατά των Γάλλων. Το Βιετνάμ μέσα από μία ειρηνευτική συμφωνία διαιρείται στα δύο, και έτσι το Βόρειο Βιετνάμ γίνεται μια κομμουνιστική δικτατορία με συμμάχους την ΕΣΣΔ και την Κίνα και το Νότιο Βιετνάμ γίνεται μια δικτατορία με ιδιωτικό καπιταλισμό με σύμμαχο τις ΗΠΑ. Αρκετοί όμως κομμουνιστές που παρέμειναν στο Νότιο Βιετνάμ κληρονομήθηκαν από την κυβέρνηση του Νότου και έτσι αναγκάζουν την ηγεσία του Βορρά να στηρίξει το αντάρτικο τους, γνωστό ως Βιέτ Κόνγκ ή Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο. Οι ΗΠΑ φοβούμενες ότι οι κομμουνιστές θα καταλάμβαναν την εξουσία στο Νότιο

Βιετνάμ, άρχισαν την αποστολή αμερικανικών στρατευμάτων για να αποτρέψουν κάτι τέτοιο.

Όσο το Βιετνάμ ήταν υπό γαλλική κατοχή, τα πράγματα για τους φτωχούς χωρικούς ήταν εξαιρετικά δύσκολα. Η Γαλλική Αποικιοκρατία είχε επιβάλλει δυσχερείς αγροτικούς φόρους, είχε εξαναγκάσει τους χωρικούς να δουλεύουν πέρα από την καλλιέργεια των χωραφιών που ενοικίαζαν επιβάλλοντας έναν κεφαλικό φόρο σε μετρητά, είχε πάρει με το μέρος της τους γαιοκτήμονες οι οποίοι άλλαξαν την τάξη των πραγμάτων ανεβάζοντας υπερβολικά το ενοίκιο των χωραφιών τους στους χωρικούς καλλιεργητές και γενικότερα εξαντλώνοντας τις αντοχές των χωρικών με την αισχροκέρδεια τους. Πριν την γαλλική κατοχή, τα συμβούλια των χωριών υπολόγιζαν τις κακές σοδειές λόγω καιρικών καταστροφών, μετά τη γαλλική κατοχή αν οι χωρικοί δεν πλήρωναν τον κεφαλικό φόρο ανεξάρτητα από αν είχαν ή δεν είχαν κακή σοδειά συνεπώς και χρήματα, συλλαμβάνονταν. Μέσα από όλη αυτή την καταπίεση ιδρύθηκε το Βιετναμέζικο Κομμουνιστικό Κόμμα από τον Χο Τσι Μινχ. Ο Χο Τσι Μινχ ήταν γιος μανδαρίνου αλλά ένας τελείως διαφορετικός άνθρωπος από τους μανδαρίνους. Ταξίδεψε δουλεύοντας στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη κι είχε δείξει από νωρίς ενδιαφέρον για τον κομμουνισμό. Όσο ήταν στο Παρίσι ήταν μέλος του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος και έπειτα όταν ήταν στην Μόσχα εργαζόμενος για την Κομμουνιστική Διεθνή οραματιζόταν μια παρόμοια επανάσταση στην Ασία σαν αυτή των Μπολσεβίκων. Το 1941 επέστρεψε στην πατρίδα του όπου οι κρυμμένοι κομμουνιστές τον αναγνώρισαν ως ηγέτη τους. Έτσι ίδρυσε τη Βιέτ Μινχ που αποτελούντο από εργάτες, χωρικούς αλλά και γαιοκτήμονες οι οποίοι ήταν εναντιωμένοι στην γαλλική αποικιοκρατία. Μέσα από έναν λιμό που χτύπησε το Βόρειο Βιετνάμ, η Βιέτ Μινχ εδραιώθηκε ως αυτή που κινητοποίησε τα πλήθη για να επιβιώσουν αρνούμενοι να πληρώσουν φόρους ή κάνοντας επιδρομές σε φρουρούμενες αποθήκες που είχαν ρύζι. Με το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου το Βιετνάμ έγινε αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Καθώς η ηγεσία της Βιέτ Μινχ πίστευε ότι θα είχε την υποστήριξη της Αμερικής απέναντι στον γαλλικό ζυγό, ο deGaulle κάλεσε τον αμερικανό πρέσβη τον Μάρτιο του 1945 για να του μιλήσει :

«Που μας οδηγείτε? Μας θέλετε να γίνουμε, για παράδειγμα ένα από τα ομόσπονδα κράτη κάτω από την αιγίδα της Ρωσίας? Οι Ρώσοι προελαύνουν ταχύτατα, όπως γνωρίζετε καλά. Όταν πέσει η Γερμανία, θα βρίσκονται από πάνω μας. Αν η κοινή γνώμη εδώ συνειδητοποιήσει ότι είστε εναντίον μας στην Ινδοκίνα, θα υπάρχει τρομερή απογοήτευση και κανείς δεν ξέρει που μπορεί να οδηγήσει κάτι τέτοιο. Δεν θέλουμε να γίνουμε κομμουνιστική χώρα, δεν θέλουμε να καταλήξουμε στην τροχιά της Ρωσίας, αλλά ελπίζω να μη μας ωθήσετε εσείς εκεί.»(Halberstam, 1983, p.104)

Ο αμερικανός πρέσβης συμμερίστηκε αυτήν την άποψη και οι κυβερνήσεις της Βρετανίας, Ρωσίας και Αμερικής συμφώνησαν ότι οι γαλλικές αποικίες Βιετνάμ, Λάος και Καμπότζη θα παρέμεναν γαλλικές. Η Βιέτ Μινχ όμως είχε άλλα σχέδια. Μετά από άκαρπες προσπάθειες για διαπραγμάτευση με τη Γαλλία, η Βιέτ Μινχ ξεκίνησε τεράστιες κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις κατά της γαλλικής αποικιοκρατίας και δημιούργησε μια εμπόλεμη ζώνη σε ολόκληρο το Βιετνάμ. Οι Γάλλοι ύστερα από εννέα συνεχή έτη πολέμου με την καλά οργανωμένη Βιέτ Μινχ, παραδόθηκαν και αποφάσισαν πια να διαπραγματευτούν. Στη Γενεύη όπου έγιναν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των χωρών της Αμερικής, της Ρωσίας, της Κίνας κ.α. πάνω στο ζήτημα της λήξης του πολέμου της Κορέας αλλά και του δευτερεύοντος ζητήματος του Βιετνάμ, το θέμα της ανεξαρτητοποίησης του ήταν γεγονός αλλά η κύρια ανησυχία των άλλων κρατών ήταν αν θα γινόταν κομμουνιστικό ή όχι. Οι χώρες αποφάσισαν ότι το Βιετνάμ έπρεπε να διαιρεθεί όπως η Κορέα και η Γερμανία και ότι η το Βόρειο Βιετνάμ θα περνούσε στα χέρια των κομμουνιστών ενώ το Νότιο θα γινόταν ένα ξεχωριστό κράτος που θα ακολουθούσε την πολιτική γραμμή της Αμερικής. Υπήρξαν διαφωνίες για την οριοθέτηση του χωρικού σημείου διαχωρισμού αλλά ύστερα από διαπραγματευτικές προτάσεις η Βιέτ Μινχ αποδέχθηκε το διαχωρισμό στον 17^ο παράλληλο και εκλογές μέσα σε δύο χρόνια. Στο Βόρειο Βιετνάμ το κομμουνιστικό κόμμα βάσισε την οικονομία του στο μοντέλο του κρατικού «καπιταλισμού» της Ρωσίας του Στάλιν και της Κίνας του Μάο. Στο Νότιο Βιετνάμ κυβερνούσε μια παλιά αποικιοκρατική κυβέρνηση με επικεφαλής τον Νγκο Βαν Ντιέμ και βιετναμέζους αξιωματικούς που είχαν πολεμήσει στο πλευρό των Γάλλων εναντίον της Βιέτ Μινχ. Οι περισσότεροι κομμουνιστές στρατιώτες μεταφέρθηκαν στο Νότιο και μόνο λίγοι έμειναν στο Βορρά ζώντας στη ζούγκλα γιατί η παρουσία τους παραβίαζε τους όρους της συνθήκης της Γενεύης(1954). Η κυβέρνηση του Ντιέμ στηριζόταν

σταθερά από τους Αμερικάνους και τα πράγματα στο Νότιο Βιετνάμ δεν άλλαξαν και πολύ από την εποχή της γαλλικής αποικιοκρατίας, ενώ στο Βορρά είχε ήδη εφαρμοστεί η αναδιανομή της γης. Εκλογές δεν έγιναν και το Κομμουνιστικό Κόμμα σκεφτόταν αφού οργανωθεί καλά αργότερα να επιτεθεί κάτι όμως που φαινόταν ότι αργούσε. Το καθεστώς του Ντιέμ καταδίωκε τους εναπομείναντες κομμουνιστές σκοτώνοντας τους. Οι νότιοι κομμουνιστές ζητούσαν βοήθεια από την ηγεσία του Βορρά για να επιτεθούν, οι νότιοι που είχαν πάει στο Βορρά ήθελαν να οργανώσουν επίθεση αλλά ταυτόχρονα η ηγεσία υποστήριζε πως έπρεπε πρώτα να χτιστεί οικονομικά σαν κράτος το Βόρειο Βιετνάμ καθώς ακόμα ήταν πολύ φτωχό. Από το 1960 όμως, οι αντάρτες άρχισαν τις δολοφονίες κυβερνητικών στελεχών και μυστικών αστυνομικών του Ντιέμ αναδιανέμοντας ταυτόχρονα τη γη.

Η ΗΠΑ αναμείχθηκαν γιατί ήταν φανερό ότι το κομμουνιστικό κόμμα θα ανακαταλάμβανε και το Νότιο Βιετνάμ.

Οι λόγοι ανάμειξης των ΗΠΑ

Είναι σημαντικό να γίνει λόγος για το κλίμα αντικομμουνισμού που αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η άρχουσα τάξη των ΗΠΑ είναι οι ιδιοκτήτες του πλούτου των επιχειρήσεων, τα ανώτερα στελέχη των επιχειρήσεων, των ενόπλων δυνάμεων, της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, των πολιτειακών και των τοπικών κυβερνήσεων και των μεγάλων ιδρυμάτων. Κοινώς η άρχουσα τάξη αποτελείται από όλους εκείνους που κατέχουν το σύστημα και το κατευθύνουν. Ο J. F. Kennedy όταν εκλέχθηκε πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών αναζητούσε για τα υψηλά κλιμάκια της κυβέρνησης του, ανθρώπους αυτής της τάξης που συνδέονταν μεταξύ τους για τα κοινά τους συμφέροντα και προέρχονταν από τον ίδιο επιπέδου κοινωνικό χώρο. Αυτή είναι η άρχουσα τάξη που οδήγησε τις ΗΠΑ στον πόλεμο του Βιετνάμ. Την περίοδο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου οι θεωρούμενες ισχυρές δυτικές χώρες που είχαν εμπλακεί στον πόλεμο

είχαν τεράστιες οικονομικές και ηθικές απώλειες, οι ΗΠΑ αποτελούσαν τη μεγαλύτερη δύναμη του κόσμου, με στρατιωτικές βάσεις σε 56 χώρες, με την αποκλειστική παραγωγή του μισού άνθρακα στον κόσμο κ.α. Η άρχουσα οικονομική τάξη ήθελε σαφώς να διατηρήσει αυτόν τον ρόλο της υπερδύναμης. Το 1945 μόνο οι ΗΠΑ είχαν ατομική βόμβα και ο βομβαρδισμός της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι έδειχνε σε όλο τον κόσμο για το ήταν ικανή μια τέτοια χώρα. Με την Ρωσία, την Κίνα και την Ανατολική Ευρώπη υπό κομμουνισμό, οι ΗΠΑ έβλεπαν ότι αυτές οι κρατικοκαπιταλιστικές χώρες άρχισαν να αποτελούν οικονομική απειλή για την καπιταλιστική οικονομία τους καθώς κρατούσαν την αγορά τους κλειστή.

Στο εσωτερικό των ΗΠΑ, ο αντικομμουνισμός αναπτύχθηκε σαν αντίδραση των αφεντικών των επιχειρήσεων απέναντι στις διεκδικήσεις και τη μαχητικότητα των εργατών. Λίγο μετά το κραχ του 1929, το 1933 την χρονιά που ο Χίτλερ ανέβηκε στην εξουσία, η ανεργία ήταν υψηλότερη στις ΗΠΑ από ότι στη Γερμανία.²⁹ Από το 1937 ξεκίνησε ουσιαστικά ένα κύμα μαζικών απεργιών με τους εργάτες της αυτοκινητοβιομηχανίας στο εργοστάσιο της General Motors να πρωτοστατούν απαιτώντας την αναγνώριση του συνδικάτου τους και κάνοντας κατάληψη του εργοστασίου. Το 1941 η αναγνώριση των συνδικάτων είχε επιτευχθεί σε πολλούς τομείς της βαριάς βιομηχανίας. Κατά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η ομοσπονδιακή κυβέρνηση με νόμο θεώρησε παράνομες τις απεργίες αλλά πίεσε και τις επιχειρήσεις να αναγνωρίσουν τα συνδικάτα. Μετά τον πόλεμο οι συνδικαλισμένοι εργάτες ένιωθαν αυτοπεποίθηση και ένα αίσθημα νίκης απέναντι στους εξουσιαστές. Οι μισθοί τους εξακολουθούσαν να είναι χαμηλοί αλλά είχε εξαλειφθεί η ανεργία. Ήδη από το 1938 το μεγαλύτερο ποσοστό των εργατών της αμερικάνικης βιομηχανίας είχε συνδικαλιστεί και απαιτούσε τα δικαιώματα του. «Μετρημένο σε μέρες απεργίας επί απεργούς, επρόκειτο για το μεγαλύτερο απεργιακό κύμα που είχε συμβεί ποτέ στον κόσμο»³⁰. Τα αφεντικά των αμερικάνικων επιχειρήσεων που επεδίωκαν την ανακοπή όλου αυτού κινήματος χρησιμοποίησαν την αντικομμουνιστική προπαγάνδα και τον Νόμο Taft-Harley το 1947, ο οποίος απαγόρευε τις απεργίες και τους

²⁹ Jonathan Neale , Βιετνάμ. Ο αμερικάνικος Πόλεμος 1960-1975, εκδόσεις Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, σελ. 61

³⁰ Neale, σελ. 62

απεργιακούς φρουρούς, όριζε ότι τα συνδικάτα έπρεπε να πληρώσουν πρόστιμο για τις μεγάλες απεργίες και το εξευτελιστικό χτύπημα στους μαχητικούς των συνδικάτων: απαιτούσε από τα επαγγελματικά μέλη των συνδικάτων να ορκιστούν ότι δεν είναι μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος. Οι διώξεις των κομμουνιστών άρχισαν με τις λίστες και το κυνήγι του FBI και με πρόεδρο τον δημοκρατικό Truman. Απ' όλα τα πόστα ύποπτοι για κομμουνιστές ανακρίνονταν από την Επιτροπή Μη Αμερικανικών Δραστηριοτήτων του Κογκρέσου, απολύονταν, τους γινόταν έξωση από τα ενοικιαζόμενα σπίτια τους ή άλλοτε φυλακίζονταν. Το Κομμουνιστικό κόμμα έγινε εν τέλει τρωτό γιατί δεν υπερασπίστηκε σωστά τον εαυτό του απέναντι στις κατηγορίες της κυβέρνησης - πχ. τους κατηγορούσαν ότι ακολουθούσαν γραμμή από τη Ρωσία κάτι που ήταν αληθές και αυτοί το αρνούνταν – αλλά και γιατί οι υπόλοιποι άνθρωποι που δούλευαν μαζί με κομμουνιστές που έχαναν κάθε μέρα τις δουλειές τους είχαν φοβηθεί και ντροπιαστεί τόσο που εγκατέλειπαν την αριστερά των συνδικάτων. Κι έτσι ενώ οι καταδιώξεις ξεκίνησαν από τους δημοκρατικούς, αργότερα ένας Ρεπουμπλικάνος γερουσιαστής από το Ουϊσκόνσιν ονόματι Jo McCarthy έγινε περισσότερο γνωστός για την αντικομμουνιστική του δράση κατηγορώντας το Δημοκρατικό κόμμα ότι προστάτευε τους κομμουνιστές. Οι Δημοκρατικοί δίωκαν όλους τους κομμουνιστές αλλά ο McCarthy για να διαφοροποιηθεί έφτιαχνε ψεύτικες λίστες κομμουνιστών για να καταδιώξει «αθώους» ανθρώπους. Η αντικομμουνιστική εκστρατεία των κυβερνήσεων στεφόταν με επιτυχία. Συνολικά δύο κομμουνιστές εκτελέστηκαν, κάποιες εκατοντάδες άνθρωποι πήγαν φυλακή και λίγο κάτω από 20.000 έχασαν τις δουλειές τους³¹. Τα συνδικάτα μπορεί να μην ισοπεδώθηκαν αλλά αποδυναμώθηκαν. Ένας λοιπόν από τους κύριους λόγους της αμερικάνικης επέμβασης στο Βιετνάμ ήταν ο φόβος ότι μια πιθανή κομμουνιστική νίκη εκεί θα ενίσχυε την κομμουνιστική δύναμη στην Αμερική και θα αποδυνάμωνε το κλίμα αντικομμουνισμού.

Από το 1948 και έπειτα οι ΗΠΑ και η Ρωσία βρίσκονται σε ένα συνεχές παιχνίδι επιτήρησης των σφαιρών επιρροής τους σχεδόν παντού στον κόσμο.

³¹ Helen Schrecker, Many are the crimes:McCarthyism in America,Boston 1988,σελ.363. Σύμφωνα με την Schrecker καταμετρούνται περίπου 10.000-12.000 άνθρωποι που έχασαν τις δουλειές τους, όμως ήταν πολλοί παραπάνω αυτοί που έφυγαν αθόρυβα και έτσι δεν μπόρεσαν να καταμετρηθούν από τις στατιστικές

Το 1950 ξεσπάει ο πόλεμος ανάμεσα στη Βόρεια και Νότια Κορέα (η οποία είχε διαιρεθεί όπως η Γερμανία μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου) όπου η Νότια υποστηριζόταν από την Αμερική και η Βόρεια από τη Ρωσία. Ο πόλεμος της Κορέας ο οποίος ξεκίνησε υπό προεδρία του Δημοκρατικού Truman και διήρκεσε τρία χρόνια και έληξε υπό προεδρία του Ρεπουμπλικάνου Eisenhower, είχε νεκρούς 40.000 Αμερικάνους, μισό εκατομμύριο Κινέζους και 3 εκατομμύρια Κορεάτες³². Αυτός ο πόλεμος αποτέλεσε ένα προάγγελμα για το τι επρόκειτο να συμβεί στο Βιετνάμ. Η αίσθηση που άφησε αυτός ο πόλεμος ήταν ότι δεν υπήρχε καμιά έντονη δυναμική διαμαρτυρία του αμερικάνικου λαού εναντίον της αμερικάνικης παρέμβασης στην Κορέα και έτσι η αμερικάνικη άρχουσα τάξη δεν δεχόταν καμιά πίεση από το λαό της για να μην κάνει αυτές τις παρεμβάσεις. Επιπρόσθετα, ο αμερικάνικος στρατός σε αυτόν τον πόλεμο απωθήθηκε σημαντικά από τον κινέζικο στρατό κάτι που δεν ξεχάστηκε από την αμερικάνικη άρχουσα τάξη και από τους στρατηγούς.

Αμερικάνικη Επέμβαση

Όταν λοιπόν το 1959 ξέσπασε η εξέγερση στο Νότιο Βιετνάμ με την υποστήριξη της κομμουνιστικής ηγεσίας του Βόρειου Βιετνάμ και όλα έδειχναν ότι ήταν πολύ πιθανό το Νότιο Βιετνάμ να γινόταν κομμουνιστικό, η αμερικάνικη πολιτική είχε μόνο μια κίνηση να κάνει. Το 1961 υπό προεδρία John F. Kennedy, η Ουάσιγκτον έστειλε λίγα αλλά σταδιακά αυξανόμενα αμερικάνικα στρατεύματα: 3.200 στα τέλη του 1961, 11.300 στα τέλη του 1962, 16.300 στα τέλη του 1963. Έστειλε ακόμα αεροπλάνα, πιλότους χημικά αποξηραντικά, βόμβες και ναβάλμ³³. Πίστευε ότι η επέμβαση της θα έφερνε τα αποτελέσματα που ήθελε. Όμως ο αριθμός των ανταρτών αυξανόταν ολοένα και περισσότερο και ο στρατός του Νοτίου Βιετνάμ αρνούσαν να πολεμήσει ή πολεμούσε με μεγάλη απροθυμία. Συνεχείς διαδηλώσεις γίνονταν στη Χουέ από βουδιστές μοναχούς οι οποίοι αυτοπυρπολούνταν στους δρόμους και η κυβέρνηση του Ντγκο Βαν Ντιέμ είχε αρχίσει να χάνει

³² Neale, σελ. 70

³³ Neale, σελ. 72

τον έλεγχο. Ο Ντιέμ δεν ήθελε να αυξηθούν τα αμερικάνικα στρατεύματα στο Νότιο Βιετνάμ γιατί ένιωθε ότι χαλούσε η εικόνα του και η θέση του. Στην προσπάθεια αυτού και του αδερφού του Νχου να ξεφορτωθούν τους Αμερικάνους και να δημιουργηθεί μια ουδέτερη συμμαχική κυβέρνηση, δολοφονήθηκαν με την οργάνωση πραξικοπήματος από τον αμερικανό πρέσβη της Σαϊγκόν, Henry Cabot Lodge, το Νοέμβριο του 1963. Τον ίδιο μήνα λίγο αργότερα δολοφονείται ο πρόεδρος John F. Kennedy και ο αντιπρόεδρος Lynton Johnson γίνεται πρόεδρος αμέσως. Το Πεντάγωνο ήταν αντίθετο σ' αυτό το πραξικόπημα και αρχικά έμεινε αμέτοχο. Όταν όμως άρχισαν οι κινήσεις για δημιουργία ουδέτερης κυβέρνησης από τον Στρατηγό Μινχ, τότε το Πεντάγωνο οργάνωσε πραξικόπημα το οποίο έφερε μια δεύτερη κυβέρνηση στον Νότιο Βιετνάμ υπό τον στρατηγό Κναχ. Ο Κναχ όμως τελικά ήθελε κι αυτός τη δημιουργία μιας ουδέτερης κυβέρνησης χωρίς την αμερικάνικη παρέμβαση. Το Πεντάγωνο κάνει ακόμα ένα πραξικόπημα το οποίο έφερε μια τρίτη κυβέρνηση από πραξικόπημα, υπό έναν διεφθαρμένο στρατηγό, τον Θιέου ο οποίος ήταν διατεθειμένος να κάνει ότι του έλεγαν οι Αμερικάνοι.

Το 1964 ο Johnson κερδίζει τις εκλογές και στις 2 Μαρτίου ξεκίνησε ο αμερικάνικος βομβαρδισμός του Βόρειου Βιετνάμ έπειτα από μια εσωτερική διαμάχη στην Ουάσιγκτον για αυτή την κίνηση. Ο Johnson και ο George Ball, αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, ήταν από τους μόνους υψηλόβαθμους που είχαν δισταγμούς για την αποστολή στρατευμάτων. Οι άλλοι υψηλόβαθμοι σύμβουλοι του επέμεναν στην αποστολή στρατευμάτων χρησιμοποιώντας το επιχείρημα της θεωρίας του ντόμινο που είχε χρησιμοποιήσει παλιότερα ο Eisenhower σε μια ομιλία του το 1954 λέγοντας ότι «αν η γαλλική Ινδοκίνα γινόταν κομμουνιστική, η υπόλοιπη νοτιοανατολική Ασία θα έπεφτε κι αυτή σαν σειρά από ντόμινο»³⁴. Έτσι λοιπόν ισχυρίστηκαν ότι αν δεν έκανα κάτι άμεσο κι άλλα κράτη στη σφαίρα της επιρροής της Αμερικής θα ακολουθούσαν την εξέγερση στο Νότιο Βιετνάμ. Μέσα στη σφαίρα της επιρροής των ΗΠΑ ήταν καθεστώτα στο Τρίτο Κόσμο τα οποία ήταν παρόμοια με αυτό του Ντιέμ στο Νότιο Βιετνάμ. Και μέχρι τότε η ιστορία είχε αποδείξει ότι η θεωρία του ντόμινο ίσχυε τις

³⁴Robert McNamara with Brian VanDeMark: In Retrospect: The Tragedy and Lessons of Vietnam, New York, 1995

περισσότερες φορές.(υποσημ. Η ρώσικη επανάσταση του 1917 οδήγησε σε επαναστάσεις στην Ουγγαρία, τη Γερμανία, την Κίνα, την Κορέα, το Βιετνάμ και τη Γιουγκοσλαβία. Η φασιστική κυριαρχία στην Ιταλία και Πορτογαλία οδήγησε σε φασιστική κυριαρχία στη Γερμανία, Αυστρία, Ουγγαρία και Ισπανία. Η ανεξαρτητοποίηση της Ινδίας από τη βρετανική αποικιοκρατία το 1947 οδήγησε στην απελευθέρωση της Ινδονησίας και του Βιετνάμ, αργότερα της Αλγερίας και της γαλλικής Βόρειας Αφρικής, της Μαλαισίας και της βρετανικής Αφρικής³⁵ (και πολλά άλλα ιστορικά παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τη θεωρία του ντόμινο). Οι σύμβουλοι του Johnson επέμεναν πως αν έχανε η Αμερική την επιρροή της στο Νότιο Βιετνάμ με την εξέγερση των ανταρτών, θα την έχανε ακολούθως στο Λάος και στην Καμπότζη. Και έτσι έγινε στο τέλος.

Μια ζωτικής σημασίας περιοχή για την Αμερική όσον αφορά στις εξελίξεις στο Βιετνάμ, ήταν η Ινδονησία. Η μεγάλη χώρα αυτή ήταν από τις πιο πολυπληθείς χώρες του κόσμου, σε στρατηγικό σημείο γεωγραφικά για το εμπόριο και το κυριότερο, είχε πετρέλαιο. Έτσι καθώς βρίσκεται λίγο νοτιότερα του Βιετνάμ, το τελευταίο είχε σημασία για το παράδειγμα που θα έδινε σε αυτή τη χώρα. Με τεράστια τη δύναμη του Κομμουνιστικού Κόμματος Ινδονησίας (PKI) (3 εκατομ. μέλη), η CIA με τη βοήθεια του ινδονησιακού στρατού εξόντωσε όλους τους κομμουνιστές της Ινδονησίας μέχρι το 1967. (Επίσημως γύρω στους 500.000 νεκρούς κομμουνιστές) Έτσι αν η Αμερική το 1965 δεν αποφάσιζε να στείλει περισσότερα στρατεύματα στο Βιετνάμ, οι Κομμουνιστές της Ινδοκίνας θα ενθαρρύνονταν.

Μέσα στον πόλεμο

Είναι σημαντικό το γεγονός ότι περίπου το 80% των αμερικανών στρατιωτών στο Βιετνάμ που επιστρατεύθηκε προερχόταν από τη χαμηλότερη κοινωνική τάξη, αυτή των εργατών. Τα παιδιά των πλουσίων οικογενειών συνήθως δεν επιστρατεύονταν είτε γιατί σπούδαζαν είτε γιατί γλύτωναν με κάποιο χαρτί γιατρού. Οι φαντάροι του Βιετνάμ στην

³⁵ Neale, σελ.78

συντριπτική πλειοψηφία τους ήταν φτωχοί και η απελπισία τους ήταν μεγάλη όταν συνειδητοποιούσαν πια βρισκόμενοι στο Βιετνάμ ότι πολεμούσαν υπέρ μιας πλούσιας μειοψηφίας βιετναμέζων, αυτή των γαιοκτημόνων και των επιχειρηματιών.

Οι ΗΠΑ έκαναν βομβαρδισμούς με αεροπλάνα στο Νότιο Βιετνάμ, στο Βόρειο Βιετνάμ, στο Λάος και στην Καμπότζη ρίχνοντας συνολικά 8 εκατομμύρια τόνους εκρηκτικών. Σκοτώθηκαν παραπάνω από 58.000 Αμερικάνοι φαντάροι στο Βιετνάμ και 250.000 στρατιώτες του νοτιο-βιετναμέζικου στρατού. Οι εκτιμήσεις για τους νεκρούς βιετκόνγκ και τους αμάχους κυμαίνονται στο 1,5 με 2 εκατομμύρια. Εκατοντάδες άλλοι σκοτώθηκαν στο Λάος και στην Καμπότζη³⁶.

Το αντιπολεμικό κίνημα

Είναι γεγονός ότι ένας από τους βασικούς άξονες όλων των κινημάτων αμφισβήτησης στην Αμερική αυτήν την εποχή είναι το θέμα του πολέμου. Όλες οι κοινωνικές ομάδες που εξεγείρονται και διαμορφώνουν η καθεμιά το δικό της κίνημα, όπως οι φεμινίστριες, οι μαύροι, οι χίπις, οι ομοφυλόφιλοι, οι μουσικοί και γενικά οι καλλιτέχνες, ιδιαίτερα οι φοιτητές κ.α., συγκεντρώνονται ιδεολογικά υπό ένα ενιαίο κίνημα. Το αντιπολεμικό.

Τον Μάρτιο του 1965 πολλοί καθηγητές πανεπιστημίων (Μίσιγκαν, Μπέρκλεϋ κ.α.) αντιδρώντας στον πόλεμο του Βιετνάμ, αντί να κάνουν τα κανονικά τους μαθήματα, οργάνωσαν τα λεγόμενα αντι-μαθήματα όπου συζητούσαν με τους φοιτητές για πολλές ώρες. Πολλές χιλιάδες φοιτητών παρακολουθούσαν αυτά τα αντι-μαθήματα. Ο SDS είχε οργανώσει μια πανεθνική διαδήλωση τον Απρίλιο του 1965 στην Ουάσιγκτον όπου διαδήλωσαν 25.000 άνθρωποι³⁷. Σιγά – σιγά οι διαδηλώσεις άρχισαν να πληθαίνουν και ο αριθμός που συμμετείχε διαδηλώνοντας αυξανόταν όλο και περισσότερο³⁸. Ένας από τους λόγους που οι Αμερικανοί δεν είχαν διαδηλώσει νωρίτερα, για παράδειγμα για τον πόλεμο στην Κορέα, ήταν γιατί

³⁶ Neale,σελ.86

³⁷ Neale, σελ.113

³⁸ Στις 15 και 16 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε διαδήλωση 25.000 ανθρώπων στη Νέα Υόρκη, 15.000 στο Σαν Φραντσίσκο και 100.000 σε ολόκληρη την χώρα- Neale, σελ.114

μέχρι τότε εξακολουθούσε να υπάρχει ο φόβος. Δεν εναντιώνονταν στον πόλεμο της Κορέας γιατί φοβούνταν ότι θα τους θεωρήσουν μέλη του Κομμουνιστικού κόμματος . Τι είχε αλλάξει λοιπόν το 1965 και οι διαδηλωτές στους δρόμους αυξάνονταν χωρίς να φοβούνται μη χαρακτηριστούν κομμουνιστές?

Το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων ήταν η αιτία. Το φυλετικό κίνημα είχε αν μη τι άλλο πετύχει τη νομιμοποίηση στην πολιτική διαφωνία. Οι Αμερικάνοι διαδηλωτές το '65 ένιωθαν πια ότι η διαφωνία με την κυβέρνηση ήταν δικαίωμα τους. Σιγά – σιγά οι Αμερικανοί έβλεπαν τις κοινωνικές αδικίες μέσα στον ίδιο τον πόλεμο του Βιετνάμ. Οι μαύροι τον θεωρούσαν έναν ρατσιστικό πόλεμο γιατί οι περισσότεροι αμερικανοί αποκαλούσαν τους βιετναμέζους με απέχθεια «κιτρινιάρηδες»³⁹. Αυτό που ήταν ξεκάθαρο σε όλες τις κοινωνικές ομάδες που αναφέραμε πριν, ήταν η συνειδητοποίηση ότι η Αμερική έστελνε τα παιδιά της να πολεμήσουν για να διασφαλίσουν πολιτικές ελευθερίες σε μια ξένη χώρα, τη στιγμή που αυτά τα παιδιά στερούνταν των δικών τους ελευθεριών στην Αμερική. Επίσης ήταν συχνό φαινόμενο αρκετά από τα παιδιά των ανθρώπων της άρχουσας τάξης να συμμετέχουν στις διαδηλώσεις και γενικά να βρίσκονται στο «άλλο στρατόπεδο»(παράδειγμα ο γιος του McNamara, Υπουργού Άμυνας, ο γιος του προσωπάρχη William Watts, ο γιος τους στρατηγού Dean Rusk, 3 από τα 4 παιδιά του Paul Nitze, υπευθύνου για την οργάνωση της άμυνας του Πενταγώνου σε μια από τις πολυπληθείς πορείες κ.α.) Στις 15 Απριλίου 1967 μια αντιπολεμική πορεία από 300.000 ανθρώπους στη Νέα Υόρκη πραγματοποιήθηκε. Στις 20 Οκτωβρίου 1967 μια τεράστια πορεία στην Ουάσιγκτον με κατεύθυνση προς το Πεντάγωνο κατάφερε έστω να τρομοκρατήσει την άρχουσα τάξη η οποία γέμισε το Πεντάγωνο με στρατεύματα. Οι πολυπληθείς διαδηλώσεις συνεχίζονταν με συνθήματα και πλακάτ και κάποια έγγραφαν «Where is Oswald when we need him?»⁴⁰. Οι διαδηλώσεις λειτουργούσαν ως ένα βαθμό πιέζοντας την κοινή γνώμη και μόνο επειδή η αντίδραση στη κυβέρνηση ήταν έντονη.

³⁹ Ένας μαύρος πεζοναύτης του Βιετνάμ ,ο Greg Payton αναφέρει : «Ο επιλοχίας μου έλεγε μια φορά για τους κιτρινιάρηδες... οι κιτρινιάρηδες αυτό, οι κιτρινιάρηδες το άλλο. “Ο κιτρινιάρης είναι το ίδιο με τον αράπη” Θυμάμαι ότι του το είπα και αυτός μου απάντησε “Είσαι έξυπνος αράπης» - Neale, σελ.115

⁴⁰ μτφ. «Που είναι ο Oswald όταν τον χρειαζόμαστε?» - αναφέρεται στον Lee Harvey Oswald που καταδικάστηκε για τον φόνο του προέδρου J.F.Kennedy

Οι αντιδράσεις οξύνθηκαν πολύ περισσότερο όταν έγινε η επίθεση της Τετ. Η γιορτή της Τετ είναι η βιετναμέζικη πρωτοχρονιά στις 31 Δεκεμβρίου. Σε αυτήν την περίοδο τα πυρά σταματούσαν και από τις δύο πλευρές γιατί το ζητούσε η βιετναμέζικη πλευρά για να γιορτάσει την πρωτοχρονιά της. Στις 31 Ιανουαρίου 1968 όμως έγινε κάτι αναπάντεχο. Ο στρατός του Βόρειου Βιετνάμ είχε συγκεντρώσει όλες του τις δυνάμεις για βδομάδες και έκανε μια απρόσμενη επίθεση μέσα στις πόλεις. Πολλοί αμερικανοί δημοσιογράφοι οι οποίοι ήταν αντίθετοι στον πόλεμο βρίσκονταν εκεί και μετάδωσαν εικόνες φρίκης στην αμερικάνικη τηλεόραση καταφέροντας να σοκάρουν την κοινή γνώμη. Εικόνες με εξουθενωμένους και λυγισμένους αμερικανούς στρατιώτες σε κάποιες πόλεις και εικόνες πλήρους καταστροφής πόλεων από τους Πεζοναύτες. Ο αμερικανός άρχισαν να συνειδητοποιούν ότι η κυβέρνηση Johnson τους έκρυβε την αλήθεια. Τους έλεγε ψέματα όταν τους έλεγε σε συνεντεύξεις τύπου ότι οι Βιετκόνγκ ήταν βορειοβιετναμέζοι στρατιώτες που είχαν εισβάλλει στο Νότιο Βιετνάμ και τρομοκρατούσαν τους χωρικούς και ότι η Αμερική κέρδιζε στην ύπαιθρο⁴¹. Όταν εκλέχθηκε το 1968 πρόεδρος ο Richard Nixon έδωσε την εντύπωση ότι θα σταματούσε τον πόλεμο. Ο Nixon όμως ήθελε να «σταματήσει» τον πόλεμο κερδίζοντας τον. Δεν ήθελε να ηττηθεί η Αμερική γιατί πίστευε όπως και η άρχουσα τάξη ότι θα έχανε το κύρος της δύναμης της στα μάτια άλλων ισχυρών χωρών. Όταν λοιπόν συνειδητοποίησε ο κόσμος ότι δεν θα σταματούσε τον πόλεμο, οι διαδηλώσεις επέστρεψαν δυναμικά. Τον Νοέμβριο του 1969 έγινε η μεγαλύτερη διαδήλωση της αμερικάνικης ιστορίας. Διαδήλωσε μισό εκατομμύριο άνθρωποι στην Ουάσινγκτον που προκάλεσαν τον πανικό στο Λευκό Οίκο. Αυτός ο τεράστιος όγκος διαδηλωτών κρατούσε πλακάτ με γραμμένα ονόματα νεκρών αμερικανών στρατιωτών που πολέμησαν στο Βιετνάμ και γραμμένα ονόματα κατεστραμμένων βιετναμέζικων χωριών. Οι καταλήψεις και τα επεισόδια στα κολλέγια συνεχίζονταν. Στο Πανεπιστήμιο του Κεντ στο Οχάιο μια μάζα 2.000 ατόμων έβαλε φωτιά στο κτήριο του Πανεπιστημίου που στεγαζόταν το Σώμα Εκπαίδευσης Εφέδρων Αξιοματικών μετά την ανακοίνωση του Nixon για την επέμβαση στην Καμπότζη. Ο κυβερνήτης του Οχάιο έστειλε την Εθνοφρουρά για να

⁴¹ Neal, σελ.122

καταστείλει την εξέγερση. Την ίδια μέρα 1.000 άτομα διαδήλωσαν και η φρουρά σκότωσε τέσσερις φοιτητές⁴². Υπολογίζεται ότι περίπου 4.350.000 φοιτητές διαδήλωσαν σε 1.350 πανεπιστήμια και 536 κολλέγια έκαναν απεργία. Η Αμερικάνικη Ομοσπονδία Δημοτικών, Κομητειακών, Πολιτειακών και Δημόσιων Υπαλλήλων έκανε απεργία κατά του πολέμου στο Βιετνάμ⁴³. Η Εθνοφρουρά άνοιγε εύκολα πυρ ενάντια στους διαδηλωτές κι ιδιαίτερα όταν αυτοί ήταν μαύροι⁴⁴.

Είναι αξιοσημείωτη όμως και η εξέγερση των φαντάρων. Πέρα από τους οργανωμένους «Βετεράνους του Βιετνάμ ενάντια στον Πόλεμο» οι οποίοι έκαναν διαδηλώσεις και επέστρεφαν τα μετάλλια που είχαν κερδίσει στον πόλεμο, είχε ήδη αρχίσει να αναπτύσσεται ένα αντιπολεμικό κίνημα μέσα στον ίδιο τον αμερικάνικο στρατό στο Βιετνάμ. Αρχικά αυτό έγινε με την έκδοση εφημερίδων στις στρατιωτικές βάσεις, κίνηση που αποτελούσε μια από τις σημαντικότερες πηγές καλλιέργειας αυτού του αντιπολεμικού κινήματος μέσα στο στρατό. Φυσικά οι άνθρωποι που τις εξέδιδαν ανακρίνονταν, έχαναν τις δουλειές τους, περνούσαν από στρατοδικείο όπου τους επιβάλλονταν μεγάλες ποινές κ.α.⁴⁵ Μια μεγάλη οργάνωση ήταν η «Φαντάροι ενάντια στον Πόλεμο». Κι άλλες οργανώσεις μαζί με όλες τις εφημερίδες αποτελούσαν ένα κομμάτι της γενικότερης άρνησης των στρατιωτών να υποκύψουν στην τρέλα του πολέμου. Οι λιποταξίες είχαν αυξηθεί περίπου στο 7% και 206.000 άνθρωποι παραπέμφθηκαν στον Υπουργείο Δικαιοσύνης γιατί είχαν αρνηθεί να επιστρατευθούν.(Neal, σελ.159) Η μουσική που άκουγαν και η χρήση μαλακών ναρκωτικών, όπως το χασίς, ήταν μερικοί από τους τρόπους για να εκφράσουν την δική τους εξέγερση. Αρκετοί άλλοι φαντάροι ζωγράφιζαν το σήμα της ειρήνης στα κράνη τους και έγραφαν οπουδήποτε τα αρχικά FTA(Fuck The Army μτφ.: Γαμήστε Τον Στρατό). Πολυάριθμες συγκεντρώσεις και συζητήσεις πραγματοποιούνταν κρυφά από φαντάρους αφού είχε ήδη προηγηθεί η

⁴² Alison Krause 19, Jeffrey Miller 20, Sandy Scheuer 20, William Schroeder 19-Neal σελ.142

⁴³ Neal, σελ.143

⁴⁴ . Όταν πυροβόλησε σε άοπλο πλήθος στο Τζάκσον, που ήταν κολλέγιο μαύρων στο Μισισιπή και σκότωσε τους Philip Gibbs 21, James Earl Green 17

⁴⁵ “Fatigue Press”, “FTA-Fuck the Army”, “Last Harass”, “Pawn’s Pawn”, “Ultimate Weapon”, “Attitude Check”, “Green Machine”, “Napalm”, “Arctic Arsenal”, “Black Voice”, “Fragging Action”, “Fort Polk Puke”, “Custard’s Last stand”, “Whack!”, “Where are we?” είναι μερικές από τις εφημερίδες που εκδίδονταν σε πολλά στρατόπεδα πολιτειών της Αμερικής. Πάρα πολλές εφημερίδες εκδίδονταν επίσης στις στρατιωτικές βάσεις του εξωτερικού-Neal, σελ.156-157

φοιτητική εξέγερση. Κι όταν η κατάσταση είχε φτάσει πια στο σημείο όπου φαντάροι έκαναν εξεγέρσεις και ανταρσία τότε η πολιτική ανυπακοή ήταν γεγονός κι ήταν κάτι που δεν μπορούσε να περνάει απαρατήρητο από την αμερικάνικη κοινωνία. Η πιο σημαντική εξέγερση όμως ήταν αυτή που πραγματοποιούνταν στο ίδιο το Βιετνάμ. Οι στρατιώτες που ήταν στο Βιετνάμ αισθανόμενοι ότι βρίσκονταν στη λάθος πλευρά και έχοντας εκπαιδευτεί με την εντολή να σκοτώνουν όποιον «κιτρινιάρη» βρίσκουν μπροστά τους, βίωναν μεγάλες αντιφάσεις. Οι ίδιοι άνθρωποι που έκαναν φρικαλεότητες τη μια στιγμή, σε μια άλλη αρνούσαν να εκτελέσουν διαταγές ακριβώς επειδή βρίσκονταν σε κατάσταση μεγάλης σύγχυσης και εσωτερικής αναταραχής. Δεν μπορούσαν ούτε να εξηγήσουν το λόγο συγκεκριμένα της δικής τους παρουσίας και μαρτυρίας σε όλη αυτή τη φρίκη. Από ένα γεγονός «ανεμελιάς» και ανταρσίας κάποιων φαντάρων οι οποίοι παρατήρησαν ότι δεν επιβλήθηκαν τιμωρίες από τους ανώτερους τους ξεκίνησε μια σειρά ανυπακοής αρχικά και εξέγερσης σταδιακά. Το 1968 ξεκίνησε το «φράγκινγκ»⁴⁶. Το φράγκινγκ ήταν μια πράξη αντίποινων των στρατιωτών ενάντια στους πολεμοχαρείς αξιωματικούς τους. Για την ακρίβεια σήμαινε να πετάξουν μέσα στη σκηνή κάποιου τέτοιου αξιωματικού μια βόμβα, αφού πρώτα τον προειδοποιούσαν με διάφορα σημάδια. Άρχισαν να αυξάνονται τα κρούσματα φράγκινγκ όσο περνούσε ο καιρός. Έγιναν γύρω στις 800 με 1.000 επιθέσεις φράγκινγκ οι περισσότερες των οποίων κατέληγαν σε τραυματισμούς παρά σε θανάτους. Άλλοι στρατιώτες επέλεξαν να πυροβολήσουν τον αξιωματικό τους εν ώρα περιπολίας και άλλοι επέλεξαν να επιτεθούν με βόμβες ή με πυροβολισμούς και σε λοχίες, τους λεγόμενους «μονιμάδες». Υπολογίζεται ότι γύρω στους 1.000 αξιωματικούς και υπαξιωματικούς σκοτώθηκαν από τους φαντάρους τους. Το φράγκινγκ και οι «προειδοποιήσεις» - απειλές για φράγκινγκ δεν αποτελούσε για τους φαντάρους μια απλή εκδίκηση, αλλά συχνά ήταν μια λύση για να εκφοβίσουν τους αξιωματικούς τους έτσι ώστε να διαπραγματευτούν. Επίσης καταγράφηκαν πολλά περιστατικά άρνησης των στρατιωτών να συνεχίσουν να πολεμούν. Πολλές μονάδες αρνούνταν να προχωρήσουν κατά τη διάρκεια μάχης ή κάποιες άλλες μονάδες φορούσαν κόκκινο περικάρπιο για να

⁴⁶ στμ. fragmentation bomb= θραυσματική βόμβα απ' όπου προκύπτει η λέξη fragging, Neal,σελ.167

καταλάβουν οι βιετκόνγκ ότι δεν θέλουν να πολεμήσουν. Και ενώ το 1971 – 1972 τα αμερικάνικα στρατεύματα είχαν αρχίσει να αποσύρονται από το Βιετνάμ, τα περιστατικά φράγκινγκ αυξάνονταν συνεχώς. Ακριβώς επειδή οι φαντάροι είχαν συνειδητοποιήσει ότι ο πόλεμος τελείωνε και δεν ήθελαν να χάσουν την ευκαιρία να ζήσουν. Τέλος, ένα αξιοσημείωτο περιστατικό αντιπολεμικής κίνησης των φαντάρων στο Βιετνάμ ήταν η αεροφωτογραφία ενός τεράστιου χαραγμένου σήματος ειρήνης σε ένα χωράφι στο Βιετνάμ, το οποίο είχε φτιαχτεί από τους φαντάρους της 101^{ης} Αερομεταφερόμενης μεραρχίας στην περιοχή Όμορφα Νερά, στην Χουέ. Η εικόνα αυτή είχε ανατυπωθεί σε πολλές αντιπολεμικές εφημερίδες των φαντάρων.

ΤΕΧΝΕΣ

Η επίδραση των κινημάτων στις τέχνες

Από την αίγλη όλου αυτού του κινήματος που αναπτύχθηκε στην Αμερική την δεκαετία του 1960, ξεπήδησαν αμέτρητες κινηματογραφικές ταινίες και αρκετά ντοκιμαντέρ. Ήταν αναμενόμενο όλη αυτή η επαναστατική ατμόσφαιρα να επηρεάσει τον καλλιτεχνικό χώρο και γενικότερα όλους τους τομείς της τέχνης, τον κινηματογράφο, τη μουσική, το θέατρο, τη ζωγραφική κ.α. Η τέχνη η οποία ίσως επηρεάστηκε αμεσότερα και ταχύτερα από τις άλλες ήταν η μουσική, καθώς ήταν ο πιο προσιτός τρόπος, καλλιτεχνικά, έκφρασης του κινήματος. Η μουσική ήταν «ζωντανά» παρούσα, στα κοινόβια των χίπιδων, στις κινητοποιήσεις και στις διαδηλώσεις των φοιτητών, στον φυλετικό αγώνα, ιδιαίτερα ακόμα και στους φαντάρους που πολεμούσαν στο Βιετνάμ. Αμέτρητα συγκροτήματα διαμόρφωσαν τον ήχο και το στίχο τους επηρεασμένα από τις πολιτικοκοινωνικές αναταραχές αυτής της περιόδου. Η μουσική λοιπόν όπως και η ζωγραφική πέραν του ότι αποτελούσαν τον άμεσο

τρόπο έκφρασης του κινήματος καλλιτεχνικά, ήταν οι τέχνες οι οποίες διαμορφώνονταν παράλληλα με τις εξελίξεις όλου του γενικότερου κινήματος. Η μαζική παραγωγή ταινιών με θέμα την δεκαετία του '60 ξεκίνησε σχεδόν μια δεκαετία αργότερα στα τέλη της δεκαετίας του '70, κι αυτό γιατί κατέγραψε ουσιαστικά και σχολίασε όλες τις εκφάνσεις του κινήματος αφού αυτό τελείωσε.

Ζωγραφική- η γέννηση της Ποπ Αρτ

Ο όρος Ποπ Αρτ είναι η συντομογραφία του Popular Art (Λαϊκή Τέχνη). Το κίνημα της Ποπ Αρτ χρησιμοποίησε συνηθισμένα καθημερινά φτηνά αντικείμενα για να απεικονίσει στοιχεία τη λαϊκής κουλτούρας, κυρίως εικόνες από τη διαφήμιση και την τηλεόραση οι οποίες επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων και διαμορφώνουν την αισθητική τους. Εισάγοντας δηλαδή αυτά τα αντικείμενα προσπαθεί να ενώσει την τέχνη με την καθημερινή ζωή. Ο όρος «Ποπ αρτ» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον Άγγλο κριτικό Lawrence Alloway το 1958 σε μια έκδοση του αρχιτεκτονικού περιοδικού «Digest». Χρησιμοποιώντας αυτόν τον όρο περιέγραφε όλη την μεταπολεμική ζωγραφική, η οποία επικεντρωνόταν στον καταναλωτισμό και τον υλισμό και απέρριπτε τους ψυχολογικούς υπαινιγμούς του Αφηρημένου Εξπρεσιονισμού. Η Ποπ Αρτ σε μια προσπάθεια να επαναφέρει την τέχνη στην καθημερινή ζωή των Αμερικανών, αρνούσαν την Αφηρημένη Ζωγραφική γιατί θεωρούνταν ότι είχε σε υπερβολικό βαθμό σοφιστικέ και ελίτ χαρακτήρα. Η Ποπ Αρτ διέλυσε το διαχωρισμό μεταξύ των εμπορικών έργων τέχνης και των Καλών Τεχνών.

Το κίνημα της Ποπ Αρτ ξεκίνησε στην Αγγλία τη δεκαετία του 1950 και στη συνέχεια έφτασε στην Αμερική τη δεκαετία του 1960. Πρωτοπόροι αυτού του κινήματος στο Λονδίνο τη δεκαετία του '50 ήταν δύο μέλη του Independent Group, ο Richard Hamilton και ο Eduardo Paolozzi. Τη δεκαετία του '60 το κίνημα μεταφέρεται στην Αμερική από τον Peter Blake, τον Patrick Caulfield,

τον David Hockney, τον Allen Jones και τον Peter Phillips. Στις αρχές της δεκαετίας του '60 η Ποπ Αρτ βρήκε πρόσφορο έδαφος στις Ηνωμένες Πολιτείες μέσω της δουλειάς του Jim Dine, του Roy Lichtenstein και του Robert Rauschenberg. Αναπτύχθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες ως απάντηση στον πλούτο της μεταπολεμικής εποχής και στον αυξανόμενο υλισμό και καταναλωτισμό της κοινωνίας. Ο πλέον αναγνωρίσιμος καλλιτέχνης της Ποπ Αρτ, ο Andy Warhol χρησιμοποίησε την τεχνική της πολλαπλής εκτύπωσης (seriagraphy), που δίνει την εντύπωση φωτογραφίας, για να σχολιάσει τα μίντια, τη φήμη και τη διαφήμιση. Ο Warhol επαναλαμβάνει ένα αρχικό του μοτίβο και το αναπαράγει σε διάφορες παραλλαγές και χρωματισμούς ώστε να πετύχει την αποβολή της ατομικότητας του καλλιτεχνήματος και την μετατροπή του σε ένα ακόμα μαζικό προϊόν⁴⁷. Ο Robert Rauschenberg και ο Johns Jasper είναι δύο από τους εκφραστές του κινήματος οι οποίοι την δεκαετία του '60 προσπάθησαν να συνδέσουν την Ποπ Αρτ με ένα είδος αφηρημένου εξπρεσιονισμού. Ενώ ο Claes Oldenburg δίνει και Τρίτη διάσταση στα έργα του χρησιμοποιώντας την πλαστική τεχνική με βασικό υλικό το βινύλ.

Μουσική

Η αμερικανική μουσική σκηνή στη διάρκεια του πρώτου μισού της δεκαετίας του 1960 κυριαρχούνταν από τραγουδιστές όπως, ο Elvis Presley, από καλλιτέχνες της Motown όπως η Diana Ross & The Supremes και από ερμηνευτές της φολκ μουσικής όπως ο Bob Dylan με τραγούδια διαμαρτυρίας. Στα μέσα όμως της δεκαετίας του '60 εμφανίζεται η ψυχεδελική ροκ ως αναπόσπαστο μέρος του κινήματος των χίπις που κέρδιζε όλο και περισσότερο έδαφος. Το ψυχεδελικό ροκ, το οποίο χρησιμοποιούσε ηλεκτρονικό ήχο και ήταν μερικές φορές επηρεασμένο από την ινδική μουσική, συνδυασμένο με τη χρήση παραισθησιογόνων ουσιών προσπαθούσε να ψυχαγωγήσει και να δημιουργήσει έντονα συναισθήματα. Καλλιτέχνες

⁴⁷ «Stars και Προσωπικότητες», εκδόσεις Όμιλος Μανιατέα, σελ.297

αυτού του μουσικού ρεύματος, όπως οι Jefferson Airplane, οι The Grateful Dead, η Janis Joplin και οι Big Brother & the Holding Company ήταν πρωτοπόροι του ψυχεδελικού ροκ. Είναι αξιοσημείωτο ότι όλοι αυτοί ζούσαν στο Haight- Ashbury του Σαν Φραντσίσκο, επίκεντρο των χίπις και της μουσικής ψυχεδέλειας.

Ένα από τα σημαντικότερα συγκροτήματα στην ιστορία της μουσικής της δεκαετίας του '60 είναι και οι Beatles. Εμφανίζονται στο προσκήνιο στην πατρίδα τους, Αγγλία, το 1962 και κάνουν την πρώτη τους τηλεοπτική εμφάνιση στην Αμερική το 1964 στο Ed Sullivan Show, από την οποία γίνονται ευρέως γνωστοί και αποκτούν μεγάλη απήχηση στο νεανικό αμερικάνικο κοινό. Το 8^ο άλμπουμ τους, «Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band», είναι η μεγαλύτερη ποπ επιτυχία του 1967 και θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς δίσκους στην ιστορία της ροκ. Πολλά από τα τραγούδια-επιτυχίες αυτού του άλμπουμ όπως το «With a little help from my friends» και το «Lucy in the Sky with diamonds» είναι γεμάτα με αναφορές στις παραισθησιογόνους ουσίες. Ο στίχος των τραγουδιών τους διαμορφώνεται με το κίνημα της εποχής και η μουσική τους ενσωματώνει ψυχεδελικούς ήχους. Με την αντικοφορμιστική τους εμφάνιση και τα τραγούδια τους προς στο τέλος της δεκαετίας του '60 μετατρέπονται σε συγκρότημα «συνείδησης». Τα ρεκόρ πωλήσεων τους είναι αξεπέραστα μέχρι και σήμερα παρά τη διάλυση του γκρουπ το 1970 και το θάνατο του John Lennon πολύ αργότερα.

Ένα άλλο θρυλικό συγκρότημα της εποχής αυτής είναι οι Rolling Stones. Έχοντας ξεκινήσει από τα τέλη της δεκαετίας του '50 από την Αγγλία έγιναν σύντομα γνωστοί και στην Αμερική. Την δεκαετία του 1960 επηρεασμένοι από το πνεύμα αμφισβήτησης της εποχής γράφουν μεγάλες επιτυχίες. Πολλά τραγούδια τους όπως, το «You can't always get what you want» και το «Satisfaction», είναι τραγούδια που συνδέουν την σεξουαλική απελευθέρωση που κυριαρχούσε στη νεολαία με τη μουσική ροκ.

Ένας άλλος θρυλικός εκπρόσωπος της μουσικής αυτής της δεκαετίας, ήταν ο Jimmy Hendrix ο οποίος ξεσήκωνε τα πλήθη με την εκπληκτική δεξιότητα του στην ηλεκτρική κιθάρα και τον καινοτόμο και πειραματικό του ήχο (έπαιζε κιθάρα ακόμα και με τα δόντια του). Κέρδισε τους αμερικανούς φανς με την εντυπωσιακή του παράσταση στο Monterey τον Ιούνιο του 1967 στο

τέλος της οποίας, μέσα σε μια κατάσταση ψυχεδέλειας, έβαλε φωτιά στην κιθάρα του. Στο απόγειο της καριέρας του και σε ηλικία μόλις 28 ετών πέθανε από επιπλοκές μετά από χρήση ναρκωτικών. Το ίδιο τέλος είχε και η Janis Joplin, η οποία με το δυνατό, όμορφο, μπλουζ ουρλιαχτό της συνδέθηκε άμεσα με το επαναστατικό πνεύμα της δεκαετίας του '60.

Ο σημαντικότερος όμως ίσως εκπρόσωπος της γενικής αμφισβήτησης της Αμερικής του '60 μέσω της μουσικής ήταν ο Bob Dylan. Επηρεασμένος έντονα από τον μουσικό της κάντρου Johnny Cash, δημιούργησε το δικό του μουσικό στίγμα. Με τη φυσιογνωμία, τον τρόπο ερμηνείας, τους στίχους, τη μουσική του αλλά και τις ριζοσπαστικές απόψεις του έγινε σύντομα σύμβολο της μουσικής πολιτικοποιημένης αντίδρασης στο κατεστημένο. Απέκτησε ένα ένθερμο κοινό δίνοντας πολλές συναυλίες ενώ οι στίχοι του γίνονταν συνθήματα για τους νέους. Η φωνή του Dylan αντιπροσώπευε μουσικά την άρνηση, τη διαμαρτυρία, τη διεκδίκηση και την επανάσταση.

Ένα άλλο μουσικό σύμβολο της εποχής ήταν η τραγουδίστρια Joan Baez, η οποία εκτός του ότι ενέπνεε τη νεολαία με τα τραγούδια της, συμμετείχε ενεργά σε πάρα πολλές διαδηλώσεις όπως στην πορεία προς την Ουάσινγκτον που οργανώθηκε από το κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων, βαδίζοντας στην πρώτη γραμμή με τον Martin Luther King και βοήθησε να γίνει επίκεντρο της δημοσιότητας το Free Speech Movement. Δεξιότηχνης της ακουστικής κιθάρας έγραψε και τραγούδησε φολκ μπαλάντες. Με τα τραγούδια της εξέφραζε την ιδεολογία της και την πολιτικοποιημένη δράση της στην οποία έμεινε πιστή μέχρι και σήμερα. Η ουσιαστική της δράση στην διεκδίκηση πολιτικών ελευθεριών και δικαιωμάτων είναι τεράστια και συνεχίζει μέχρι και σήμερα.

Κινηματογραφικές ταινίες

Θα αναφερθούν οι πιο σημαντικές ταινίες απ' όλες αυτές που οι σκηνοθέτες και οι παραγωγοί τους προσπάθησαν να δείξουν την ατμόσφαιρα που επικρατούσε. Αρκετές ταινίες είχαν ως θεματικό κεντρικό άξονα τα «παιδιά των λουλουδιών» και τον πόλεμο του Βιετνάμ. Ένα από τα κυριότερα έργα

που απεικονίζει αυτά τα δύο θέματα είναι το μιούζικαλ «Hair» (1979) του Milos Forman. Το «Hair» εστιάζει στη ζωή δύο νεαρών ανδρών την περίοδο του Βιετνάμ στο πλαίσιο της χίπικης κουλτούρας. Πρόκειται αρχικά για ένα θεατρικό έργο το οποίο παιζόταν για πολλά χρόνια στο Broadway και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στον κινηματογράφο. Η μουσική επένδυση της ταινίας είναι αξέχαστη με τραγούδια όπως το «Aquarius», το «Let the sunshine», το «Hair» και το «Good Morning Starshine» των “The 5th dimension”. Στα πλαίσια της πολιτικής ορθότητας της σημερινής εποχής, τραγούδια όπως το «Sodomy», «I’m Black», «Black boys/White boys» θα αντιμετώπιζαν έντονη κριτική. Στην ταινία προβάλλεται η έντονη ανάγκη για σεξουαλική απελευθέρωση και για ελεύθερη διαχείριση της εμφάνισης (με το τραγούδι «Hair» οι πρωταγωνιστές αναφέρονται στο δικαίωμα τους να έχουν μακριά μαλλιά) που σοκάρει την ανώτερη αστική τάξη στην οποία ανήκει η μια πρωταγωνίστρια. Τέλος, η σκηνή κατά την οποία οι στρατιώτες βαδίζοντας προς το αεροπλάνο για να μεταβούν στο Βιετνάμ αντικρίζουν στο βάθος του αεροπλάνου το σκοτάδι και ουσιαστικά το θάνατο και παράλληλα τραγουδούν «Αντικρίζοντας ένα έθνος που πεθαίνει[.]ας μπει η λιακάδα».

Μια άλλη ταινία που καταγράφει τη χίπικη κουλτούρα και τη φοιτητική εξέγερση είναι το «Strawberry Statement» (1970) του Stuart Hagmann. Η ταινία αυτή παρακολουθεί τη συνειδητοποίηση των φοιτητών για ανάγκη αλλαγής του κατεστημένου.

Πολλές ταινίες ασχολούνται αποκλειστικά με το θέμα του πολέμου στο Βιετνάμ. Τέτοιες είναι το «Full Metal Jacket» (1987) του Stanley Kubrick, το «Platoon» (1986) του Oliver Stone γραμμένο από τον Jeremy Thomson, το «Apocalypse Now» (1979) του Francis Ford Coppola, το «Good Morning Vietnam» (1987) του Berry Levinson κ.α. Αυτές οι ταινίες διαπραγματεύονται τον πόλεμο του Βιετνάμ μέσα από τα μάτια των στρατιωτών στο πεδίο της μάχης. Οι ταινίες αυτές αναφέρονται όχι τόσο στο υλικό κόστος αλλά στο προσωπικό κόστος του μεμονωμένου ατόμου. Απεικονίζεται η φρίκη του πολέμου με πολύ δυνατές σκηνές και δίνεται έμφαση στην εξαθλίωση και εξαχρείωση του ανθρώπου. Οι στρατιώτες παρουσιάζονται ως άτομα που χάνουν τις απλές αξίες τους ως άνθρωποι και πράττουν τερατώδη πράγματα αλλά παράλληλα που προσπαθούν μάταια να ξεφύγουν από αυτήν την ηθική τους χρεωκοπία. Κάποιες ταινίες ασχολούνται

και με την εκπαίδευση των αμερικανών φαντάρων στα στρατόπεδα πριν σταλούν στα πεδία μάχης. Στο πρώτο μέρος της ταινίας «Full Metal Jacket» παρουσιάζεται η σκληρή και απάνθρωπη εκπαίδευση που λαμβάνουν οι φαντάροι με την απερίγραπτη λεκτική, σωματική και ψυχολογική βία. Η εκπαίδευση αυτή με όλη την ψυχολογική πίεση που ασκούσε στους φαντάρους, τους έκανε πλύση εγκεφάλου ότι ήταν γεννημένοι μόνο για να σκοτώνουν.

Πολλές άλλες ταινίες διαπραγματεύονται το θέμα των βετεράνων του Βιετνάμ. Τέτοιες ταινίες είναι το «Born on the Fourth Of July»(1989) του Oliver Stone γραμμένο από τον Ron Covic, το «Taxi Driver» (1976) του Martin Scorsese, το «Deer hunter» (1978) του Michael Cimino κ.α. Σε αυτές τις ταινίες σκιαγραφείται η ζωή των βετεράνων του Βιετνάμ όταν επιστρέφουν στην Αμερική. Για αυτούς η ζωή είναι εξαιρετικά δύσκολη αφού είναι πια αποπροσανατολισμένοι και διαλυμένοι ως προσωπικότητες. Δυσκολεύονται να βρουν δουλειά και να εργαστούν, καταφεύγουν στη βία για να δικαιολογήσουν την ύπαρξη τους (καθώς είναι αυτό που έμαθαν να κάνουν) και για να εκφράσουν το θυμό τους. Παθαίνουν κρίσεις πανικού και αδυνατούν να ενταχθούν στην κοινωνία η οποία ούτως ή άλλως τους έχει σπρώξει στο περιθώριο. Πολλοί είναι εθισμένοι σε ναρκωτικά, αλκοόλ και ψυχοφάρμακα.

Πολλά άλλα κινηματογραφικά έργα ασχολούνται με το θέμα του φυλετικού διαχωρισμού. Μάλιστα κάποιες ταινίες που διαπραγματεύτηκαν αυτό το θέμα γυρίστηκαν παράλληλα με τις εξελίξεις του φυλετικού κινήματος, γεγονός που τις κάνει να διαφέρουν από τις άλλες ταινίες που κατέγραψαν εκ των υστέρων το κίνημα της δεκαετίας του '60. Δυο σημαντικές ταινίες από αυτές είναι η «One potato, Two Potato» (1964) του Larry Peerce η οποία διαπραγματεύεται το ζήτημα των φυλετικά μεικτών γάμων και η ταινία «To Kill a Mocking bird» (1962) βασισμένη στη βραβευμένη με πούλιντζερ νουβέλα της Harper Lee, η οποία διαπραγματεύεται το ζήτημα του φυλετικού ρατσισμού στην επαρχία του Νότου. Ταινίες που κατέγραψαν αργότερα το φυλετικό θέμα ήταν ανάμεσα σε άλλες και η «The Mississippi Burning» (1988) του Alan Parker και η «Malcolm X»(1992) του Spike Lee. Η πρώτη επικεντρώνεται στις εγκληματικές δραστηριότητες της Ku Klux Klan εναντίον των μαύρων του Νότου. Η δεύτερη είναι βιογραφική, περιγράφει

τον εμβληματικό και αντιφατικό ηγέτη των μαύρων εθνικιστών, Malcolm X και τον αγώνα του για τη μαύρη φυλή.

Άλλες ταινίες κατέγραψαν τη μουσική που ήταν συνυφασμένη με το κίνημα της αμφισβήτησης της δεκαετίας του 1960 και αντανakλούσε τη νοοτροπία των μουσικών και της εποχής. Τέτοιες είναι τα ντοκυμαντέρ «Woodstock» (1970), «The U.S. vs John Lennon» (2006), «No Direction Home: Bob Dylan» (2005) κ.α. Στο «Woodstock» προβάλλονται στιγμιότυπα από την τριήμερη συναυλία στο Μπέτελ της Νέας Υόρκης το 1969, το «Woodstock Music & Art Festival», με γκρο πλαν στους τραγουδιστές (οι οποίοι αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο), με χρήση ναρκωτικών από τους ερμηνευτές αλλά και από τους θεατές, με την κατάρρευση των φρακτών από τα πλήθη που βρίσκονταν απ' έξω έως την άφιξη των ελικοπτέρων της Εθνοφρουράς που βρέθηκε εκεί για να δώσει φαγητό και ιατρική υποστήριξη. Η ταινία - ντοκυμαντέρ «The U.S. vs. John Lennon», παρουσιάζει το πορτραίτο του John Lennon που με τη μουσική και το θάρρος του επηρέασε μια ολόκληρη γενιά. Η ταινία καταγράφει την καταδίωξη του Lennon από την αμερικάνικη κυβέρνηση με απειλές για απέλαση, παγίδευση των τηλεφώνων του και ανάκριση απλώς επειδή εξέφρασε την γνώμη του για τον πόλεμο του Βιετνάμ. Η ταινία – ντοκυμαντέρ «No direction Home: Bob Dylan» δείχνει πως και γιατί ο νεαρός Allan R. Zimmerman έγινε τους πιο σημαντικούς τραγουδοποιούς του 20^{ου} αιώνα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δεν ήταν τυχαίο που η εξέγερση του 1968 εξελίχθηκε σε ένα παγκόσμιας κλίμακας κίνημα. Η γενικότερη αμφισβήτηση ξέσπασε μόνο 15 - 20 χρόνια μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Οι διευθετήσεις εντός των κοινών συμμαχιών (οικονομικές, στρατιωτικές κτλ.) των κρατών «γονάτισαν» τους μεγάλους πληθυσμούς οι οποίοι είχαν ακόμη πρώιμα προβλήματα μέσα στις κοινωνίες τους. Ο πληθυσμός των περισσότερων χωρών της Ευρώπης, κυρίως της δυτικής, ήρθε αντιμέτωπος με τέτοια προβλήματα και σταδιακά εξαπλώθηκε ένα κύμα άρνησης και αμφισβήτησης απέναντι στις επιταγές των κυβερνήσεων του. Δημιουργήθηκε μια παγκόσμια έκρηξη αλλού με διαδηλώσεις, αλλού με ένοπλο αγώνα, αλλού με πρόχειρη και βιαστική δράση κι αλλού με οργανωμένη και συντονισμένη δράση.

Στις ΗΠΑ ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 είχαν αρχίσει σχετικά δειλά να κάνουν την εμφάνιση τους τα πρώτα σχήματα που αντιδρούσαν, όπως οι ολιγάριθμοι μπητνικς με κείμενα, μυθιστορήματα και ποίηση. Όντες όμως ατομικιστές και αδιάφοροι για την πολιτική εξουσία δεν μπόρεσαν να δημιουργήσουν ένα μαζικό ρεύμα αμφισβήτησης. Αυτό το πέτυχαν τα μεταγενέστερα κινήματα της δεκαετίας του 1960, που με οργάνωση και συντονισμό συσπείρωσαν στο εσωτερικό τους μεγάλες μάζες ανθρώπων. Αξιοσημείωτο φαινόμενο αυτής της εξέγερσης λοιπόν, ήταν ο μαζικός της χαρακτήρας. Χάρη στις πολλές οργανωμένες ομάδες που είχαν συγκεκριμένο πρόγραμμα και καταστατικό, σαφή αιτήματα, πάθος για την διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους και φυσικά χάρη στον κοινωνικό αναβρασμό αυτής της δεκαετίας, το κίνημα της αμφισβήτησης κατάφερε να αποτελέσει έναν μαγνητικό πόλο για πολλούς ανθρώπους που ένιωθαν ότι υπονομευόταν η κοινωνική και πολιτική τους αξιοπρέπεια.

Το φυλετικό κίνημα μπορεί να μην πέτυχε να εξουδετερώσει φλέγοντα ζητήματα της ανισότητας μεταξύ μαύρων και λευκών, όπως το οικονομικό ζήτημα (π.χ. το εισόδημα μιας μαύρης οικογένειας το 1980 εξακολουθούσε

να αποτελεί μόνο το 55-60% του εισοδήματος μιας λευκής οικογένειας)⁴⁸, αλλά κατάφερε να ισοπεδώσει τις φυλετικές διακρίσεις. Σημείωσε μεγάλες νίκες σε πολιτικό επίπεδο και οι διακρίσεις παρέμειναν μόνο σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Τα πολιτικά δικαιώματα των μαύρων άρχισαν να θεμελιώνονται σιγά - σιγά από το 1968. Συγκεκριμένα, το 1968 υπήρχαν περίπου 2.300 εκλεγμένοι μαύροι σε επίσημες θέσεις και το 1982 έφτασαν τους 5.000. Στο Κογκρέσο η αύξηση των μαύρων βουλευτών είναι πραγματικότητα και πολλές μεγάλες αμερικάνικες πόλεις απόκτησαν μαύρο δήμαρχο στη δεκαετία του 1970 και 1980 όπως ο Maynard Jackson της Ατλάντα, ο Harold Washington του Σικάγο, ο Tom Bradley του Λος Άντζελες, ο Coleman A. Young του Ντιτρόιτ και πολλοί άλλοι αλλάζοντας έτσι τα παλαιότερα φυλετικά δεδομένα. Η «Rainbow Coalition» του Jesse Jackson αποτέλεσε την πρώτη σοβαρή απόπειρα κατάκτησης της πολιτικής ισχύος και εξουσίας. Ο Jesse Jackson γνωστός για τον αγώνα του στο Κίνημα των Πολιτικών Δικαιωμάτων διεκδικούσε την υποψηφιότητα στο Δημοκρατικό Κόμμα για τις προεδρικές εκλογές του 1984. Ο Jackson ήρθε τρίτος μετά τον Walter Mondale και τον Gary Hart και ήταν ο πρώτος μαύρος που διεκδίκησε σοβαρά αυτήν υποψηφιότητα με 3,5 εκατομ. ψήφους. Η μεγαλύτερη συμβολική νίκη του φυλετικού ζητήματος υπήρξε η εκλογή ενός μαύρου στο προεδρικό αξίωμα στις προεδρικές εκλογές του 2008. Ο Barack H. Obama, ένας μαύρος μιγάς (με μητέρα λευκή Αμερικανίδα και πατέρα Κενυάτη) κατάφερε να κερδίσει αρχικά την υποψηφιότητα για πρόεδρος μέσα στο Δημοκρατικό Κόμμα έναντι της Hilary Clinton και στη συνέχεια να σαρώσει τις εκλογές με μια συντριπτική νίκη 53% έναντι του ρεπουμπλικάνου John McCain. Ανεξάρτητα από την πολιτική που θα χαράξει – αυτό είναι ένα τεράστιο ξεχωριστό ζήτημα – δεν πρέπει κανείς να απαξιώσει την προσοχή σε αυτήν την ανατρεπτική εκλογή. Η χώρα που διαιώνισε το ρατσισμό, που λυντσάρισε χιλιάδες μαύρους, που εκμηδένισε την ανθρώπινη τους αξιοπρέπεια, η χώρα των τεράστιων πολιτιστικών διαφορών και του έντονου πουριτανισμού, εξέλεξε έναν μαύρο πρόεδρο. Αυτή η εκλογή από πλευράς κοινωνικής μελέτης, δικαίωσε όλους τους

⁴⁸ The movement, σελ.105

αγώνες για φυλετική ισότητα και για όλα τα δεινά που υπέφεραν οι μαύροι στην Αμερική.

Η δεκαετία του 1960 υπήρξε ίσως η μεγαλύτερη και αξιοσημείωτη μαζική επαναστατική περίοδος στις ΗΠΑ που συντάραξε το θεμελιωμένο status quo της αμερικάνικης μέχρι τότε νοοτροπίας. Μέσα στην ταραγμένη περίοδο αυτή διαμορφώθηκε μια νέα αμερικάνικη κουλτούρα έπειτα από μια επίπονη προσπάθεια να ξεπεραστούν τα στερεότυπα και ο συντηρητισμός που στοίχειωνε την αμερικάνικη παράδοση. Το κίνημα κατάφερε και διείσδυσε σε ολόκληρη την αμερικάνικη κοινωνία. Είναι σαφές ότι οι αλλαγές δεν επήλθαν από τη μια μέρα στην άλλη και ο απόηχος του κινήματος της αμφισβήτησης της δεκαετίας του '60 επιδρά αισθητά ή ανεπαίσθητα ακόμα και σήμερα στην αμερικάνικη κουλτούρα. Τέλος, το αμερικάνικο αυτό κίνημα αποτελεί μέχρι σήμερα σύμβολο των προσπαθειών και των αγώνων για την διεκδίκηση και την οικοδόμηση ενός καλύτερου βιοτικού επιπέδου και θυμίζει πάντα ότι ο άνθρωπος είναι ικανός, ξεπερνώντας τον εαυτό του, να πετύχει όλα όσα ονειρεύεται «φυσώντας κόντρα στον άνεμο» όπως 'κήρυττε' ο Dylan.

Βιβλιογραφία

- *The Movement, το αμερικάνικο '68*, Κομμούνα/Κοινωνικά Κινήματα, 1988
- *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος, Larousse, Britannica*, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, 2006
- Βιάλε- Ντελκαρία- Γκιγιεμπώ, *Το '68. Η παγκόσμια έκρηξη*, Κομμούνα, 1984
- Κρις Χάρμαν, Πάνος Γκαργκάνας, Μαρία Στύλλου, *Μάης '68*, Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, 2008
- Όμιλος Μανιατέα, *Stars και Προσωπικότητες*, Εκδόσεις Η. Μανιατέα, 2006
- Τζόναθαν Νιλ, *Βιετνάμ. Ο Αμερικάνικος Πόλεμος. 1960-1975*, Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, 2005
- Chris Harman, *The fire last time 1968 and after*, Bookmarks Publications Ltd, 1998

Διαδικτυακή πηγή

- *American Experience/Eyes On The Prize*,
<https://www.pbs.org/wgbh/amex/eyesontheprize>

Φιλμογραφία

- Alan Parker, *The Mississippi Burning*, 1988
- Berry Levinson, *Good Morning Vietnam*, 1987
- David Leaf-John Scheinfeld, *The U.S. vs John Lennon*, 2006
- Francis Ford Coppola, *Apocalypse Now*, 1979
- Julie Taymor, *Across the Universe*, 2007
- Larry Peerce, *One Potato Two Potato*, 1964
- Martin Scorsese, *Taxi Driver*, 1976
- Martin Scorsese, *No Direction Home: Bob Dylan*, 2005

- Michael Cimino, *Deer Hunter*, 1978
- Michael Wadeleigh, *Woodstock*, 1970
- Milos Forman, *Hair*, 1979
- Oliver Stone, *Platoon*, 1986
- Oliver Stone, *Born on the 4th of July*, 1989
- Robert Mullgan, *To Kill a Mocking Bird*, 1962
- Spike Lee, *Malcolm X*, 1992
- Stanley Kubrick, *Full Metal Jacket*, 1987
- Stuart Hagmann, *Strawberry Statement*, 1970